

ROMÂNIA
CONSILIUL CONCURENȚEI

DIRECȚIA AJUTOR DE STAT

RAPORT
PRIVIND
AJUTOARELE DE STAT ACORDATE
ÎN ROMÂNIA
ÎN PERIOADA 2010-2012

Coordonator Director Maria Alexandru

Director Adjunct Daniel Diaconescu

Echipa:

Ștefan Popescu

Daniel Ionică

Carmen Petre

Ionuț Drăgoi

Cuprins

CAPITOLUL 1.....	3
1.1. CONSIDERAȚII GENERALE	3
1.2. CONSIDERAȚII CU CARACTER METODOLOGIC	5
CAPITOLUL 2.....	6
AJUTORUL DE STAT NAȚIONAL, ACORDAT DIN BUGETUL DE STAT ȘI DIN	
FONDURI COMUNITARE, ÎN PERIOADA 2010-2012.....	6
2.1. CARACTERIZARE GENERALĂ	6
2.2. DOMENIILE CARE BENEFICIAZĂ DE AJUTOR DE STAT	13
2.2.1. Instrumente financiare utilizate.....	16
2.3. CLASIFICAREA AJUTOARELOR DE STAT ÎN FUNCȚIE DE OBIECTIVUL	
PRINCIPAL.....	17
2.4. CONCLUZII ȘI PERSPECTIVE	22
CAPITOLUL 3.....	25
AJUTORUL DE STAT NAȚIONAL DIN PERSPECTIVA SCOREBOARD-ULUI	
COMISIEI EUROPENE	25
3.1. ROMÂNIA ÎN CONTEXTUL UNIUNII EUROPENE.....	25
3.2. AJUTORUL DE STAT ACORDAT ÎN ROMÂNIA ȘI ÎN STATELE MEMBRE ALE	
UNIUNII EUROPENE ÎN CONFORMITATE CU SCOREBOARD-UL C.E.	26
3.3. CONCLUZII ȘI PERSPECTIVE	40
CAPITOLUL 4.....	42
AJUTORUL DE STAT NAȚIONAL ACORDAT PENTRU PRINCIPALELE RAMURI	
ALE ECONOMIEI NAȚIONALE.....	42
4.1. AJUTORUL DE STAT ACORDAT INDUSTRIEI ÎN ROMÂNIA, ÎN PERIOADA	
2010 - 2012	42
4.1.1. Ajutorul de stat acordat agenților economici ce își desfășoară activitatea în	
industria prelucrătoare	42
4.1.2. Ajutorul de stat acordat agenților economici ce își desfășoară activitatea în cadrul	
industrii extractive (inclusiv extracția cărbunelui).....	49
4.1.3. Concluzii și perspective	55
4.2. AJUTORUL DE STAT ACORDAT ÎN AGRICULTURĂ	56
4.2.1 Volum și tendințe.....	56
4.2.2 Furnizorii de ajutor de stat în domeniul agriculturii	63
4.2.3. Domenii beneficiare.....	67
4.2.4. Instrumente financiare utilizate.....	68
4.2.5. Concluzii și perspective	70
4.3. AJUTOARE DE STAT ACORDATE ÎN SECTORUL TRANSPORTURI, ÎN	
PERIOADA 2010 - 2012	72
4.3.1. Volum și tendințe înregistrate	72
4.3.2. Subdomeniile beneficiare de ajutor de stat în sectorul transporturi.....	73
4.3.2.1. Ajutorul de stat acordat transporturilor feroviare	75
4.3.2.2. Ajutorul de stat acordat transporturilor aeriene	76
4.3.2.3. Ajutorul de stat pentru transportul auto combinat	77
4.3.2.4. Ajutorul de stat pentru alte subdomenii ale transporturilor - S.C. Metrorex	
S.A.	78
4.3.3. Concluzii și perspective	79
CAPITOLUL 5.....	80
ALTE AJUTOARE DE STAT ACORDATE ÎN ROMÂNIA	80

5.1. AJUTOARELE DE MINIMIS ACORDATE ÎN ROMÂNIA, ÎN PERIOADA 2010 - 2012.....	80
5.2. AJUTOARELE DE STAT ACORDATE ÎN BAZA CADRULUI TEMPORAR	88
5.3. CONCLUZII ȘI PERSPECTIVE:	90
ANEXA I.....	91
ANEXA TEHNICĂ.....	91
I. Sfera ajutoarelor de stat analizate în Raport	91
II. Categorii și obiective ale ajutorului de stat	92
III. Sursele obținerii datelor și metodele de evaluare a elementului de ajutor.....	95
ANEXA II	98
LISTA ACTELOR NORMATIVE	98
ANEXA STATISTICĂ	114

CAPITOLUL 1

1.1. CONSIDERAȚII GENERALE

Potrivit articolului 107 alineatul (3) litera (c) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), Comisia Europeană poate considera compatibile cu piața internă ajutoarele de stat destinate să faciliteze dezvoltarea anumitor activități economice, în cazul în care acestea nu modifică în mod nefavorabil condițiile schimburilor comerciale într-o măsură care contravine interesului comun.

Începând cu data de 8 mai 2012, Comisia Europeană a anunțat un amplu proces de revizuire și modernizare a legislației europene în domeniul ajutorului de stat. Această modernizare vizează patru obiective principale interconectate:

- încurajarea creșterii inteligente, durabile și favorabile incluziunii pe o piață internă competitivă;
- concentrarea controlului ex ante efectuat de Comisie asupra cazurilor cu cel mai mare impact asupra pieței interne, consolidând, în același timp, cooperarea cu Statele Membre în materie de aplicare a normelor privind ajutoarele de stat;
- simplificarea normelor și accelerarea procesului decizional;
- creșterea importanței controlului *ex-post*.

Controlul ajutorului de stat trebuie să țină seama cu precădere politicile de creștere sustenabilă în timp ce încurajează consolidarea bugetară, limitând distorsionarea concurenței și păstrând deschisă piața comunitară.

Această acțiune de modernizare cuprinde, de asemenea, o amplă revizuire a legislației comunitare în domeniul ajutorului de stat, în principal datorită începerii unui nou exercițiu financiar multianual la nivelul Uniunii Europene. Noul exercițiu financiar a început în ianuarie 2014 și se aplică pentru o perioadă de 7 ani.

Datorită faptului că vorbim de o revizuire de mari proporții a legislației privind ajutorul de stat, Comisia a decis ca multe din vechile Regulamente să se aplice și în prima jumătate a acestui an, urmând ca noua formă a lor să fie aplicabilă începând cu luna iulie 2014.

În rezoluția Parlamentului European din 17 ianuarie 2013 referitoare la modernizarea ajutoarelor de stat se atrage atenția asupra faptului că stimularea creșterii economice (unul

dintre obiectivele globale ale acestei reforme) ar trebui să nu conducă din nou la o creștere a datoriei publice. De asemenea, rezoluția subliniază că trebuie asigurată de către Comisie o cooperare mai bună cu statele membre în ceea ce privește calitatea și prezentarea în timp util a informațiilor, precum și pregătirea notificărilor și, de asemenea, că sisteme naționale eficiente trebuie să asigure conformitatea cu legislația UE a măsurilor de ajutor de stat exceptate de la obligația notificării ex-ante.

La nivel european, criza financiară a produs turbulențe pe piețele financiare în 2008 și a condus la o intervenție masivă din partea guvernelor europene pentru a reduce efectele negative ale șocului asupra sectorului financiar. Efectele crizei pe piața financiară s-au diminuat foarte mult în cursul anului 2012, dar statele membre au continuat să ofere sprijin pentru instituțiile financiare printr-o serie de măsuri de ajutor de stat. În afară de aceasta, în ultimii ani, guvernele UE au făcut uz de normele Cadrului temporar pentru a oferi asistență pentru economia reală, încercarea de a atenua efectele negative ale crizei economice.

Pentru crearea unei imagini de ansamblu asupra cadrului general al ajutoarelor de stat în Europa, în contextul crizei economico-financiare, precizăm că în perioada octombrie 2008-octombrie 2013, Comisia a dat peste 400 de decizii de autorizare a măsurilor de ajutor de stat pentru sectorul financiar. În perioada 2008-2012, volumul total al ajutoarelor utilizate pentru sprijinul de capital (măsuri de recapitalizare și de salvare a activelor) a fost de 591.9 miliarde euro (aproximativ 4,6% din PIB-ul UE 2012). Garanțiile și alte forme de suporturi de lichiditate au atins apogeul în 2009, cu un volum total de 906 miliarde euro (7,7% din PIB-ul UE 2012). Intensitatea crizei economice a scăzut treptat în multe țări UE, iar volumul lichidităților acordate a scăzut în 2012 la 534.5 miliarde euro (4,14% din PIB-ul UE 2012).

Prezentul raport cuprinde analiza volumului, structurii și tendințelor înregistrate în acordarea ajutoarelor de stat în România în perioada 2010 - 2012 și este al XIV-lea Raport elaborat de România.

1.2. CONSIDERAȚII CU CARACTER METODOLOGIC

Elaborat pe baza raportărilor anuale primite, potrivit legii, de la instituțiile furnizoare de ajutor de stat responsabile, Raportul 2010 - 2012 cuprinde indicatori de volum exprimați, ca regulă, în prețuri curente (lei, respectiv euro). De asemenea, au fost calculați indicatorii respectivi și în prețuri constante 2009, în vederea facilitării conturării/desprinderii tendințelor de dinamică. În Raport sunt prezentate atât datele anuale aferente ajutorului de stat acordat în perioada analizată 2010-2012, precum și acelea corespunzătoare anului 2009, considerat an de bază. La elaborarea prezentului Raport, au fost operate corecții și s-au actualizat datele raportate în perioada anterioară (2009 - 2011).

În **Anexa I** sunt prezentate informații despre sfera ajutoarelor de stat analizate în raport, categoriile și obiectivele ajutorului de stat, precum și sursele obținerii datelor și metodele de evaluare a elementului de ajutor de stat.

Actele normative care au generat efecte în perioada 2010 - 2012 sunt menționate în **Anexa II** „Lista actelor normative care conțin scheme de ajutor de stat sau ajutoare individuale”.

Situația sintetică a ajutoarelor de stat acordate anual în România în perioada 2010 - 2012 pe obiective și naturi, cuprinse în Inventarul întocmit de Consiliul Concurenței, este prezentată în **Anexa statistică**.

Raportul 2010 - 2012 extinde perioada analizată în Raportul 2009 - 2011, prin adăugarea în analiză a ajutoarelor de stat acordate în anul 2012 și a corecțiilor din perioada anterioară. S-a urmărit, astfel, atât asigurarea comparabilității informațiilor, cât și clarificarea metodologică în concordanță cu noile reglementări în domeniul ajutoarelor de stat. La elaborarea acestui raport s-a aplicat metodologia și tipologia utilizată în Scoreboard-ul ajutoarelor de stat. Astfel, în vederea unei comparații, în termeni reali, cu statele membre ale Uniunii Europene s-a utilizat, după caz, ajutorul de stat național, respectiv valoarea acestuia exclusiv agricultura, pescuitul, transporturile, SIEG¹, ajutoarele de stat acordate în baza Cadrului Temporar de criză, ajutoarele de minimis.

---

¹ Servicii de interes economic general.

CAPITOLUL 2

AJUTORUL DE STAT NAȚIONAL, ACORDAT DIN BUGETUL DE STAT ȘI DIN FONDURI COMUNITARE, ÎN PERIOADA 2010-2012

2.1. CARACTERIZARE GENERALĂ

Activitatea de monitorizare ex-post a ajutoarelor de stat acordate la nivel național și extins la nivelul Uniunii Europene, este o componentă esențială a politicii în domeniul concurenței, o măsură eficientă de protecție necesară pentru o concurență efectivă, având o influență majoră asupra dezvoltării economice a statelor membre.

Potrivit Strategiei Europa 2020, însușită de toate statele Uniunii Europene, domeniul ajutoarelor de stat joacă un rol important în realizarea obiectivelor stabilite la nivel comunitar.

Acestă strategie își propune ieșirea statelor membre ale Uniunii Europene din actuala criză economică mondială și transformarea economiei europene într-o economie inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, cu un grad ridicat de ocupare a forței de muncă, productivitate și o mai bună coeziune socială.

Raportul ajutoarelor de stat acordate în perioada 2010-2012, oferă o prezentare sintetică a ajutoarelor de stat acordate în România, în domenii de o importanță deosebită pentru viitorul economiei naționale, dintre care enumerăm: protecția mediului, inclusiv economisirea energiei, cercetarea, dezvoltarea și inovarea, dezvoltarea regională, sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii, crearea de locuri de muncă și pregătirea profesională.

De asemenea, raportul cuprinde și informații referitoare la nivelul ajutoarelor de stat acordate în domeniul agriculturii, pisciculturii, transporturilor, serviciilor de interes economic general, precum și date despre măsurile de ajutor a căror valoare se situează sub pragul de minimis prevăzut de legislația europeană în vigoare².

Începând cu anul 2009, au fost acordate și ajutoare de stat provenite din fonduri comunitare, sub forma cofinanțării în cadrul anumitor scheme de ajutor de stat sau ajutoare

---

² Conform Regulamentului (CE) nr. 1998/2006 al Comisiei din 15 dec. 2006 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat ajutorului de minimis

de minimis, informații despre cuantumul acesora și fondurile europene din care provin fiind evidențiate în acest capitol.

Evoluția nivelului și a dinamicii ajutorului de stat național în România, în perioada 2010-2012 este redată în Tabelul 2.1.

Tabel 2.1.

Ajutorul de stat identificat la nivel național

	2009	2010	2011	2012
Ajutorul de stat național exprimat în:				
Mii lei prețuri curente (exceptând agricultura, pescuitul, transporturile, SIEG*, ajutoarele de minimis și ajutorul de stat acordat în baza Cadrului Temporar)	757.828,77	820.593,80	1.595.173,69	2.667.711,50
Mii euro **	178.847,09	194.920,02	376.406,64	598.678,52
Mii lei prețuri constante 2009***	757.828,77	767.342,29	1.450.157,90	2.313.713,36
Dinamica %	100,00	102,44	191,36	305,31
Pondereajutorului de stat național în PIB % (exceptând agricultura, pescuitul, transporturile, SIEG, ajutoarele de minimis și ajutorul de stat acordat în baza Cadrului Temporar)	0,15	0,16	0,29	0,45
Ajutorul de stat național pe locuitor – lei prețuri constante 2009 (exceptând agricultura, pescuitul, transporturile, SIEG, ajutoarele de minimis și ajutorul de stat acordat în baza Cadrului Temporar)	37,08	38,25	71,79	115,13
Ajutorul de stat național pe salariat - lei prețuri constante 2009 (exceptând agricultura, pescuitul, transporturile, SIEG, ajutoarele de minimis și ajutorul de stat acordat în baza Cadrului Temporar)	158,73	177,41	333,47	520,77

* SIEG – servicii de interes economic general

** calculat pe baza cursului mediu anual al leului în raport cu euro, sursa INSSE;

*** s-a utilizat deflatorul PIB pentru transformarea în prețuri constante 2009, sursa INSSE (deflator PIB anul 2009=100%; 2010=105,7%; 2011=110,0%; 2012=115,3%);

În perioada 2010 - 2012, ajutorul de stat național exprimat în lei prețuri constante 2009 prezintă o tendință generală de creștere de la 767,34 mil. lei în anul 2010 la 2.313,71 mil. lei în anul 2012, datorită creșterii accentuate a ajutoarelor de stat acordate pentru obiective orizontale, dintre care, în anul 2012, cele mai importante au fost ajutoarele de stat acordate pentru protecția mediului, în domeniul producției de energie.

Analizând ajutorul de stat național ca pondere în Produsul Intern Brut, se constată aceeași tendință de creștere, de la 0,16% în anul 2010 la 0,45% în anul 2012, pe fondul creșterii ajutoarelor de stat acordate pentru obiective orizontale.

Exprimat în euro, ajutorul de stat național a crescut de trei ori în perioada analizată, având valori cuprinse între 194,92 mil. euro în anul 2010 și 598,67 mil. euro în anul 2012.

Totodată, pentru a realiza o imagine cât mai cuprinzătoare a ajutoarelor de stat acordate în România, au fost incluse în ajutorul de stat național și ajutoarele de stat acordate întreprinderilor ce își desfășoară activitatea în domeniul serviciilor de interes economic general, ajutoare de stat monitorizate permanent de către Comisia Europeană, cu un impact major asupra economiei atât la nivel național cât și la nivel comunitar, și care au o pondere foarte ridicată în țara noastră.

Evoluția nivelului și a dinamicii ajutorului de stat național inclusiv ajutoarele de stat acordate întreprinderilor pentru realizarea unor servicii de interes economic general, sunt prezentate în Tabelul 2.2.

Tabel 2.2.

Ajutorul de stat național, inclusiv ajutorul de stat acordat întreprinderilor ce realizează servicii de interes economic general

Specificație	2009	2010	2011	2012
Ajutorul de stat național* inclusiv ajutorul de stat acordat întreprinderilor ce realizează servicii de interes economic general (SIEG) - Total				
Mii lei prețuri curente	2.192.898,74	2.151.390,59	3.082.786,85	3.408.237,65
Mii euro prețuri curente	517.522,65	511.031,28	727.432,66	764.864,82
Mii lei prețuri constante 2009	2.192.898,74	2.035.374,26	2.802.533,50	2.955.973,68
Dinamica %	100,00	98,11	140,58	155,42
Ponderea ajutorului de stat național* inclusiv ajutorul de stat acordat întreprinderilor ce realizează servicii de interes economic general (SIEG) în PIB	0,44	0,41	0,55	0,58

*Ajutorul de stat național exclusiv agricultura, pescuit, transporturi, ajutor de minimis și ajutorul de stat acordat în baza Cadrului Temporar de Criză.

Valoarea ajutoarelor de stat acordate în România crește considerabil odată cu includerea în total a ajutoarelor de stat acordate pentru realizarea unor servicii de interes economic general, în total ajutor de stat național; subvențiile acordate de autoritățile publice

locale întreprinderilor ce își desfășoară activitatea în domeniul producției și distribuției energiei termice sunt cele mai importante ajutoare de stat acordate pentru realizarea SIEG-urilor, cele mai mari sume fiind acordate în baza *Ordinului nr. 252 din 16 octombrie 2009*³ de către furnizori de ajutor de stat de la nivelul administrației publice locale, respectiv 586,95 mil. lei acordați în anul 2012.

Totodată, ajutoare de stat acordate pentru realizarea unor servicii de interes economic general au primit și **regiile autonome aeroportuare**, în baza *O.U.G. nr. 61 din 29 iunie 2011 pentru reglementarea unor măsuri privind finanțarea regiilor autonome aeroportuare cu specific deosebit, de interes local*, aeroporturile din Cluj, Constanța, Iași și Sibiu primind cele mai însemnate alocații bugetare din partea furnizorilor publici de la nivel local.

Ajutorul de stat național inclusiv SIEG-urile exprimat în mil. euro prețuri curente, crește de la 511,03 mil. euro în anul 2010, la 764,86 mil. euro în anul 2012, cu o valoare intermediară înregistrată în anul 2011 de 727,43 mil. euro (Tabelul 2.2.).

Ajutorul de stat acordat din Fonduri Comunitare

Acordarea ajutoarelor de stat trebuie să aibă un efect stimulator asupra întreprinderilor beneficiare și, în acest sens, un rol important îl reprezintă capacitatea autorităților publice de a atrage cât mai mulți bani din fonduri comunitare (co-finanțări în cadrul schemelor de ajutor de stat sau al schemelor de minimis), fonduri europene acordate pentru obiective diferite, aprobate în prealabil de către Comisia Europeană.

În completarea fondurilor primite de la bugetul de stat, în perioada analizată, beneficiarii au primit și ajutoare de stat provenite din *Fondul European pentru Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală*, în cadrul programelor operaționale regionale și sectoriale.

În Tabelul 2.3. sunt prezentate valoarea ajutoarelor de stat provenite din Fonduri Comunitare în perioada 2010-2012 și ponderea lor în Produsul Intern Brut național.

---

³ ORDIN nr. 252 din 16 octombrie 2009 pentru aprobarea Schemei de ajutor de stat acordat operatorilor economici care prestează serviciul de interes economic general de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice în sistem centralizat către populație;

Tabel 2.3.**Ajutorul de stat acordat din Fonduri Comunitare. Sume anuale.**

	2009	2010	2011	2012
Ajutorul de stat acordat din Fonduri Comunitare – mii lei prețuri curente	96.252,25	517.261,05	1.325.590,40	1.484.691,22
Mii euro - prețuri curente	22.715,47	122.867,78	312.794,17	333.189,23
Mii lei – prețuri constante 2009	96.252,25	489.367,12	1.201.804,53	1.287.676,69
Dinamica %	100	508,42	1.248,60	1.337,81
Ponderea Ajutorului de stat acordat din Fonduri Comunitare în P.I.B.	0,02	0,10	0,24	0,25

Valoarea ajutoarelor de stat provenite din fonduri europene s-a triplat în anul 2012 în comparație cu anul 2010, respectiv de la o valoare de 517,26 mil. lei , echivalentul a 122,88 mil. euro acordați în anul 2010, la o valoare de 1.484,69 mil. lei, echivalentul a 333,18 mil euro în anul 2012.

Ajutoarele de stat provenite din fondurile comunitare au fost acordate numai sub forma granturilor, iar cele mai importante valori s-au înregistrat în cadrul schemelor de ajutor de minimis, dintre care cele mai importante au vizat dezvoltarea microîntreprinderilor, dezvoltarea mediului de afaceri regional și local, sprijinirea activităților economice în vederea diversificării economiei rurale și a creșterii calității vieții în spațiul rural, inclusiv pentru implementarea inițiativei JEREMIE în România.

Totodată, au fost inițiate și acordate ajutoare de stat din fonduri europene și în baza „Regulamentului general de exceptare pe categorii de ajutoare”⁴, respectiv, măsuri de sprijin pentru consolidarea și modernizarea sectorului productiv prin investiții realizate de întreprinderile mari, pentru dezvoltare regională prin crearea și dezvoltarea structurilor de sprijinire a afacerilor, pentru dezvoltarea turismului, pentru consolidarea și modernizarea sectorului productiv prin investiții realizate de întreprinderi mici și mijlocii, pentru finanțarea proiectelor de investiții inițiale în cercetare-dezvoltare și inovare, pentru formare profesională și crearea de noi locuri de muncă.

În Tabelul 2.4. este prezentată ponderea ajutoarelor de stat acordate din fonduri comunitare, pe principalele obiective de acordare.

⁴Regulamentul (CE) nr. 800/2008 al Comisiei din 6 august 2008 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața comună în aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratat (Regulament general de exceptare pe categorii de ajutoare)

Tabel 2.4.**Ponderea ajutoarelor de stat acordat din fonduri comunitare, pe obiective**

	2009	2010	2011	2012
Total obiective orizontale (%), din care:	60,65	21,50	8,03	4,92
➤ Cercetare, dezvoltare, inovare (%)	0,00	0,70	1,11	1,61
➤ Întreprinderi mici și mijlocii (%)	60,65	19,39	5,38	1,75
➤ Crearea de locuri de muncă (%)	0,00	0,01	0,17	0,34
➤ Formare profesională (%)	0,00	1,39	1,38	1,23
Total Obiective regionale (%)	5,89	38,52	49,97	44,19
Total Ajutor de minimis (%)	33,46	39,98	42,01	50,89
Total ajutor de stat acordat din Fonduri Comunitare (mil. lei)	96,25	517,26	1.325,59	1.484,69

În cadrul schemelor de minimis au fost acordate întreprinderilor beneficiare sume deosebit de importante provenite din fonduri comunitare, sub forma co-finanțării, respectiv de la o valoare de 206,8 mil. lei (39,98%) în anul 2010, ajutoarele au crescut la o valoare de 755,5 mil. lei (50,89%) în anul 2012.

Cele mai importante ajutoare de minimis provenite din Fondul European pentru Dezvoltare Regională, au fost acordate de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, prin schema de minimis prevăzută de Ordinul nr. 155 din 8 februarie 2008 privind aprobarea Schemei de ajutor de minimis pentru sprijinirea microîntreprinderilor pentru domeniul major de intervenție "Sprijinirea dezvoltării microîntreprinderilor" în cadrul axei prioritare "Sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri regional și local" din cadrul Programului operațional regional 2007-2013, respectiv 444,6 mil. lei în anul 2012.

La rândul său, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a acordat importante ajutoare de stat provenite din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală, prin schema de minimis prevăzută de Ordinul nr. 567/2008 - Sprijinirea activităților economice în vederea diversificării economiei rurale și a creșterii calității vieții în spațiul rural, în cadrul căreia au fost acordate ajutoare de stat în valoare de 225,2 mil. lei.

Importante ajutoare de stat din fonduri comunitare au fost acordate și pentru **dezvoltare regională**, de către Ministerul Economiei prin A.M. P.O.S. C.C.E⁵, Ministerul

⁵ Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial "Creșterea Competitivității Economice";

Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin scheme de ajutor de stat exceptate de la notificare, respectiv:

- ***XR 57/2008 – Ordinul nr. 477/2008⁶***, cu modificările și completările ulterioare – „Sprijin pentru consolidarea și modernizarea sectorului productiv pentru investiții realizate de întreprinderi mici și mijlocii” (M.E.C.M.A. – A.M. P.O.S. C.C.E.);
- ***XR 105/2008 – Ordinul nr. 479/2008⁷***, cu modificările și completările ulterioare – „Sprijin pentru consolidarea și modernizarea sectorului productiv pentru investiții realizate de întreprinderi mari” (M.E. – A.M. P.O.S. C.C.E.);
- ***XR 109/2008 – H.G. nr. 750/2008⁸***, cu modificările și completările ulterioare – Schemă de ajutor de stat regional privind valorificarea resurselor regenerabile de energie (M.E.– A.M. P.O.S. C.C.E.);
- ***X 294/2010 – Ordinul nr. 261/2008⁹***, cu modificările și completările ulterioare - „Schemă de ajutor de stat pentru dezvoltarea regională prin sprijinirea investițiilor în turism” (M.D.R.A.P);
- ***X 345/2010 – Ordinul nr. 1878/2010¹⁰*** - Schema de ajutor de stat pentru dezvoltare regională prin crearea și dezvoltarea structurilor de sprijinire a afacerilor din cadrul P.O.R. 2007-2013 (M.D.R.A.P.);

---

⁶ Ordin nr. 477/2008 privind aprobarea schemei de ajutor de stat "Sprijin pentru consolidarea și modernizarea sectorului productiv prin investiții realizate de întreprinderile mici și mijlocii", aferentă operațiunii a) "Sprijin pentru consolidarea și modernizarea sectorului productiv prin investiții tangibile și intangibile", domeniul major de intervenție 1.1 "Investiții productive și pregătirea pentru competiția pe piață a întreprinderilor, în special a IMM", axa prioritară 1 "Un sistem de producție inovativ și ecoeficient", din cadrul Programului operațional sectorial "Creșterea competitivității economice";

⁷ Ordin nr. 479 /2008 privind aprobarea schemei de ajutor de stat "Sprijin pentru consolidarea si modernizarea sectorului productiv prin investiții realizate de întreprinderile mari", aferentă operațiunii a) "Sprijin pentru consolidarea și modernizarea sectorului productiv prin investiții tangibile și intangibile", axa prioritară 1 "Un sistem de producție inovativ și ecoeficient", din cadrul Programului operațional sectorial "Creșterea competitivității economice";

⁸ Hotărârea de Guvern nr. 750/2008 pentru aprobarea schemei de ajutor de stat privind valorificarea resurselor regenerabile de energie;

⁹ Ordin nr. 261/2008 privind aprobarea Schemei de ajutor de stat pentru dezvoltarea regională prin sprijinirea investițiilor în turism din cadrul Programului operațional regional 2007-2013.

¹⁰ Ordin nr. 1878 din 20 iulie 2010 pentru modificarea și completarea anexei la Ordinul ministrului dezvoltării, lucrărilor publice și locuințelor nr. 287/2008 privind aprobarea Schemei de ajutor de stat pentru dezvoltare regională prin crearea și dezvoltarea structurilor de sprijinire a afacerilor din cadrul P.O.R. 2007-2013

- **N 578/2009 – Ordinul nr. 12/2010** – Schemă de ajutor de stat pentru stimularea dezvoltării regionale prin realizarea de investiții pentru procesarea produselor agricole și forestiere în vederea obținerii de produse neagricole (M.A.D.R.).

În ceea ce privește **obiectivele orizontale**, cele mai importante ajutoare de stat din fonduri europene au fost acordate pentru **cercetare, dezvoltare și inovare**, respectiv de către Ministerul Economiei prin **Ordinul nr. 3388 / 2008** privind aprobarea schemei de ajutor de stat "Finanțarea proiectelor de cercetare-dezvoltare și inovare (CDS) prin Programul operațional sectorial pentru creșterea competitivității economice (POS-CCE)", aferentă operațiunilor 2.1.1 "*Proiecte de cercetare în parteneriat între universități/instituții de cercetare-dezvoltare și întreprinderi*", 2.1.2 "*Proiecte cercetare dezvoltare de înalt nivel științific la care vor participa specialiști din străinătate*" și 2.3.3 "*Promovarea inovării în cadrul întreprinderilor*".

2.2. DOMENIILE CARE BENEFICIAZĂ DE AJUTOR DE STAT

Evoluția ajutorului de stat național pe domenii este prezentată în Tabelul 2.5.

Tabel 2.5.

Volumul global al ajutoarelor de stat acordate pe principalele domenii beneficiare în România, în perioada 2010 - 2012

	UM	2009	2010	2011	2012
Ajutor de stat național (exceptând agricultura, pescuitul, transporturile, SIEG, ajutoarele de minimis și ajutoare de stat acordate în baza Cadrului Temporar), din care pentru:	mii lei	757.828,77	820.593,80	1.595.173,69	2.667.711,50
	mii euro	178.847,09	194.920,02	376.406,64	598.678,52
	%	100,0	100,0	100,0	100,0
➤ industria cărbunelui	mii lei	284.944,45	249.784,00	0,00	170.204,00
	mii euro	67.246,70	59.332,53	0,00	38.196,59
	%	37,60	30,44	0,00	6,38
➤ cercetare-dezvoltare, inovare	mii lei	112.215,09	134.478,87	18.909,74	38.101,91
	mii euro	26.482,69	31.943,48	4.462,05	8.550,70
	%	14,81	16,39	1,19	1,43
➤ protecția mediului înconjurător	mii lei	19.144,70	0,00	982.119,74	2.061.758,26
	mii euro	4.518,14	0,00	231.746,79	462.692,61

(economisirea de energie)	%	2,53	0,00	61,57	77,29
➤ întreprinderi mici și mijlocii	mii lei	14.595,00	25.073,29	17.818,09	4.941,99
	mii euro	3.444,41	5.955,79	4.204,46	1.109,06
	%	1,93	3,06	1,12	0,19
➤ media și cultură	mii lei	26.803,00	1.217,60	2.678,00	1.747,00
	mii euro	6.325,49	289,22	631,92	392,06
	%	3,54	0,15	0,17	0,07

Din analiza datelor prezentate rezultă că, în anul 2012, pondere cea mai însemnată au avut-o ajutoarele de stat acordate pentru protecția mediului înconjurător (77,29%), urmată de cele acordate industriei cărbunelui, respectiv pentru închiderea minelor de huilă necompetitive (6,38%) și de ajutoarele de stat acordate pentru cercetare, dezvoltare și inovare care au înregistrat o pondere de 1,43%.

Astfel:

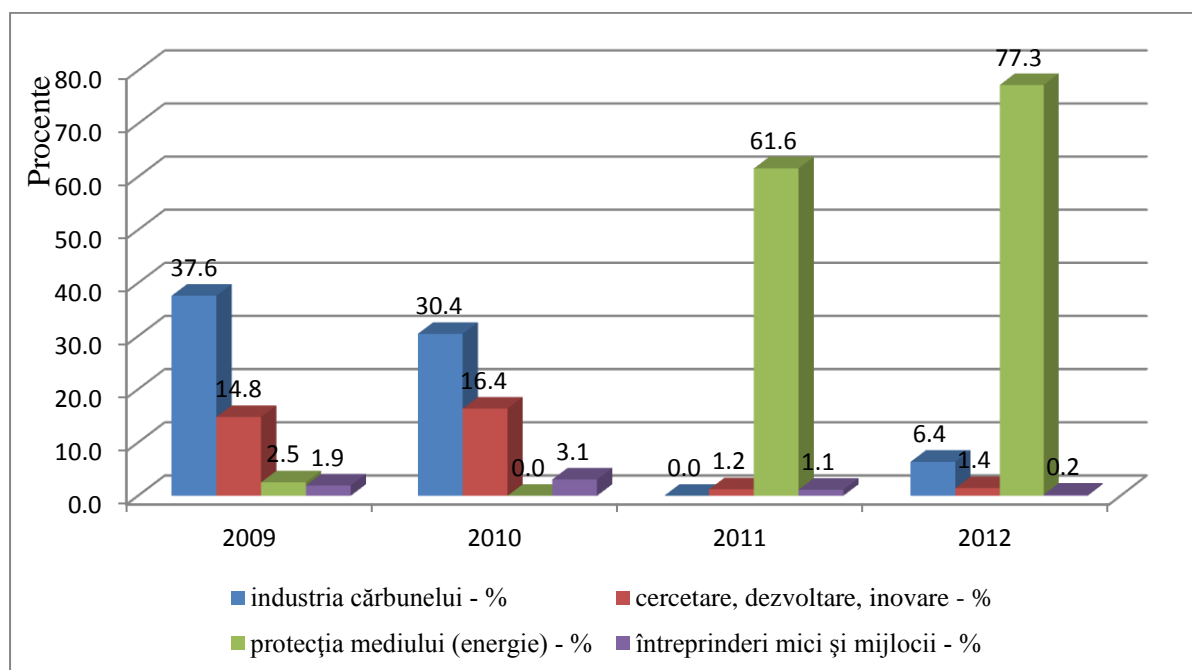
- ajutoarele de stat acordate **pentru protecția mediului înconjurător** au crescut foarte mult, de la 2,53%, cât reprezentau în anul 2009, la 77,29% în anul 2012 în total ajutor de stat național, în principal, pe fondul acordării de către Ministerul Economiei a schemelor de ajutor de stat prevăzute de „*H.G. nr. 219/2007 privind promovarea cogenerării bazate pe cererea de energie termică utilă*” și “*Legea nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie*”, în cadrul cărora, s-au acordat ajutoare de stat pentru întreprinderi producătoare de energie în valoare de **2.061,75 mil. lei**;
- în ceea ce privește ajutoarele de stat acordate în industria extractivă (cărbunelui), în anul 2012 au fost acordate ajutoare de stat pentru închiderea minelor de huilă necompetitive din cadrul C.N. a Huilei Petroșani. Comisia Europeană a autorizat acordarea în tranșe a unui ajutor de stat în valoare de 269,2 mil. euro până în anul 2018 pentru închiderea a trei dintre minele de huilă, respectiv Petrila, Paroșeni și Uricani. În anul 2012 Ministerul Economiei a acordat în cadrul acestei scheme de ajutor suma de **170,2 mil.lei**.
- în perioada analizată, ajutoarele de stat acordate agenților economici care își desfășoară activitatea în domeniul **cercetării, dezvoltării și inovării** au avut un trend descrescător, respectiv de la 134,47 mil. lei în anul 2010, la 38,10 mil. lei în anul 2012. Pentru acest sector au fost acordate ajutoare de stat autorizate de către Comisia Europeană prin Decizia N 542/2007, ajutoare prevăzute în cadrul

Planului național de cercetare, dezvoltare și inovare II, pentru perioada 2007-2013, aprobat prin „Hotărârea Guvernului nr. 475/2007 privind aprobarea Planului național de cercetare-dezvoltare și inovare II, pentru perioada 2007-2013”.

- În anul 2012, pe lângă schema autorizată de către Comisia Europeană, pentru cercetare, dezvoltare și inovare au fost acordate ajutoare de stat și de către Ministerul Economiei prin *Ordinul nr. 3388/2008¹¹*, schemă de ajutor de stat exceptată de la notificare, pentru finanțarea proiectelor de cercetare, dezvoltare și inovare în cadrul Programului Operațional Sectorial pentru Creșterea Competitivității Economice și de către Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică prin *Decizia Presedintelui A.N.C.S. nr. 9220/2012* – pentru aprobarea Programului de Cercetare, Dezvoltare și Inovare – Tehnologie Spațială și Cercetare Avansată – STAR.

Graficul 2.1.

Evoluția structurii ajutorului de stat național pe principalele domenii beneficiare*

* ponderea fiecărui domeniu beneficiar în total ajutor de stat național exceptând agricultura, pescuitul, transporturile, SIEG, ajutoare de minimis și ajutor de stat acordat în baza Cadrului Temporar (prețuri curente).

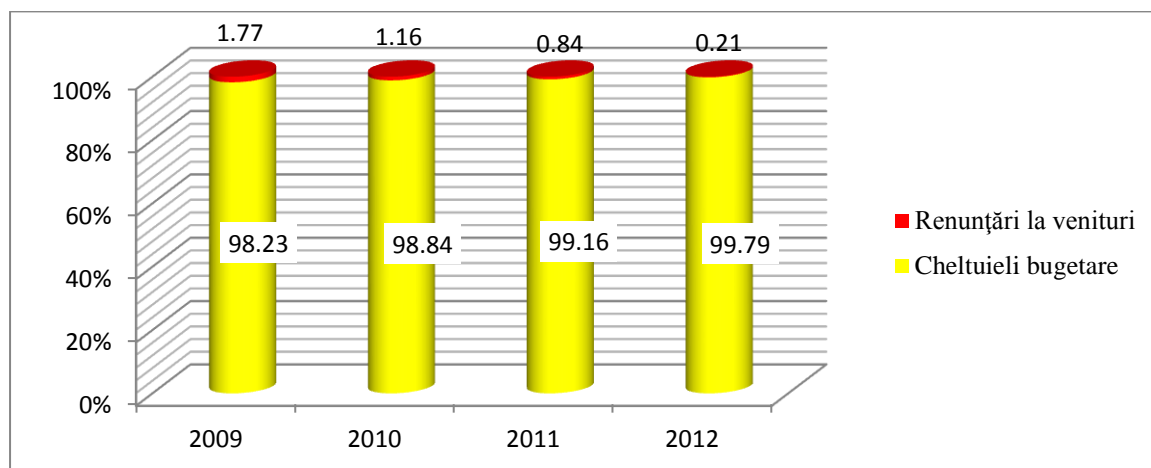
¹¹ Ordin nr. 3388/2008 privind aprobarea schemei de ajutor de stat "Finanțarea proiectelor de cercetare-dezvoltare și inovare (CDS) prin Programul operațional sectorial pentru creșterea competitivității economice (POS-CCE)", aferentă operațiunilor 2.1.1 "Proiecte de cercetare în parteneriat între universități/instituții de cercetare-dezvoltare și întreprinderi", 2.1.2 "Proiecte CD de înalt nivel științific la care vor participa specialiști din străinătate" și 2.3.3 "Promovarea inovării în cadrul întreprinderilor";

La nivel comunitar, cercetarea, dezvoltarea și inovarea reprezintă un element cheie în efortul de consolidare a competitivității economice europene și de asigurare a creșterii durabile, fiind plasate în centrul Strategiei Europa 2020.

2.2.1. Instrumente financiare utilizate

În Graficul 2.2. este prezentată structura ajutorului de stat național în funcție de natura acestuia.

Din datele prezentate rezultă că în perioada 2010-2012, ponderea ajutoarelor de stat de natura „**cheltuielilor bugetare**” în total ajutor de stat național a înregistrat același nivel, respectiv în jur de 99%, în defavoarea ajutoarelor de stat de natura „**renunțărilor la venituri**” din partea statului.

Acest lucru s-a datorat, în special, nivelului ridicat al ajutoarelor de stat de natura subvențiilor, granturilor, alocațiilor, primelor, creditelor cu dobândă subvenționată, altor sume nerambursabile, acordate de către furnizorii de ajutor de stat, în principal pentru promovarea sistemelor de co-generare de înaltă eficiență a energiei termice și a energiei electrice pentru ecologizarea producției de energie electrică, pentru promovarea utilizării energiei electrice produse din surse regenerabile de energie, pentru susținerea cercetării-dezvoltării și inovării, pentru dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii, pentru crearea de noi locuri de muncă și pregătirea profesională a angajaților.

Ajutorului de stat de natura **renunțărilor la venituri** îi revine, în anul 2012, o pondere de doar 0,21% din ajutorul de stat național, cu o tendință accentuată de scădere, față de 1,16% cât deținea în anul 2010. Scutirile de la plata impozitului pentru terenuri și clădiri datorat de către întreprinderile ce își desfășoară activitatea în parcurile industriale, în

conformitate cu *Ordinul nr. 296 din 18 septembrie 2007 privind aprobarea schemei de ajutor de stat regional acordat pentru investițiile realizate în parcurile industriale*, au fost singurele ajutoare de stat de natura renunțării la venituri.

2.3. CLASIFICAREA AJUTOARELOR DE STAT ÎN FUNCȚIE DE OBIECTIVUL PRINCIPAL

În concordanță cu legislația europeană, în prezentul raport grupăm ajutoarele de stat în funcție de obiectivul principal urmărit la acordare, după cum urmează:

- ajutoare de stat pentru **obiective orizontale**:
  - *cercetare-dezvoltare, inovare;*
  - *mediul înconjurător;*
  - *ajutoare de stat pentru înlăturarea efectelor cauzate de dezastre naturale;*
  - *întreprinderi mici și mijlocii;*
  - *comerț;*
  - *economisirea energiei;*
  - *crearea de locuri de muncă;*
  - *pregătirea profesională;*
  - *capital de risc;*
  - *ajutoare de stat cu caracter social;*
  - *cultură și conservarea patrimoniului;*
  - *alte obiective orizontale;*
- ajutoare de stat pentru **obiective sectoriale**:
  - *siderurgie (oțel);*
  - *construcții navale;*
  - *alte sectoare ale industriei prelucrătoare;*
  - *salvare-restructurare;*
  - *cărbune;*
  - *închiderea minelor;*
  - *transporturi (ajutorul de stat acordat sectorului transporturi face obiectul de analiză al unui capitol distinct în cadrul raportului);*

- *turism;*
- *servicii financiare;*
- *alte obiective sectoriale;*
- ajutoare de stat pentru **obiective regionale**;
- ajutoare de stat acordate pentru **agricultură și pescuit** (care fac obiectul unui subcapitol distinct în Raport);
- **ajutoare de stat acordate pentru realizarea serviciilor de interes economic general (SIEG)**;
- **ajutoare de minimis.**

În contextul declanșării crizei economice mondiale, s-a introdus un nou obiectiv temporar de acordare a ajutoarelor de stat și anume „**Ajutoare de stat acordate pentru combaterea crizei financiare și economice**”, care la rândul lui se împarte în două subgrupe, respectiv ajutoare de stat acordate sectorului financiar bancar și ajutoare de stat acordate în baza Cadrului Temporar de criză.

Menționăm că, exceptând agricultura, pescuitul și transporturile, care au un regim special de reglementare în cadrul Uniunii Europene, domeniile beneficiare se regăsesc la nivelul tuturor grupelor de obiective. Spre exemplu: agenții economici beneficiari de ajutor de stat care operează în industria prelucrătoare, se regăsesc ca beneficiari atât în cadrul obiectivelor orizontale și regionale, cât și în mod direct, în profil sectorial.

Tabel 2.6.

Nivelul și structura ajutorului de stat național pe obiective, în perioada 2010-2012

	2009	2010	2011	2012
Ajutorul de stat național (exceptând agricultura, pescuitul, transporturile, SIEG și ajutoarele de minimis) exprimat în:				
Mii lei prețuri curente	757.828,77	820.593,80	1.595.173,69	2.667.711,50
Mii Euro prețuri curente	178.847,09	194.920,02	376.406,64	598.678,52
Mii lei prețuri constante 2009	757.828,77	776.342,29	1.450.157,90	2.313.713,36
din care pentru:				
➤ obiective orizontale				
Mii lei prețuri curente	187.680,24	185.710,50	1.056.139,13	2.108.148,39
Mii Euro prețuri curente	44.292,41	44.112,81	249.212,85	473.103,32
pondere în total ajutor %	24,77	22,63	66,21	79,02
➤ obiective sectoriale (exceptând transporturile)				

Mii lei prețuri curente	391.190,51	251.001,60	2.678,00	171.951,00
Mii Euro prețuri curente	92.320,70	59.621,75	631,92	38.588,64
pondere în total ajutor %	51,62	30,59	0,17	6,45
➤ obiective regionale				
Mii lei prețuri curente	178.958,02	383.881,70	536.356,56	387.612,11
Mii Euro prețuri curente	42.233,97	91.185,47	126.561,87	86.986,56
pondere în total ajutor %	23,61	46,78	33,62	14,53
➤ ajutoare de stat acordate pentru servicii de interes economic general (ponderea în total ajutor de stat, inclusiv ajutoarele de stat acordate pentru servicii de interes economic general)				
Mii lei prețuri curente	1.435.069,97	1.330.796,79	1.487.613,16	740.526,15
Mii Euro prețuri curente	338.675,56	316.111,26	351.026,02	166.186,30
pondere în total ajutor de stat național inclusiv SIEG-urile %	65,44	61,86	48,26	21,73

Din analiza detaliată a fiecărui obiectiv în parte, se desprind următoarele aspecte:

- ajutoarele de stat acordate pentru **obiective orizontale** au înregistrat cea mai mare pondere în anul 2012, de la 26,63% cât reprezentau în 2010 la 79,02% în anul 2012, pe fondul creșterii ajutoarelor de stat acordate de către Ministerul Economiei prin două scheme de ajutor de stat, respectiv, pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență și pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie .

Prima schemă instituie un ajutor de stat prin care se susțin financiar centralelor de cogenerare, în condițiile în care acestea îndeplinesc condiții de înaltă eficiență și realizează economii de combustibil și de emisii semnificative, dar au costuri de producție ridicate. Schema de sprijin se aplică în perioada 2011-2023, începând cu 1 aprilie 2011.

Ajutorul de stat se acordă de către C.N. Transelectrica S.A. sub formă de bonus producătorilor de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență, acreditați de A.N.R.E; bonusul reprezintă o sumă acordată pentru fiecare MWh de energie electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și livrată în sistemul electroenergetic național de producător.

A.N.R.E. aplică lunar o procedură simplificată, conform Regulamentului de calificare, în urma căreia se stabilesc cantitățile lunare de energie electrică pentru care fiecare producător poate primi bonus și emite o decizie care constituie baza acordării lunare a

bonusului de către administratorul schemei de sprijin, respectiv C.N. Transelectrica S.A.;

În anul 2012 pe această schemă au fost acordate ajutoare de stat în valoare de **978,1 mil. lei**.

A doua schemă prevede acordarea de certificate verzi producătorilor de energie din surse regenerabile de energie și biomasă, pentru promovarea producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie.

Schema se aplică în perioada 2011-2016, iar valoarea totală a bugetului schemei este de 80,7 mld. lei.

În anul 2012, în cadrul acestei scheme de ajutor de stat au fost acordate ajutoare de stat în valoare de **1.083,6 mil. lei**.

- totodată, ajutoarele de stat acordate pentru **obiective sectoriale** au scăzut foarte mult în perioada analizată, de la o pondere de 30,59% înregistrată în anul 2010, la numai 6,45% în anul 2012, pe fondul finalizării de către Ministerul Economiei a ajutorului de stat individual pentru restructurarea industriei cărbunelui, prin care se acordau subvenții pentru producția de ulei realizată în cadrul C.N. Huilei Petroșani (măsurile de sprijin acordate până la sfârșitul anului 2010) și prin acordarea, începând cu anul 2012, a unui ajutor de stat ad-hoc pentru închiderea minelor de ulei necompetitive din cadrul aceleiași companii naționale.
- ajutoarele de stat acordate pentru **obiective regionale** sunt percepute la nivel comunitar ca un remediu pentru atenuarea diferențelor dintre anumite zone europene defavorizate, care promovează coeziunea economică, socială și teritorială a statelor membre;

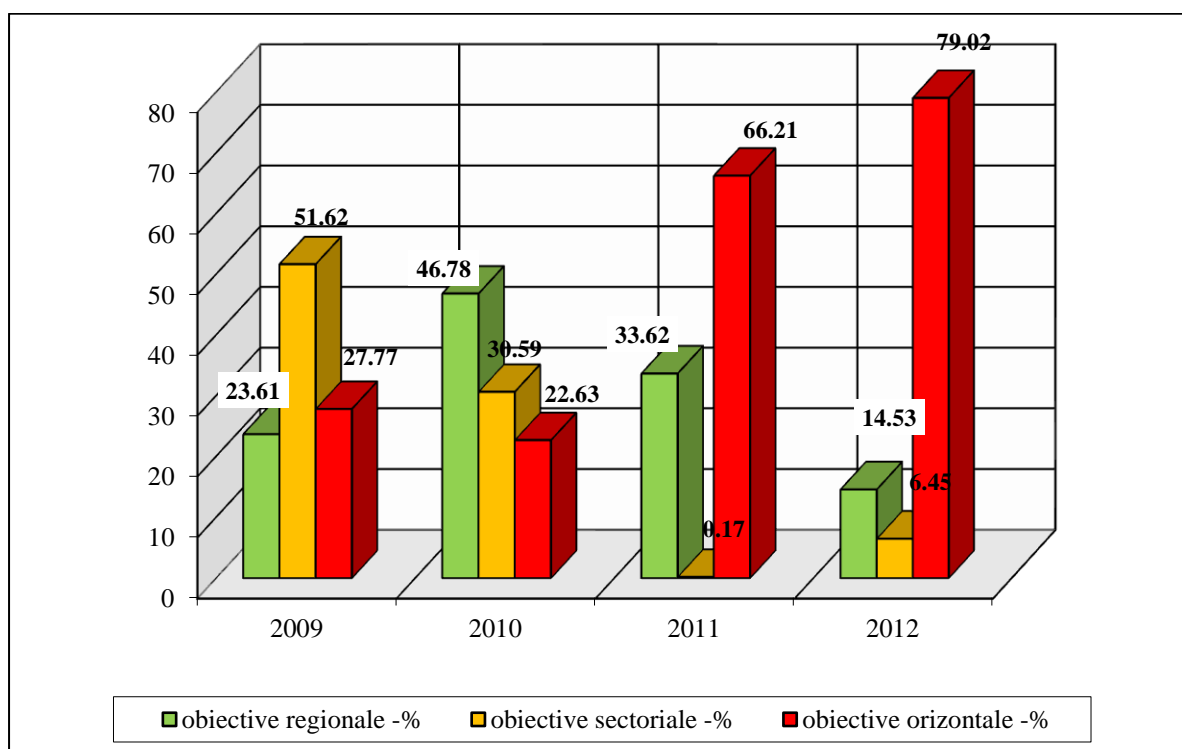
În perioada analizată, se constată o scădere a ponderii ajutoarelor de stat regionale în ajutorul de stat național, de la 46,78% în anul 2010 la 14,53% în anul 2012, tendință explicată prin reducerea ajutoarelor de stat acordate de către Administrația Fondului pentru Mediu și prin neacordarea în anul 2012, de către Ministerul Finanțelor Publice a ajutorului de stat individual acordat pentru S.C. Ford România S.A..

Cele mai importante ajutoare de stat regionale au fost acordate de către Ministerul Finanțelor Publice, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și de Ministerul Economiei sunt prevăzute în cadrul următoarelor scheme de ajutor de stat:

- *XR 182/2007 – ajutoare de stat acordate prin **H.G. nr. 1165/2007 pentru stimularea creșterii economice prin sprijinirea realizării de investiții** (M.F.P.);*
  - *X 705/2008 – ajutoare de stat acordate prin **H.G. nr. 1680/2008 pentru instituirea unei scheme de ajutor privind asigurarea dezvoltării durabile** (M.F.P.);*
  - *X 345/2010 – ajutoare de stat acordate pentru dezvoltare regională prin crearea și dezvoltarea structurilor de sprijinire a afacerilor* (M.D.R.A.P.);
  - *X 294/2010 – ajutoare de stat acordate pentru dezvoltarea regională prin **sprijinirea investițiilor în turism** (M.D.R.A.P.)*
  - *XR 105/2008 – ajutoare de stat acordate pentru **consolidarea și modernizarea sectorului productiv prin investiții realizate de întreprinderi mari** în cadrul Programului Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice (M.E.).*
- **ajutoarele de stat acordate întreprinderilor ce realizează servicii de interes economic general** au o influență importantă în economia națională, nu numai prin valoarea subvențiilor acordate de către autoritățile publice locale, ci și din punct de vedere al impactului pe care îl au aceste ajutoare de stat asupra economiei naționale, asupra fiecărui consumator de servicii în parte;
- În anul 2012**, ajutoarele de stat acordate pentru servicii de interes economic general au avut o valoare de **166,18 mil. euro**, în scădere față de anul **2010** când s-au acordat **316,11 mil. euro (Tabelul 2.6.)**;
- cele mai importante scheme de ajutor de stat acordate pentru SIEG-uri au fost administrate de către autoritățile publice locale, prin următoarele acte normative:
    - *Ordinul nr. 252 din 16 octombrie 2009 pentru aprobarea Schemei de ajutor de stat acordat operatorilor economici care prestează serviciul de interes economic general de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice în sistem centralizat către populație (596, 9 mil. lei acordați în anul 2012);*
    - *O.U.G. nr. 61/2011 pentru reglementarea unor măsuri privind finanțarea regiilor autonome aeroportuare cu specific deosebit, de interes local (104,1 mil. lei acordați în anul 2012).*

Graficul 2.3.

Ajutorul de stat național în funcție de obiectivul principal al acordării, în perioada 2010-2012*

* ponderea fiecărui obiectiv principal de acordare în total ajutor de stat național exceptând agricultura, pescuitul, transporturile, SIEG, ajutoarele de minimis și ajutoarele de stat acordate în baza Cadrului Temporar (prețuri curente)

2.4. CONCLUZII ȘI PERSPECTIVE

- **În anul 2012**, ponderea ajutoarelor de stat, din surse naționale, acordate în România în Produsul Intern Brut este de numai **0,45%** (exceptând agricultura, pescuitul, transporturile, serviciile de interes economic general, ajutoarele de minimis);
- **Față de valoarea ajutoarelor de stat acordate de celelalte state membre ale U.E., valoarea ajutoarelor de stat acordate în România (820,3 mil. euro inclusiv agricultura) este scăzută**, în anul 2012, România se situează pe **poziția 18** din cele 27 de state, implicarea statului în economie prin mecanismul ajutoarelor de stat fiind redusă, media ajutoarelor de stat acordate în cadrul U.E. 27, în anul acest an fiind de **2.487,3 mil. euro** (inclusiv ajutoarele de stat acordate pentru agricultură);

- Ajutoarelor de stat în anul 2012 au fost acordate în majoritate pentru **obiective orizontale** (protecția mediului, economisirea energiei) și pentru **dezvoltare regională (93,5% în total ajutor de stat național)**.
- Formele de acordare a ajutoarelor de stat sunt transparente, folosindu-se, în special, ajutoare de natura subvențiilor, granturilor, sumelor nerambursabile, **cheltuieli bugetare** care, în perioada analizată, au o pondere de peste **99%** în total ajutor de stat național;
- Valoarea **fondurilor comunitare** atrase sub forma cofinanțării în cadrul schemelor de ajutor de stat s-au triplat, de la **122,8 mil. euro** alocați în anul 2010, până la **322,2 mil. euro** în anul 2012, ceea ce a reprezentat 0,25% din PIB național.

În perioada următoare, în vederea îndeplinirii priorităților stabilite la nivelul Uniunii Europene, prin **Strategia Europa 2020 (creștere inteligentă a economiei europene, creștere durabilă și creștere favorabilă incluziunii)** în domeniul ajutorului de stat sunt necesare următoarele măsuri:

- a) realizarea și implementarea unui număr mult mai ridicat de scheme de ajutor de stat având ca obiectiv **cercetarea, dezvoltarea și inovarea**, domeniu esențial în dezvoltarea economiei europene și naționale, în vederea îmbunătățirii accesului la finanțare pentru transformarea ideilor inovatoare în produse și servicii, noi locuri de muncă;
- b) implementarea unor scheme de ajutor de stat care să conducă la dezvoltarea **sectorului întreprinderilor mici și mijlocii**, îmbunătățirea mediului de afaceri, sprijinirea dezvoltării unor sectoare industriale competitive, solide și durabile;
- c) inițierea unor scheme de ajutor de stat care să stimuleze **crearea de noi locuri de muncă** și dezvoltarea abilităților angajaților printr-o **permanentă formare profesională**; pentru perioada următoare programele și schemele de ajutor de stat trebuie să conducă la **promovarea spiritului antreprenorial, combaterea abandonului școlar, susținerea persoanelor slab calificate și a altor grupe de risc** (persoane cu vârsta peste 50 ani, persoane cu handicap), **reconversia profesională** (pentru cei disponibilizați) prin servicii de instruire și orientare adecvate, **promovarea mobilității la nivel comunitar**, în special a studenților și a specialiștilor, o mai bună colaborare între antreprenori și mediul universitar, pentru eficientizarea utilizării resurselor de muncă și reducerea șomajului.

- d) în domeniul **turismului**, autoritățile publice centrale și locale trebuie să promoveze scheme de ajutor de stat care să conducă la **stimularea competitivității** prin susținerea inovării în turism, îmbunătățirea și consolidarea competențelor profesionale în domeniu, **diversificarea ofertei turistice naționale**, **promovarea dezvoltării turismului durabil**, responsabil și de calitate, o mai bună integrare și coordonare a turismului cu domeniul transporturilor, al fiscalității, al mediului și al ocupării forței de muncă.

CAPITOLUL 3

AJUTORUL DE STAT NAȚIONAL DIN PERSPECTIVA SCOREBOARD-ULUI COMISIEI EUROPENE

3.1. ROMÂNIA ÎN CONTEXTUL UNIUNII EUROPENE

Comisia Europeană actualizează în fiecare an scoreboard-ul ajutoarelor de stat cu informațiile transmise de toate statele membre prin sistemul interactiv S.A.R.I (State Aid Reporting Interactive), informații referitoare la volumul ajutoarelor de stat acordate în fiecare stat și cumulat la nivelul Uniunii Europene, tendințele înregistrate în domeniu în vederea respectării măsurilor stabilite prin Strategia Europa 2020, ponderea ajutoarelor în P.I.B. comunitar, clasificarea acestora în funcție de obiectivele principale avute în vedere la acordare, precum și date referitoare la natura măsurilor de sprijin acordate în perioada analizată.

Uniunea Europeană este cel mai mare importator și exportator de bunuri și servicii din lume, situându-se înaintea Statelor Unite ale Americii, Chinei și Japoniei. De asemenea, cu un PIB total de 12.927,2 miliarde euro înregistrat în anul 2012, Uniunea Europeană generează și cea mai puternică economie din lume.

Totuși, PIB-ul comunitar a înregistrat o creștere importantă în anul 2012, cu 2,05% față de anul 2011 și, așa cum era de așteptat, fiecare țară din cele 27 de state membre a contribuit în mod diferit la realizarea acestuia. Pe de o parte, avem țările cu economiile cele mai dezvoltate, în frunte cu Germania, Franța, Marea Britanie și Italia, care contribuie cel mai mult la PIB-ul total realizat în U.E (însumat, cele 4 țări dețin 63,4% din totalul PIB-ului realizat la nivelul U.E.), iar pe de altă parte, avem țările care contribuie mai puțin la PIB-ul total al U.E., din care amintim Malta, Estonia, Cipru și Letonia (cumulat, acestea dețin o pondere de 0,50% din total PIB-ului comunitar).

Deși, din punct de vedere al numărului de locuitori, România se află pe locul 7 în cadrul Uniunii Europene, economia națională generează abia al 17-lea nivel al PIB-ului din cele 27 de țări membre, respectiv 131,7 mld. Euro în anul 2012, cu o pondere de 1,02% din total PIB comunitar (sursa: eurostat).

3.2. AJUTORUL DE STAT ACORDAT ÎN ROMÂNIA ȘI ÎN STATELE MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE ÎN CONFORMITATE CU SCOREBOARD-UL C.E.

Ajutoarele de stat, conform clasificării experților comunitari, se împart în două mari categorii:

- A. Ajutoare de stat acordate în baza cadrului general (non–criză);
- B. Ajutoare de stat acordate pentru combaterea crizei financiare și economice, care la rândul lor se împart în:
  - 1. Ajutoare de stat acordate sectorului financiar-bancar;
  - 2. Ajutoare de stat acordate în baza Cadrului Temporar.

A. Ajutoare de stat acordate în baza cadrului general (non-criză)

Situația ajutoarelor de stat acordate în baza cadrului general comunitar, la nivelul Uniunii Europene este prezentată în Tabelul 3.1.

Tabel 3.1.

Situația ajutoarelor de stat non criză* acordate în Uniunea Europeană în perioada 2009-2012

		2009	2010	2011	2012
Volumul ajutoarelor de stat non-criză, acordate la nivelul U.E.-27**	mld. euro, prețuri constante 2012	78,36	72,30	65,79	67,16
P.I.B. – U.E.-27	mld. euro	11.815,74	12.292,6	12.667,2	12.927,2
Ponderele ajutoarelor de stat în P.I.B - UE	%	0,62	0,56	0,50	0,52

* exclusiv ajutoarele de stat acordate pentru transporturi, servicii de interes economic general și ajutorul de minimis;

** miliarde euro prețuri constante 2012, conform metodologiei folosită de către experții comunitari

În anul 2012, ajutoarele de stat acordate în baza cadrului general comunitar (non-criză) au totalizat 67,16 miliarde Euro, reprezentând la nivelul Uniunii Europene (U.E.-27) 0,52% din Produsul Intern Brut comunitar (Tabel 3.1).

În pofida crizei financiare și economice, statele membre și-au menținut disciplina în domeniul acordării ajutoarelor de stat, majorând ajutoarele de stat numai în anumite domenii specifice, respectând prevederile Strategiei Europa 2020.

Astfel în anul 2012, la nivelul U.E. 27 în cadrul ajutoarelor de stat orizontale, au crescut ajutoarele de stat acordate pentru crearea de locuri de muncă, cultură, protecția mediului înconjurător, inclusiv salvarea energiei, pregătire profesională, iar în comparație cu anul 2011, celelalte tipuri de ajutoare de stat orizontale au scăzut.

Totodată, în ceea ce privește ajutoarele de stat sectoriale se menține trendul de creștere în cazul ajutoarelor de stat acordate pentru dezvoltare sectorială și cele pentru salvarea/restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate, la nivel comunitar, dar au scăzut ajutoarele de stat acordate pentru închiderea minelor necompetitive de cărbune.

În anul 2012, unele state au fost nevoite să-și reducă volumul ajutoarelor de stat non-criză acordate, ca urmare a constrângerilor bugetare mai stricte, spre exemplu Germania și Spania au făcut acest lucru, însă au fost și state care au crescut volumul măsurilor de sprijin acordate, față de anul 2011, respectiv Franța, Italia și Marea Britanie.

Portugalia a fost statul european care a redus cel mai mult volumul ajutoarelor de stat acordate în anul 2012, față de anul 2011 (minus 735,3 mil. euro), fiind urmată de Grecia (minus 649,8 mil. euro) și Spania (minus 564,1 mil. euro).

În anul 2012, în România s-au acordat ajutoare de stat în valoare de aproximativ 828,2 mil. euro, având o pondere de 1,2% din total ajutor de stat comunitar, media UE-27 fiind de cca. 2.487,3 mil. euro (Tabel 3.2).

Tabel 3.2

**Volumul ajutoarelor de stat non criză acordat în câteva dintre statele Uniunii Europene
(valori maxime și minime înregistrate la nivel comunitar)**

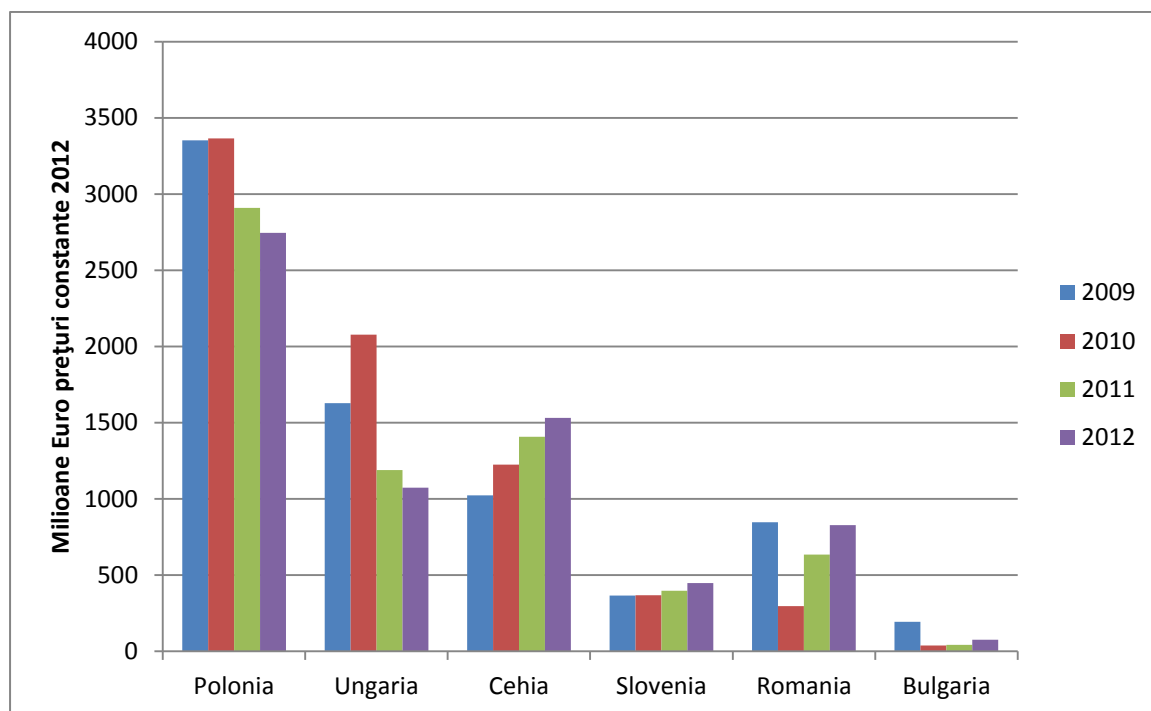
		2009	2010	2011	2012
Volumul ajutoarelor de stat non-criză, acordate la nivelul U.E.-27	mld. euro, prețuri constante 2012	78,36	72,30	65,79	67,16
din care:					
Franța	mld. euro	15,04	15,54	13,34	14,98
	%	19,2	21,5	20,3	22,3
Germania	mld. euro	17,25	13,81	12,11	11,88
	%	22,0	19,1	18,4	17,7
România	mld. euro	0,85	0,30	0,63	0,83
	%	1,1	0,4	1,0	1,2
Bulgaria	mld. euro	0,19	0,04	0,04	0,08
	%	0,2	0,05	0,1	0,1
Estonia	mld. euro	0,04	0,04	0,05	0,06
	%	0,1	0,06	0,1	0,1

Evoluția ajutoarelor de stat acordate la nivel național, în perioada analizată, a fost diferită față de trendul ajutoarelor de stat acordate la nivelul Uniunii Europene. Dacă în UE valoarea ajutoarelor de stat a scăzut, respectiv de la 72,3 mld. Euro în anul 2010, la 67,16 mld. Euro în anul 2012, în România aceasta a înregistrat o evoluție ascendentă, de la 296,2 mil. euro în anul 2010, la 828,2 mil. euro în anul 2012, inclusiv ajutoarele de stat acordate pentru agricultură, pe fondul creșterii valorii ajutoarelor de stat acordate pentru protecția mediului, inclusiv pentru salvarea energiei.

Graficul 3.1. ilustrează situația ajutoarelor de stat acordate în România față de țările care au un nivel al PIB-ului real pe cap de locuitor apropiat de cel înregistrat în România.

Graficul 3.1.

Situația ajutoarelor de stat acordate în România comparativ cu unele state membre

Din Graficul 3.1. se poate observa cum în Republica Cehă, țară cu un nivel al PIB-ului asemănător cu al României, s-au acordat aproape de 2 ori mai multe ajutoare de stat decât în România (în anul 2012, nivelul ajutoarelor de stat acordate în Cehia este de 1.532,4 mil. euro).

De asemenea, se poate observa că Bulgaria, țară ce a aderat la Uniune odată cu România, a acordat cele mai puține măsuri de sprijin în anul 2012, valoarea ajutoarelor de stat fiind de doar 77,1 mil. euro (cea mai mică valoare dintre statele membre UE-27, cu excepția Estoniei), la polul opus situându-se Franța, care în același an a acordat ajutoare de stat în valoare de 14.983,3 mil. euro, reprezentând 22,3% din total ajutor de stat acordat la nivelul Uniunii Europene.

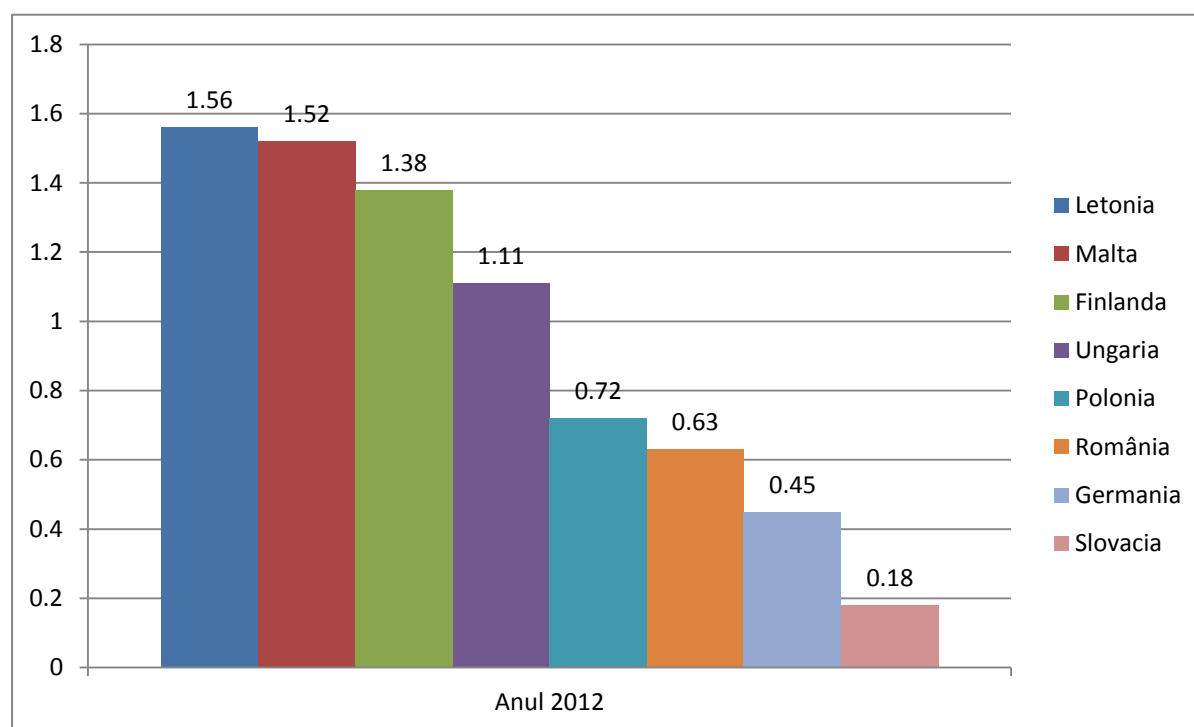
Datorită diferențelor semnificative din punct de vedere economic și al mărimii care se înregistrează între țările membre, una dintre cele mai eficiente metode pentru a observa cât de însemnate au fost ajutoarele de stat acordate în fiecare țară în parte, este aceea de a calcula ponderea acestora în PIB.

Cele mai însemnate ponderi ale ajutoarelor de stat în PIB-ul național au fost înregistrate în Letonia, Malta și Finlanda (Graficul 3.2), însă, dacă în cazul Letoniei și Finlanda ajutoarele de stat au fost acordate în principal pentru obiective orizontale, ajutoarele de stat acordate în Malta au fost orientate către obiective sectoriale (70%), pentru dezvoltare sectorială și restructurare întreprinderilor aflate în dificultate, ajutoare de stat considerate dăunătoare mediului concurențial comunitar.

Cel mai mic nivel al ajutoarelor de stat în P.I.B. național s-a înregistrat în Slovacia, respectiv 0,18% din P.I.B., cu o valoare a ajutorului de stat în anul 2012 de 130 mil. euro.

Graficul 3.2

Ponderea ajutoarelor de stat în Produsul Intern Brut înregistrat de statele membre al Uniunii Europene, în anul 2012 (pondere maximă/pondere minimă)

În comparație cu celelalte state membre ale Uniunii Europene, ponderea ajutoarelor de stat acordate în România (0,63% din P.I.B. național) se situează puțin peste media U.E.-27, care în anul 2012 a fost de 0,52% din P.I.B. comunitar.

Structura pe obiective a ajutoarelor de stat acordate în Statele Membre în anul 2012

În ceea ce privește structura pe obiective a ajutoarelor de stat acordate în statele membre ale Uniunii Europene în anul 2012, acestea se împart în:

- Ajutoare de stat acordate pentru **obiective orizontale** de interes comun, respectiv:
  - a) pentru dezvoltare regională;
  - b) pentru cercetare, dezvoltare și inovare;
  - c) pentru protecția mediului înconjurător (inclusiv ajutoarele acordate pentru economisirea de energie);
  - d) pentru întreprinderi mici și mijlocii (inclusiv ajutoarele acordate sub formă de capital de risc).
- Ajutoare de stat acordate pentru **obiective sectoriale**, dintre care enumerăm:
  - a) ajutoare acordate pentru salvarea/restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate;
  - b) ajutoarele de stat acordate pentru transport;
  - c) ajutoarele de stat acordate pentru agricultură;
  - d) ajutoare de stat acordate pentru piscicultură și acvacultură;
  - e) ajutoare de stat acordate pentru producția de cărbune, pentru închideri de mine, pentru producția de oțel, pentru construcții navale, media și telecomunicații.

Conform metodologiei de realizare a Scoreboard-ului Comisiei Europene, ajutoarele de stat acordate pentru obiective regionale sunt cuprinse în cadrul obiectivelor orizontale.

Ajutoarele de stat acordate pentru **obiective orizontale** în cadrul U.E. 27, au atins o valoare de 49,62 mld. euro în anul 2012 și o pondere de 73,9% în total ajutor de stat comunitar (exceptând ajutorul de stat acordat pentru sectorul feroviar), un nivel scăzut față de anul 2010 când au atins o valoare de 52,2 mld. euro (Tabel 3.3).

Tabel 3.3

Valoarea și ponderea ajutoarelor de stat acordate pentru **obiective orizontale** în cadrul Uniunii Europene (inclusiv România)

		2010	2011	2012
Total ajutoare de stat acordate pentru obiective orizontale la nivel comunitar (U.E.- 27)	mld. euro, prețuri constante 2012	52,16	49,31	49,62

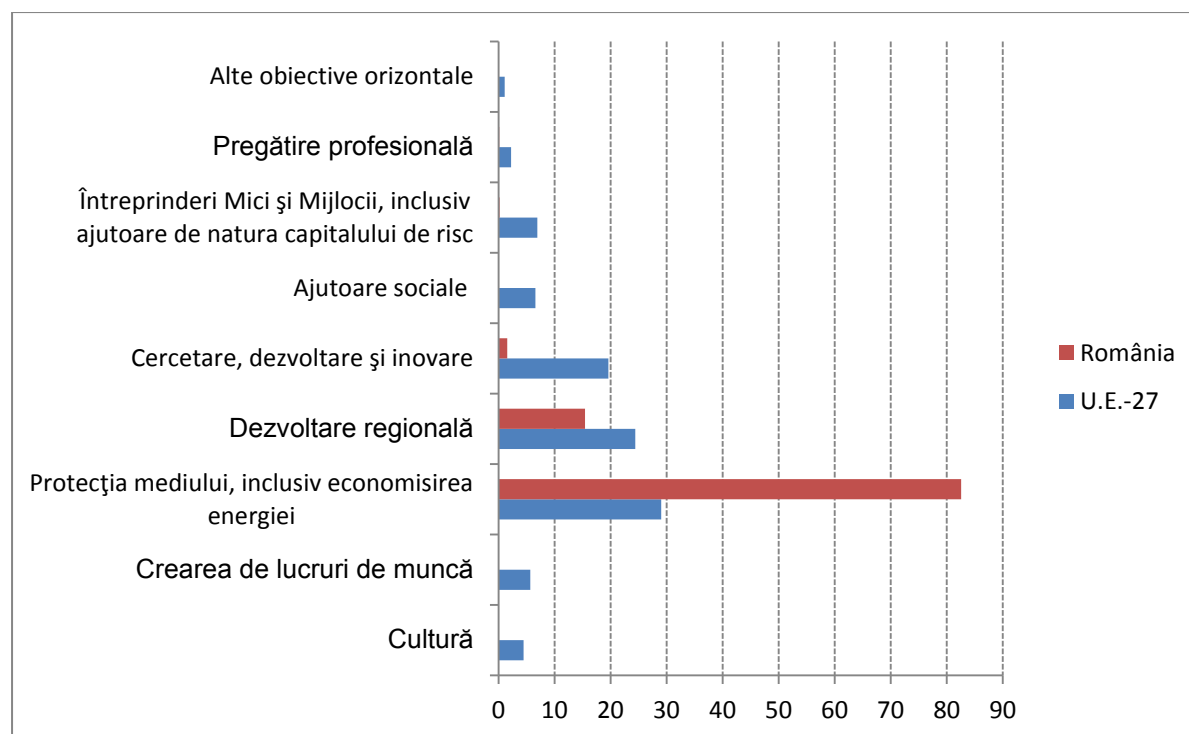

Pondere în total ajutor de stat comunitar (exceptând sectorul transporturilor feroviare)	%	72,1	75,0	73,90
Total ajutoare de stat acordate pentru obiective orizontale în România	mld. euro, prețuri constante 2012	0,137	0,373	0,559
Pondere în total ajutor de stat național (exceptând sectorul transporturilor feroviare)	%	46,3	58,8	67,6

Dacă în cadrul Uniunii Europene ponderea ajutoarelor de stat **orizontale** în total ajutor de stat acordat (inclusiv ajutoarele de stat acordate în agricultură) a oscilat în perioada analizată în jurul valorii de 74%, în România ajutoarele de stat orizontale au crescut treptat, de la 46,3% pondere în anul 2010, până la 67,6% în anul 2012.

Graficul 3.3

Ponderea ajutorului de stat acordat pentru principalele obiective orizontale în cadrul U.E.-27 și comparativ în România

În perioada analizată, cele mai importante ajutoare de stat pentru obiective orizontale au fost acordate pentru protecția mediului (inclusiv economisirea energiei), dezvoltare regională și în domeniul cercetării, dezvoltării și inovării (Graficul 3.3). În **România** situația este asemănătoare, cu un plus în cazul ajutoarelor de stat acordate pentru protecția mediului, care au avut o pondere mult mai mare în cadrul obiectivelor orizontale (mult peste media înregistrată la nivel comunitar).

Principalul factor care a determinat această situație a fost valoarea ridicată a ajutoarelor de stat acordate de către **Ministerul Economiei**, prin intermediul a două scheme de ajutor de stat prevăzute de „**H.G. nr. 219/2007 privind promovarea cogenerării bazate pe cererea de energie termică utilă**” și „**Legea nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie**”.

Ajutoarele de stat sectoriale, acordate la nivel comunitar, au atins în anul 2012 o valoare de 8,67 mld. euro și o pondere de 12,9% în total ajutor de stat acordat, cu excepția ajutoarelor de stat acordate pentru transportul feroviar (Tabel nr. 3.4).

Tabel 3.4

Volumul ajutoarelor de stat acordate pentru obiective sectoriale în cadrul Uniunii Europene

		2010	2011	2012
Total ajutoare de stat acordate pentru obiective sectoriale (U.E.-27)	mld. euro, prețuri constante 2012	10,81	7,50	8,7
Pondere în total ajutor de stat comunitar (exceptând sectorul transporturilor feroviare)	%	15,0	11,4	12,9
din care:				
dezvoltare sectorială	mld. euro	10,09	5,43	6,50
salvarea/restructurarea firmelor aflate în dificultate	mld. euro	0,71	0,56	0,69
ajutoare pentru închiderea minelor	mld. euro	0,02	1,50	1,48

În anul 2012, în România au fost acordate ajutoare de stat sectoriale în valoare de 47,1 mil. euro și au avut o pondere de 5,7% în total ajutor de stat național, cu excepția ajutorului de stat acordat pentru sectorul feroviar.

Cel mai important ajutor de stat sectorial (aprobat de către Comisia Europeană pentru România), acordat de către Ministerul Economiei în anul 2012 a fost pentru închiderea unităților de producție Petrița, Paroșeni și Uricani din cadrul Companiei Naționale a Huilei S.A. Petroșani și a atins o valoare de 38,2 mil. euro.

În cadrul Uniunii Europene cele mai mari ajutoare de stat:

- pentru **dezvoltare sectorială** au fost acordate de către Franța (2,9 mld. în anul 2012), Portugalia și Malta;
- pentru **salvarea/restructurarea** întreprinderilor aflate în dificultate cele mai importante au fost acordate în Marea Britanie și Malta;
- pentru **închiderea minelor de cărbune** nerentabile au fost acordate ajutoare de stat în Germania și în România.

Ajutoarele de stat acordate în **domeniul agriculturii** la nivel comunitar, au avut în anul 2012 o valoare de **8,8 mld. euro** și o pondere de **13,06%** în total ajutor de stat, cu excepția ajutoarelor de stat acordate pentru transportul feroviar. În perioada 2010 – 2012 valoarea acestor ajutoare a fost aproximativ egală la nivelul U.E.-27 (Tabel 3.5).

Țările Uniunii Europene cu cele mai importante ajutoare de stat acordate agriculturii au fost Franța (1,7 mld. euro), Finlanda (1,14 mld. euro), Germania (0,88 mld. euro), Italia și Polonia (0,70 mld. euro).

În România, în anul 2012 s-au acordat ajutoare de stat pentru agricultură în valoare de 221,5 mil. euro.

Tabel 3.5

Ajutoarele de stat acordate la nivelul Uniunii Europene (U.E.-27), în domeniul agriculturii și în domeniul transporturilor (exceptând ajutoarele de stat acordate transportului feroviar)

		2010	2011	2012
Total ajutoare de stat acordate în domeniul agriculturii (U.E.-27)	mld. euro, prețuri constante 2012	9,18	8,86	8,77
Pondere în total ajutor de stat comunitar (exceptând sectorul transporturilor feroviare)	%	12,7	13,5	13,06

Total ajutoare de stat acordate în domeniul transporturilor (U.E.-27)	mld. euro	2,29	2,21	2,09
Pondere în total ajutor de stat comunitar (exceptând sectorul transporturilor feroviare)	%	3,2	3,4	3,12

Statele membre care au acordat cele mai mari ajutoare de stat în **domeniul transporturilor** (exceptând transportul feroviar) au fost Germania (0,39 mld. euro), Franța (0,27 mld. euro), Marea Britanie (0,20 mld. euro) și Olanda (0,19 mld. euro).

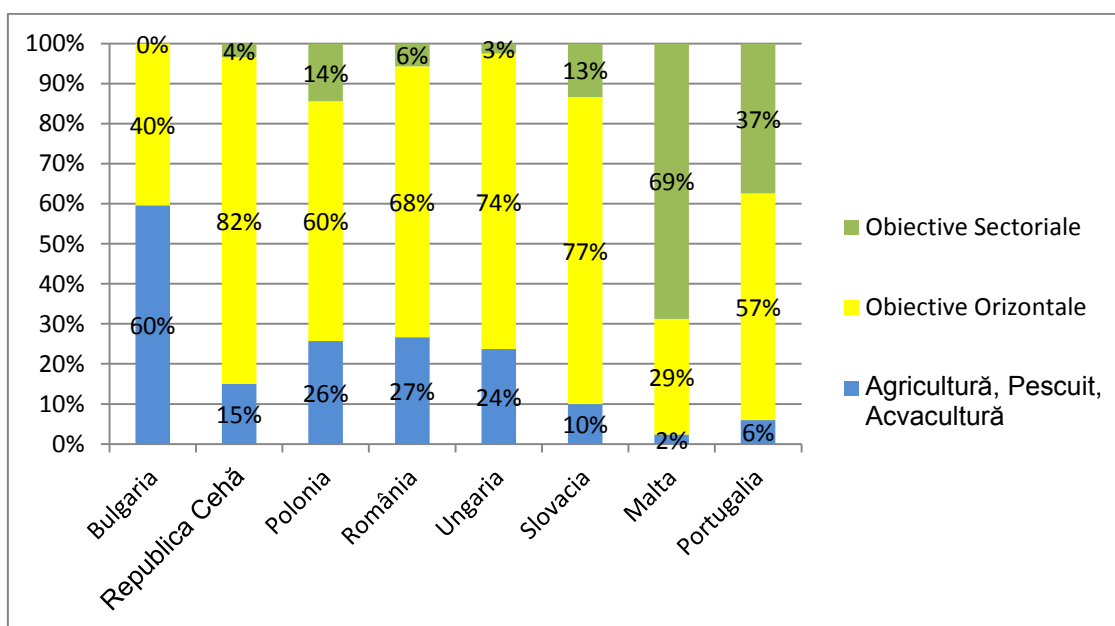
În ceea ce privește ajutorul de stat acordat întreprinderilor ce își desfășoară activitatea în **sectorul feroviar**, în anul 2012 au fost acordate ajutoare de stat în valoare de **39,9 mld. euro**. La nivel comunitar Franța a acordat cele mai mari ajutoare de stat în sectorul feroviar (13,1 mld. euro), urmată de Germania (9,3 mld. euro), Italia (4,4 mld. euro), Cehia (1,25 mld. euro), Ungaria (0,88 mld. euro) și Polonia (0,385 mld. euro).

În România, pentru sectorul feroviar au fost acordate ajutoare de stat în valoare de 0,28 mld. euro, în anul 2012.

În Graficul 3.4. este prezentată o imagine a structurii ajutoarelor de stat pe obiective în România și în câteva state membre ale Uniunii Europene.

Graficul 3.4.

Structura ajutoarelor de stat pe obiective, în anul 2012, în România și unele state membre ale Uniunii Europene

Din Graficul 3.4. se poate observa faptul că, atât în România cât și în Ungaria, Slovacia, Republica Cehă ajutoarele de stat acordate pentru obiective orizontale reprezintă în jur de 70% din totalul ajutoarelor de stat acordate în aceste țări, fiind un lucru pozitiv din punctul de vedere al Comisiei Europene, având în vedere recomandările acesteia de a diminua, pe cât posibil, ajutoarele de stat cu caracter sectorial în favoarea celor cu caracter orizontal.

Totodată, trebuie menționat și nivelul ridicat al ajutoarelor de stat sectoriale înregistrat în Malta, în jur de 70% din totalul ajutoarelor de stat acordate, procent care pe viitor trebuie diminuat în vederea realizării obiectivelor stabilite prin strategia europeană.

Clasificare ajutoarelor de stat în funcție de natura acestora la nivel comunitar

În ceea ce privește natura ajutoarelor de stat non-criză, din datele centralizate de către experții comunitari, peste 56% dintre ajutoare au îmbrăcat forma granturilor, subvențiilor, sume nerambursabile, ajutoare de stat transparente, ușor de cuantificat în cazul schemelor de ajutor sau a ajutoarelor individuale (Graficul 3.5).

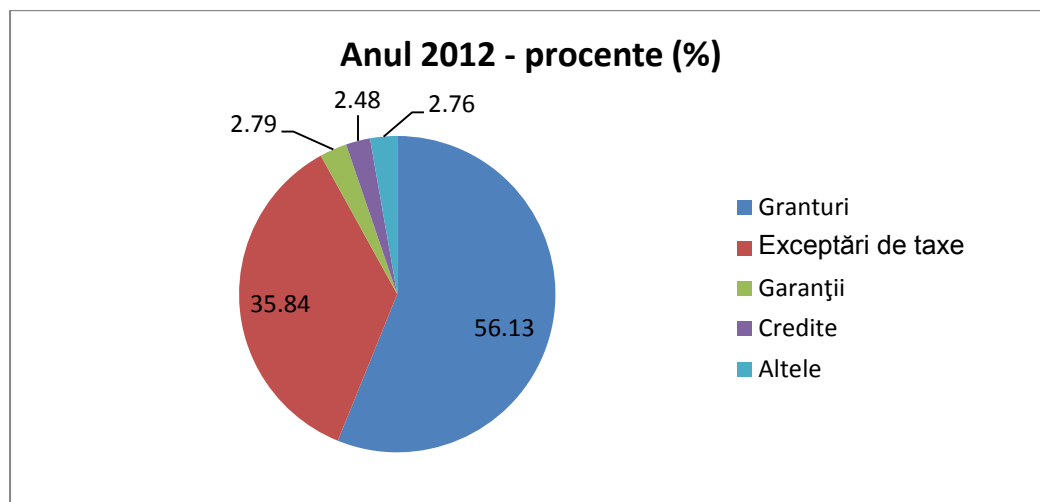
Totodată, peste 35% dintre ajutoarele de stat din statele membre, au fost acordate sub forma exceptări de taxe (scutiri/reduceri la plata obligațiilor bugetare, alte ajutoare fiscale), ajutoare de stat considerate de către Comisia Europeană mai puțin transparente.

Ajutoarele de stat non-criză au fost acordate și sub forma garanțiilor și creditelor dar într-un procent mult mai mic, respectiv sub 3% din total ajutor de stat, pentru fiecare în parte.

În România ajutoarele de stat non criză acordate sub forma granturilor, subvențiilor, sume nerambursabile au reprezentat în anul 2012 peste 99% din totalul ajutoarelor de stat acordate la nivel național.

Graficul 3.5

Structura ajutorului de stat acordat la nivel comunitar, în funcție de natura ajutorului de stat, în anul 2012

B. Ajutoare de stat acordate pentru combaterea crizei financiare și economice

Criza financiară a declanșat mari turbulențe pe piețele financiare începând cu anul 2008 și acest lucru a dus la intervenția rapidă a guvernelor europene în vederea reducerii pe cât posibil a efectelor negative generate.

Ajutorul de stat acordat instituțiilor financiare a fost crucial pentru restabilirea încrederii în sectorul financiar și a evitat o criză generală în sistemul bancar european.

B.1. Ajutoarele de stat acordate sectorului financiar bancar

În perioada 1 oct. 2008 – 1 oct. 2013, Comisia Europeană a emis mai mult de 400 de decizii de autorizare a măsurilor de ajutor de stat acordate sectorului financiar.

În acest sens, volumul total al ajutoarelor de stat acordate **pentru recapitalizarea și salvarea activelor depreciate** din cadrul instituțiilor financiare s-a ridicat la **591, 9 mld. euro** (Tabel 3.6).

Tabel 3.6

Totalul sumelor plătite sub forma ajutoarelor de stat pentru recapitalizare și măsuri de salvare a activelor depreciate în U.E.

Forma ajutorului de stat	Valoarea totală a ajutoarelor de stat acordate în perioada 2008-2012	
	mld. euro	Ponderea în P.I.B.-ul comunitar - 2012
Măsuri de recapitalizare a sectorului financiar	413,2	3,2%
Măsuri de salvare a activelor depreciate	178,7	1,39%
Total	591,9	4,6%

Totodată, garanțiile și alte forme de sprijin acordate pentru lichiditatea băncilor au atins cel mai înalt nivel în anul 2009, când au înregistrat o valoare de **906 mld. euro**, respectiv 7,7 % din P.I.B.-ul U.E. realizat în anul 2012. Din cauza scăderii în intensitate a crizei economice, în anul 2012 garanțiile și alte forme de sprijin pentru lichiditatea băncilor au scăzut la **532,5 mld. euro**, respectiv 4,14% din P.I.B.-ul U.E. înregistrat în anul 2012 (Tabel 3.7).

Garanțiile pentru pasivele sectorului financiar au atins în anul 2009 cel mai înalt nivel, respectiv 835,8 mld. euro, însă începând cu această valoare a scăzut treptat înregistrând în anul 2012 o valoare de 492,3 mld. euro (Tabel 3.7).

Tabel 3.7

Sumele autorizate sub formă de ajutor de stat pentru garanții și alte măsuri de lichiditate în U.E.-27

Forma ajutorului de stat	Total sumă autorizată în anul 2009 (nivel maxim pentru perioada 2008-2012)		Total sumă autorizată în anul 2012	
	mld. euro	Pondere în P.I.B.-ul comunitar - 2012	mld. euro	Pondere în P.I.B.-ul comunitar - 2012
Garanții	835,8	7,1%	492,3	3,82%
Alte măsuri de lichiditate	70,1	0,59%	42,2	0,33%
Total	906,0	7,7%	532,5	4,1%

Tabel 3.8

Ajutoarelor de stat acordate și veniturile/sumele primite, în funcție de instrumentul de acordare folosit de statele membre, în perioada 2008 - 2012

Instrumentul (forma) ajutorului de stat	Total ajutoare de stat acordate în perioada 2008 - 2012		Total venituri încasate de guvernele U.E. în contul măsurilor acordate 2008 – 2012 (ex. taxe, prime de garantare)	
	mld.euro	Pondere în P.I.B.- ul comunitar - 2012	mld. euro	Pondere în P.I.B.- ul comunitar - 2012
Măsuri de recapitalizare a sectorului financiar	413,2	3,2%	92,1	0,7
Măsuri de salvare a activelor depreciate	178,7	1,39%		
Alte măsuri de lichiditate	70,1	0,59%		
Garanții	2,0	0,0%	32,9	0,3%

În cadrul Uniunii Europene, cele mai importante ajutoare de stat acordate sectorului financiar de natura **măsurilor de recapitalizare** au fost acordate de Marea Britanie (82,4 mld. euro – 4,33% din P.I.B. național), Germania (64,2 mld. euro – 2,43% din P.I.B. național), Irlanda (62,78 mld. euro – 38,4% din P.I.B. național), Spania (59,7 mld. euro – 5,69% din P.I.B. național), Grecia (37,3 mld. euro – 19,3% din P.I.B. național).

În cazul măsurilor **de salvare a activelor depreciate**, în perioada 2008 – 2012, Germania a acordat cele mai mari ajutoare de stat, respectiv 79,9 mld. euro (3,02% din P.I.B. național), fiind urmată de către Marea Britanie (40,4 mld. euro – 2,13% din P.I.B. național), Spania (28,4 mld. euro – 2,71% din P.I.B. național) și Belgia (17,1 mld. euro – 4,55% din P.I.B. național).

Până la 1 oct. 2012, Comisia a aprobat măsuri legate de criza financiară în toate statele membre, exceptând Bulgaria, Republica Cehă, Estonia, Malta și România.

B.2 Ajutoare de stat acordate în baza Cadrului Temporar de criză

În perioada 2009-2012, valoarea ajutoarelor de stat acordate de către statele membre în baza Cadrului Temporar a fost de 35,7 mld. euro, dintr-un total de 82,9 mld. euro, sume autorizate la nivel comunitar de către Comisia Europeană.

Cele mai importante ajutoare de stat au fost acordate de către Germania (17,7 mld. euro), Franța (6,2 mld. euro), Austria (1,8 mld. euro), Slovenia (1,5 mld. euro) și Suedia (1,1 mld. euro).

Măsurile acordate în baza Cadrului Temporar de criză au fost valabile până la sfârșitul anului 2011.

3.3. CONCLUZII ȘI PERSPECTIVE

În calitate sa de stat membru al Uniunii Europene, România depune eforturi considerabile în vederea respectării tuturor cerințelor și recomandărilor primite din partea Comisiei Europene. O recomandare a fost aceea de a se micșora pe cât posibil volumul ajutoarelor de stat acordate pentru obiectivele sectoriale, considerate dăunătoare mediului concurențial comunitar. În schimb, ajutoarele de stat agreeate de Comisie sunt cele acordate pentru obiective orizontale, respectiv pentru protecția mediului (stimularea economisirii energiei și promovarea utilizării energiei regenerabile), cercetare, dezvoltare și inovare, sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii, pregătire profesională și crearea de locuri de muncă.

Așadar, din punct de vedere al obiectivelor urmărite în momentul acordării de către furnizorii de ajutor de stat, ajutoarele de stat în România au o structură corespunzătoare tendințelor europene, respectiv în jur de 70% fiind acordate pentru obiective orizontale, în cadrul U.E.-27 ponderea acestor ajutoare de stat non-criză fiind de 73,9% în anul 2012.

Totodată, ponderea ajutoarelor de stat în PIB-ul național a depășit media U.E.-27 de 0,52%, în anul 2012 fiind înregistrată o valoare de 0,63% din PIB național (inclusiv ajutoarele de stat acordate în domeniul agriculturii), însă volumul total de 828,2 mil. Euro reprezintă numai 1,2% din totalul ajutorului de stat non-criză acordat în cadrul Uniunii Europene.

De asemenea, făcând o comparație cu statele vecine, în anul 2012, în România s-au acordat cele mai mici ajutoare de stat și acestea au avut cea mai redusă pondere în P.I.B. național, față de Ungaria care a acordat ajutoare de stat în valoare de 1.074,8 mil. euro și o

pondere de 1,11% în P.I.B., Republica Cehă (1.532,4 mil. euro și 1,0% în P.I.B.) și Polonia (2.745,7 mil. euro și 0,72% în P.I.B.).

Pentru viitor, în conformitate cu **Strategia Europa 2020**, vor fi promovate mai multe scheme de ajutor de stat având ca obiectiv sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii, pregătirea și reconversia profesională a angajaților defavorizați, sprijinirea investițiilor noi prin crearea și susținerea de noi locuri de muncă, încurajarea inovării în rândul microîntreprinderilor și a structurilor de afaceri.

În ceea ce privește ajutoarele de stat acordate pentru combaterea crizei financiare și economice, statele europene au redus treptat valoarea acestor ajutoare de stat în perioada analizată, însă au existat și state precum Bulgaria, Republica Cehă, Estonia, Malta și România care nu au solicitat Comisiei Europene autorizarea unor scheme de ajutor de stat pentru susținerea sectorului financiar bancar.

CAPITOLUL 4

AJUTORUL DE STAT NAȚIONAL ACORDAT PENTRU PRINCIPALELE RAMURI ALE ECONOMIEI NAȚIONALE

4.1. AJUTORUL DE STAT ACORDAT INDUSTRIEI ÎN ROMÂNIA, ÎN PERIOADA 2010 - 2012

4.1.1. Ajutorul de stat acordat agenților economici ce își desfășoară activitatea în industria prelucrătoare

Volumul și ponderea ajutoarelor de stat acordate întreprinderilor ce își desfășoară activitatea în industria prelucrătoare, în total ajutor de stat național a înregistrat o tendință de scădere (Tabel 4.1.), de la 36,01% în anul 2010 la 9,01% în anul 2012, respectiv de la 295,5 mil. lei în anul 2010, la 240,3 mil. lei în anul 2012, cu o valoare maximă înregistrată în anul 2011 de 367,9 mil. lei. Acest lucru s-a datorat, în special, volumului redus al ajutoarelor de stat acordate pentru întreprinderile mici și mijlocii din industria prelucrătoare, scăderii ajutoarelor de stat acordate pentru dezvoltarea regională, unde un număr mare de beneficiari își desfășoară activitatea în industria prelucrătoare (în anul 2011 Ministerul Finanțelor Publice nu a mai acordat ajutorul de stat pentru S.C. Ford România S.A., foarte important ca valoare).

Ajutoare de stat în cadrul industriei prelucrătoare au fost acordate și pentru crearea de locuri de muncă, pentru pregătirea profesională a angajaților.

În anul 2012, cele mai importante ajutoare de stat acordate pentru industria prelucrătoare, având obiectiv dezvoltarea regională, au fost raportate de către Ministerul Finanțelor Publice, Administrația Fondului pentru Mediu și Ministerul Economiei, iar dintre cei mai importanți beneficiari (din punct de vedere al cuantumului ajutorului de stat primit) enumerăm S.C. Pirelli Tyres Romania S.R.L. Slatina, S.C. Lufkin Industries Ariceștii Rahtivani Prahova, S.C. Remar S.A. Pașcani Iași, S.C. Rombat S.A. Bistrița, S.C. Cord România Slatina, S.C. Romcarbon S.A. Buzău.

Nivelul scăzut înregistrat în anul 2012 al ajutoarelor de stat acordate pentru industria prelucrătoare, se datorează și faptului că, în cadrul obiectivelor sectoriale, unde de regulă ajutoarele sunt acordate pentru industria prelucrătoare (ex: ajutoarele de stat acordate pentru

siderurgie, ajutoare acordate pentru șantierelor navale, sectoare sensibile concurențial), nu s-au mai acordat ajutoare de stat după data aderării României la Uniunea Europeană.

Principalii indicatori ce pot furniza o imagine de ansamblu asupra evoluției ajutorului de stat și a caracteristicii acestuia, acordat industriei prelucrătoare în perioada 2010 - 2012 sunt prezentați în Tabelul 4.1.

Tabel 4.1.

Volumul ajutoarelor de stat acordate industriei prelucrătoare în perioada 2010-2012

	2009	2010	2011	2012
Total ajutor de stat pentru industria prelucrătoare				
Mii lei prețuri curente	125.505,02	295.468,69	367.854,68	240.304,41
Mii euro prețuri curente	29.619,10	70.184,25	86.801,17	53.928,28
Mii lei prețuri constante 2009	125.505,02	279.535,18	334.413,35	208.416,66
Dinamica ajutorului de stat acordat industriei prelucrătoare (%)	100,00	222,73	266,45	166,06
Cuantumul anual al ajutorului de stat pe salariat din industria prelucrătoare (lei prețuri constante 2009/salariat)	93,53	249,98	337,80	207,85
Ponderea ajutorului de stat pentru industria prelucrătoare:				
Ponderea ajutorului de stat pentru industria prelucrătoare în ajutorul de stat național (exceptând agricultura, pescuitul, transporturile, SIEG și ajutorul de minimis) (%)	16,56	36,01	23,06	9,01
Ponderea ajutorului de stat pentru industria prelucrătoare în Produsul Intern Brut (%)	0,03	0,06	0,07	0,04

Dacă analizăm ajutoarele de stat acordate întreprinderilor ce își desfășoară activitatea în cadrul industriei prelucrătoare, din punct de vedere al dinamicii acestora, în perioada analizată observăm o scădere considerabilă, respectiv de la nivelul de 222,73% înregistrat în anul 2010 față de anul de bază 2009, la un nivel de 166,06% înregistrat în anul 2012, față de același an de bază, cu o creștere maximă înregistrată în anul 2011 de 266,45%

Trebuie menționat faptul că, nivelul scăzut al acestor ajutoare de stat s-a realizat și în condițiile în care, ajutoarele acordate întreprinderilor având ca obiectiv principal **salvarea și/sau restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate** nu s-au mai acordat în anul 2012, iar ajutoarele de stat acordate pentru întreprinderi mici și mijlocii au scăzut de la an la an, în perioada analizată.

Analiza ajutoarelor de stat acordate industriei prelucrătoare în funcție de obiectivul principal

Principalele obiective pentru care s-au acordat ajutoare de stat în industria prelucrătoare, în perioada analizată, sunt:

- **ajutoare de stat acordate pentru obiective orizontale;**
- **ajutoare de stat acordate pentru obiective regionale.**

În această perioadă, nu au mai fost acordate ajutoare de stat pentru obiective sectoriale întreprinderilor ce își desfășoară activitatea în siderurgie, construcții navale, fire și fibre sintetice, sectoare sensibile din punct de vedere concurențial.

În funcție de obiectivul principal al ajutoarelor de stat acordate pentru industria prelucrătoare în perioada 2010 - 2012, valorile care reflectă nivelul, structura și evoluția acestora sunt prezentate în Tabelul 4.2.

Tabel 4.2

Ajutoarele de stat acordate industriei prelucrătoare pe obiective principale în perioada 2010 - 2012.

	2009	2010	2011	2012
Total ajutor de stat acordat industriei prelucrătoare				
Mii lei prețuri curente	125.505,02	295.423,12	367.854,68	240.304,41
Mii euro prețuri curente	29.619,10	70.173,43	86.801,17	53.928,28
Mii lei prețuri constante 2009	125.505,02	279.492,07	334.413,35	208.416,66
din care pentru:				
➤ Obiective orizontale				
Mii lei prețuri curente	12.143,86	17.812,00	18.672,17	5.388,75
Mii Euro prețuri curente	2.865,94	4.230,98	4.406,00	1.209,32
Mii lei prețuri constante 2009	12.143,86	16.851,47	16.974,70	4.673,68
Pondere în ajutorul pentru industria prelucrătoare - (%)	9,68	6,03	5,08	2,24
➤ Obiective regionale				
Mii lei prețuri curente	113.361,16	277.611,12	349.182,51	234.915,66
Mii Euro prețuri curente	26.753,16	65.942,45	82.395,17	52.718,95
Mii lei prețuri constante 2009	113.361,16	262.640,61	317.438,65	203.742,98
Pondere în ajutorul pentru industria prelucrătoare - (%)	90,32	93,97	94,92	97,76
*diferența de 45,57 mii lei aferentă anului 2010 provine din valoarea ajutoarelor de stat acordate în baza Cadrului Temporar care nu sunt cuprinse în total				

Din analiza datelor, se constată că, în anul 2012 ajutoarele de stat acordate în România întreprinderilor care își desfășoară activitatea în industria prelucrătoare au fost

alocate, în special, pentru susținerea unor **obiective regionale (97,76%)**, iar pentru **obiective orizontale** au fost acordate numai **2,24%** din total ajutor de stat național acordat pentru această ramură.

Totodată, în perioada 2009 - 2012, ajutorul de stat acordat în industria prelucrătoare pentru **dezvoltare regională** crește constant, de la o pondere de 90,32% în anul 2009 la o pondere de 97,76% în anul 2012, practic dublându-și valoarea de la 26,75 milioane euro (2009), la 52,71 milioane euro (2012), cu un vârf înregistrat în anul 2011 de 82,39 milioane euro.

Valoarea înregistrată în anul 2012 s-a datorat, în special, ajutoarelor de stat acordate de către Ministerul Finanțelor Publice, prin schemele de ajutor de stat prevăzute de *H.G. nr. 1680/2008 pentru asigurarea dezvoltării economice durabile*, respectiv de *H.G. nr. 1165/2007 pentru stimularea creșterii economice prin sprijinirea realizării de investiții*.

În ceea ce privește schema prevăzută de *H.G. nr. 1680/2008 pentru asigurarea dezvoltării economice durabile*, facem următoarele precizări:

- ajutorul de stat instituit prin această schemă se acordă întreprinderilor pentru realizarea unei investiții inițiale;
- perioada de valabilitate a schemei în care se pot emite acorduri pentru finanțare este 1 ianuarie 2009-30 iunie 2014;
- bugetul total maxim al prezentei scheme este echivalentul în lei a 1 miliard euro, cu un buget mediu anual de 200 milioane euro, în limita plafoanelor bugetare anuale pe perioada celor 5 ani;
- numărul total estimat al întreprinderilor care urmează să beneficieze de ajutor de stat în temeiul schemei este de 150, numărul mediu anual de beneficiari fiind de 30;

Schema de ajutor de stat prevăzută de *H.G. nr. 1165/2007 pentru stimularea creșterii economice prin sprijinirea realizării de investiții*, a fost printre cele mai importante scheme promovate la nivel național și a avut următoarele caracteristici:

- 🚦 durata schemei de ajutor de stat - 5 ani, începând cu anul 2007, cu posibilitatea de a fi prelungită de către furnizorul de ajutor de stat;
- 🚦 bugetul total al schemei de ajutor de stat - 500 milioane euro, echivalent în lei;

- numărul total de întreprinderi ce urmau să beneficieze de ajutor de stat - 110 agenți economici;
- nivelul maxim al ajutorului de stat acordat este echivalentul în lei a 28,125 milioane euro, cu condiția să realizeze investiții și să creeze locuri de muncă în urma unei investiții inițiale în orice regiune, cu excepția regiunii de dezvoltare 8 București – Ilfov, unde nivelul maxim este de 22,5 milioane euro.

Ajutoare de stat pentru întreprinderi ce își desfășoară activitatea în industria prelucrătoare având ca obiectiv dezvoltarea regională au fost acordate și de către Administrația Fondului pentru Mediu și de Ministerul Economiei (ex. schema de ajutor de stat "*Sprijin pentru consolidarea și modernizarea sectorului productiv prin investiții realizate de întreprinderile mari*") etc.

În cadrul **obiectivelor orizontale**, beneficiarii de ajutor de stat ce activează în industria prelucrătoare au obținut sprijin din partea autorităților publice pentru înființarea, dezvoltarea și modernizarea microîntreprinderilor și întreprinderilor mici și mijlocii, pentru crearea de locuri de muncă și pregătirea profesională a angajaților.

Ajutoarele de stat acordate în cadrul acestei grupe au scăzut treptat în perioada analizată, de la 4,2 milioane euro și o pondere de 6,03% în anul 2010, la 1,2 milioane euro și o pondere de 2,24% în anul 2012.

Schemele de ajutor de stat administrate de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prevăzute de *Ordinul 211/2008*¹² pentru promovarea întreprinderilor mici și mijlocii au fost cele mai importante ca valoare iar obiectivele specifice celor două scheme de ajutor de stat vizau, în principal:

- a. introducerea și dezvoltarea tehnologiilor și procedeeelor pentru obținerea de produse alimentare, altele decât cele prevăzute de anexa 1 la Tratatul CE, precum și pentru obținerea și utilizarea surselor de energie regenerabilă și a biocombustibililor;
- b. adaptarea întreprinderilor la noile standarde comunitare, atât a activității de procesare, cât și celei de distribuție a produselor obținute;

¹² Ordin nr. 211 din 25 martie 2008 privind aprobarea schemelor de ajutor de stat "Stimularea IMM-urilor care procesează produse agricole în vederea obținerii unor produse alimentare, altele decât cele prevăzute în anexa 1 la Tratatul CE, precum și a celor care desfășoară activități de procesare a produselor agricole în vederea obținerii și utilizării surselor de energie regenerabilă și a biocombustibililor" și "Stimularea microîntreprinderilor din domeniul prelucrării primare a produselor forestiere lemnoase și nelemnoase".

- c. îmbunătățirea competitivității întreprinderilor sprijinite;
- d. creșterea calității produselor obținute și a siguranței alimentare;
- e. introducerea și dezvoltarea tehnologiilor și procedeele pentru obținerea de produse forestiere primare;
- f. adaptarea la noile standarde comunitare atât a activităților de prelucrare, procesare, cât și a celei de distribuție a produselor forestiere obținute;
- g. creșterea valorii adăugate a produselor forestiere cu impact asupra îmbunătățirii competitivității întreprinderilor sprijinite;
- h. creșterea calității produselor obținute și obținerea de noi produse forestiere primare, competitive, cu impact economic asupra procesării ulterioare în întreprinderi din domeniul industriei, a siguranței alimentare în cazul produselor destinate obținerii de alimente și sau medicamente;
- i. creșterea siguranței ocupaționale, menținerea biodiversității și protejarea mediului.

Măsurile de sprijin constau în alocări financiare nerambursabile din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (F.E.A.D.R.) și de la bugetul național însă, acestea nu pot depăși 50% din costurile eligibile ale fiecărui proiect.

Totodată, au fost acordate ajutoare de stat pentru întreprinderi ce își desfășoară activitatea în industria prelucrătoare, de către Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice prin doua scheme de ajutor de stat, exceptate de la obligativitatea notificării către Comisia Europeană, respectiv schema de ajutor de stat pentru formare profesională generală și specifică *“Bani pentru formare profesională”* și schema de ajutor de stat pentru ocuparea forței de muncă *“Bani pentru completarea echipei”*, aferente Programului operațional sectorial “Dezvoltarea resurselor umane 2007-2013”.

Cele doua scheme au ca obiectiv creșterea ocupării forței de muncă prin facilitarea integrării pe piața muncii a lucrătorilor defavorizați, lucrătorilor extrem de defavorizați și cu handicap, respectiv atragerea și menținerea acestora pe piața muncii, precum și promovarea formării profesionale generale și specifice prin:

- a) îmbunătățirea tranziției de la școala la viața activă;
- b) dezvoltarea capacității întreprinderilor de a sprijini creșterea nivelului de calificare a angajaților;
- c) creșterea nivelului de calificare a angajaților;

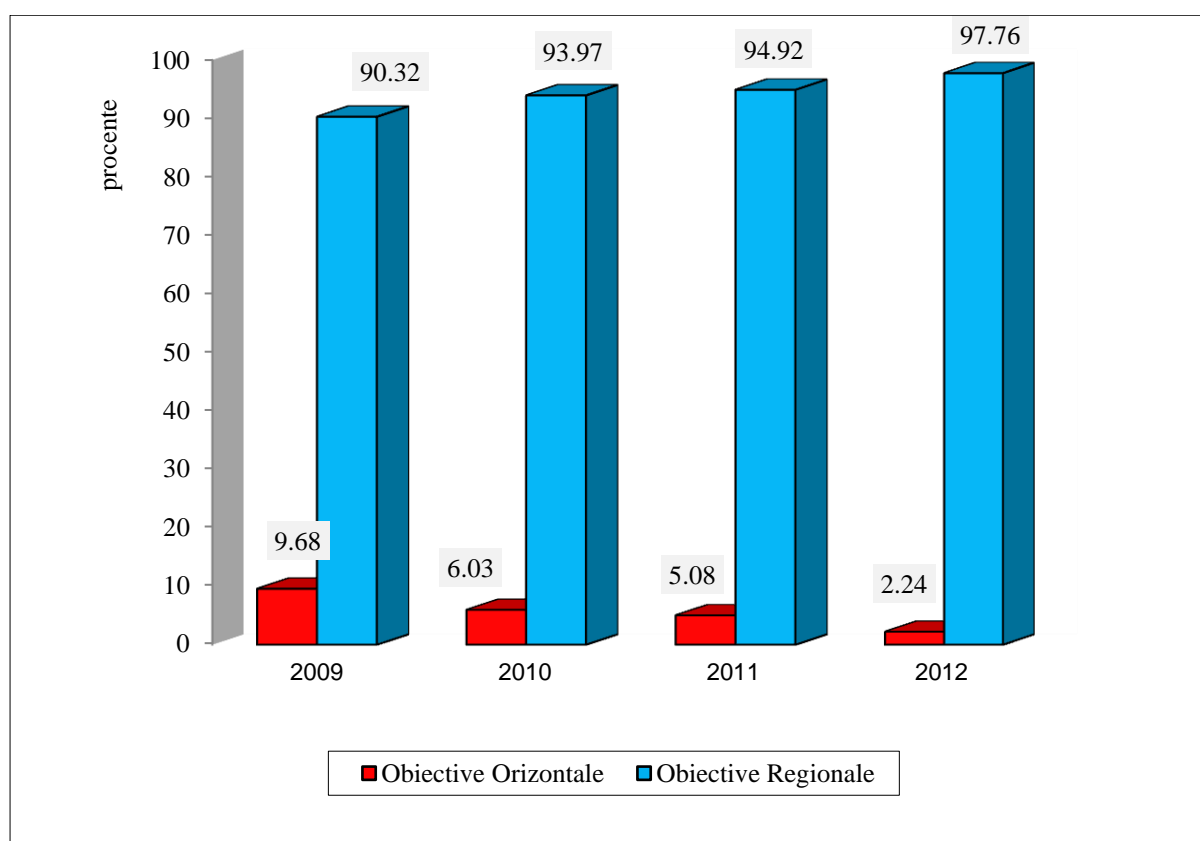
d) creșterea nivelului de perfecționare, respectiv specializare a angajaților

e) îmbunătățirea accesului și participării la formare profesională continuă a angajaților.

Prin Graficul 4.1. ne putem forma o imagine clară asupra variațiilor celor două mari grupe ale obiectivelor generale pentru care s-au acordat ajutoare de stat în perioada 2010-2012, cât și structura ajutoarelor de stat destinate industriei prelucrătoare în funcție de fiecare grupă participantă.

Graficul 4.1.

Ajutorul de stat pentru industria prelucrătoare. Nivel și structură în funcție de obiectivul principal avut în vedere de către furnizorii de ajutor de stat în momentul acordării acestora, în perioada 2010 - 2012.

Acest tablou prezintă tendința generală, observată și în cadrul Uniunii Europene, de a direcționa ajutoarele de stat preponderent către obiective regionale, pentru reducerea disparităților dintre regiunile Uniunii prin sprijinirea și încurajarea dezvoltării de noi afaceri, mai ales în zonele defavorizate ale acesteia.

4.1.2. Ajutorul de stat acordat agenților economici ce își desfășoară activitatea în cadrul industriei extractive (inclusiv extracția cărbunelui)

Ramură importantă a economiei naționale, industria extractivă asigură materia primă pentru multe sectoare industriale majore, precum construcțiile, metalurgia, petrochimia, sectorul energetic (peste 40% din producția de energie a țării noastre se realizează pe bază de cărbune, o resursă mult mai poluantă și mai dăunătoare mediului decât energia produsă din resurse regenerabile) etc.

Anul 2009 a fost ultimul an în care furnizorii de ajutor de stat au acordat ajutoare și pentru obiective orizontale, respectiv pentru protecția mediului.

În acest context, ajutoarele de stat acordate industriei extractive din România, în perioada 2010 - 2012, au continuat să scadă (de la o pondere de 30,44% în anul 2010, la 6,38% în anul 2012) în total ajutor de stat național¹³ și au fost acordate exclusiv pentru sectorul extracției de cărbune (huilă).

Pentru perioada 2014 - 2020, politica Uniunii Europene este de a încuraja dezvoltarea resurselor regenerabile de energie, de realizare a unei economii europene sigure și durabile, cu emisii scăzute de dioxid de carbon și cu un sprijin pe durată determinată, degresiv, pentru minele de cărbune necompetitive.

În anul 2011, industria extractivă nu a mai primit subvenții din partea furnizorilor de ajutor de stat, iar în anul 2012 au fost acordate ajutoare numai pentru închiderea minelor de cărbune necompetitive, respectiv pentru trei dintre unitățile de producție din cadrul Companiei Naționale a Huilei Petroșani, pentru extracția huilei.

---

¹³ fără agricultură, pescuit, transport, SIEG, ajutoare de minimis și ajutoare de stat acordate în baza Cadrului Temporar

Compania Națională a Huilei Petroșani este singura întreprindere din România care exploatează huiă, produsele obținute fiind adresate pieței interne în scopul producerii energiei electrice și căldurii.

Ajutoarele de stat acordate în perioada 2010-2012 pentru industria extractivă, au fost exclusiv măsuri de sprijin acordate pentru obiective sectoriale, pentru restructurarea minelor de extracție a huilei în anul 2010 și pentru închidere minelor care nu aveau perspective economice viabile în anul 2012.

Ajutoarele de stat acordate în România, în perioada 2010 - 2012, pentru industria extractivă, sunt prezentate în Tabelul 4.3.

Tabel 4.3.

Volumul ajutoarelor de stat acordate industriei extractive*, în perioada 2010-2012

	U.M.	2009	2010	2011	2012
TOTAL ajutor de stat pentru industria extractivă (prețuri curente)	Mii lei*	394.532,26	249.784,00	0,00	170.204,00
	Mii euro**	93.109,34	59.332,53	0,00	38.196,59
TOTAL ajutor de stat pentru industria extractivă (prețuri constante la nivelul anului 2009)	Mii lei***	394.532,26	236.314,10	0,00	147.618,39
Dinamica (pentru valorile exprimate în prețuri constante la nivelul anului 2009)	%	100	59,90	0,00	37,42
Ponderea ajutorului de stat pentru industria extractivă în total ajutor de stat național*	%	52,06	30,44	0,00	6,38

* exclusiv ajutoarele de stat acordate în agricultură, pescuit, transporturi, SIEG, ajutoare de minimis și ajutoare de stat acordate în baza Cadrului Temporar;

** calculat pe baza cursului mediu anual al leului în raport cu euro, sursa INSSE
(lei/euro anul 2009 = 4,2373; 2010 = 4,2099; 2011 = 4,2379; 2012 = 4,4560);

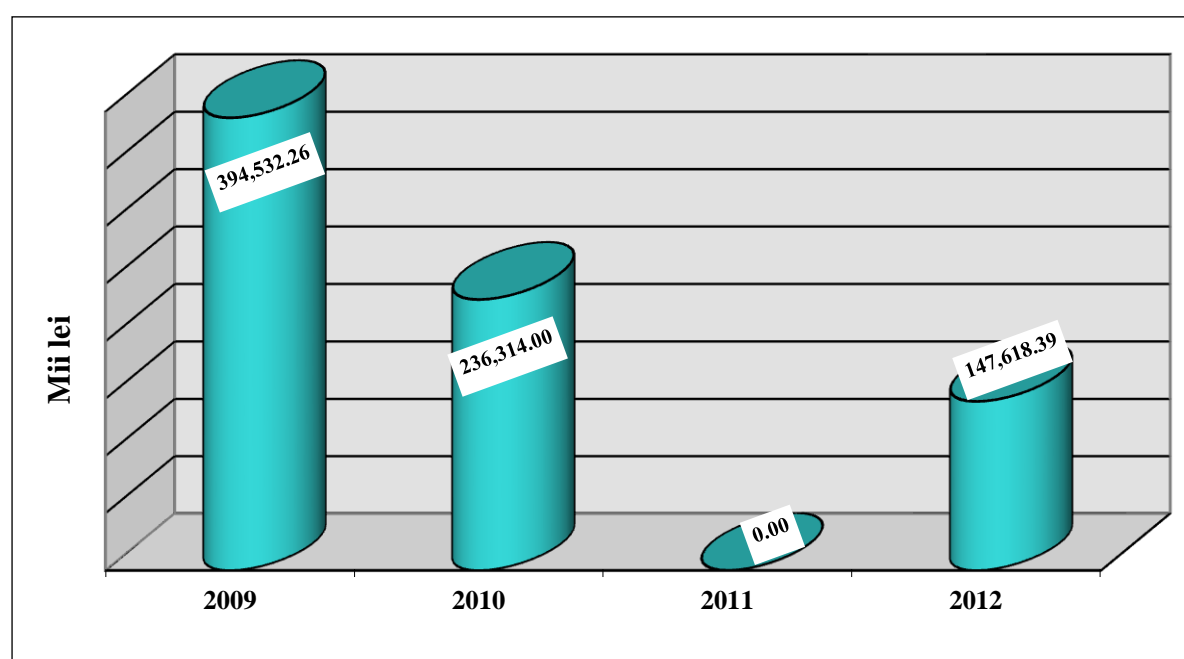
*** s-a utilizat deflatorul PIB pentru transformarea în prețuri constante 2009, sursa INSSE
(deflator PIB anul 2009 = 100%; 2010 = 105,7%; 2011 = 110,0%; 2012 = 115,3%).

Din tabelul 4.3. prezentat mai sus rezultă că, în perioada 2010 - 2012, ajutorul de stat acordat în cadrul industriei extractive (exprimat în prețuri constante 2009) a avut o evoluție descrescătoare, ajungând în anul 2012 la 37,42% din valoarea înregistrată în anul 2009 și cu o pondere de 6,38% în total ajutor de stat național în 2012, față de anul 2009 când se înregistra 52,06%.

În prețuri constante 2009, se observă și mai bine panta descendentă a acestor ajutoare de stat, de la o valoare de 236,3 mil. lei în anul 2010, la 147,6 mil. lei în anul 2012 (Graficul 4.2.).

Graficul 4.2.

Evoluția, în perioada 2010-2012, a ajutorului de stat pentru industria extractivă
(mii lei - exprimat în prețuri constante la nivelul anului 2009)

Situația ajutorului de stat, calculat pe salariat din industria extractivă, este prezentată în Tabelul 4.4. și în Graficul 4.3.

Tabel 4.4.

Evoluția ajutorului de stat calculat pe salariat din industria extractivă, în perioada 2010 - 2012

	U.M.	2009	2010	2011	2012
Total ajutor de stat pentru industria extractivă	Mii lei	394.532,26	249.784,00	0,00	170.204,00
	Mii euro	93.109,35	59.332,53	0,00	38.196,59
Număr mediu de salariați din industria extractivă	salariați	74.577	66.750	64.449	63.962

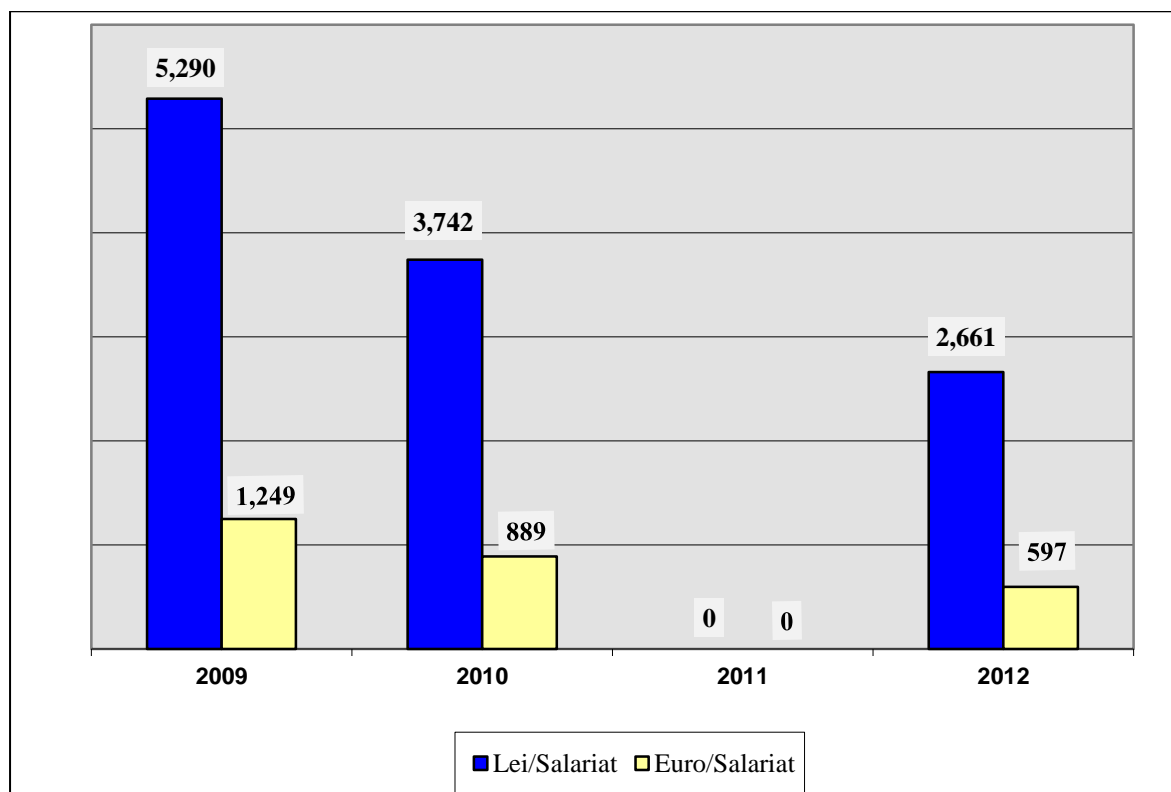
Cuantum anual al ajutorului de stat per salariat din industria extractivă	lei/salariat	5.290,27	3.742,08	0,00	2.661,02
	euro/salariat	1.248,50	888,88	0,00	597,18

Din datele prezentate în Tabelul 4.4. se poate observa ritmul accelerat de scădere a numărului de salariați din domeniul industriei extractive, precum și scăderea volumului ajutoarelor de stat acordate pe salariat în perioada analizată.

Pe viitor, în conformitate cu deciziei Comisiei Europene de autorizarea a ajutorului de stat ad hoc privind închiderea minelor nerentabile din cadrul C.N. a Huilei Petroșani (unitățile de producție Petrila, Uricani și Paroșeni), numărul salariaților trebuie să scadă și mai mult, respectiv dintr-un total de 3.355 angajați în anul 2011, în cadrul companiei trebuie să mai rămână un număr de 406 angajați la sfârșitul anul 2017.

Graficul 4.3.

Evoluția ajutorului de stat calculat pe salariat din industria extractivă, în perioada 2010 - 2012

În perioada 2010 - 2012, cuantumul ajutorului de stat acordat în cadrul industriei extractive pe salariat, exprimat atât în lei cât și în euro, a înregistrat o evoluție descrescătoare, de la 3.742 lei/salariat în anul 2010, la 2.661 lei/salariat în anul 2012.

Gruparea ajutoarelor de stat din industria extractivă, în funcție de obiectivul principal avut în vedere la alocare, în perioada 2010 - 2012, este prezentată în Tabelul 4.5.

Tabel 4.5.

Ajutorul de stat acordat industriei extractive pe obiective principale, în perioada 2010-2012

	UM	2009	2010	2011	2012
AJUTOR DE STAT ACORDAT INDUSTRIEI EXTRACTIVE					
TOTAL ajutor de stat pentru industria extractivă (prețuri curente)	Mii lei	394.532,21	249.784,00	0,00	170.204,00
	Mii euro	93.109,34	59.332,53	0,00	38.196,59
TOTAL ajutor de stat pentru industria extractivă (prețuri constante 2009)	Mii lei	394.532,21	236.314,10	0,00	147.618,39
OBIECTIVE ORIZONTALE					
TOTAL ajutor de stat acordat industriei extractive pentru obiective orizontale (prețuri curente)	Mii lei	30.144,70	0,00	0,00	0,00
	Mii euro	7.114,13	0,00	0,00	0,00
TOTAL ajutor de stat acordat industriei extractive pentru obiective orizontale (prețuri constante 2009)	Mii lei	30.144,70	0,00	0,00	0,00
Pondere în ajutorul de stat acordat industriei extractive	%	7,64	0,00	0,00	0,00
OBIECTIVE SECTORIALE					
TOTAL ajutor de stat acordat industriei extractive pentru obiective sectoriale (prețuri curente)	Mii lei	364.387,51	249.784,00	0,00	170.204,00
	Mii euro	85.995,21	59.332,53	0,00	38.196,59
TOTAL ajutor de stat acordat industriei extractive pentru obiective sectoriale (prețuri constante 2009)	Mii lei	364.387,51	236.314,10	0,00	147.618,39
Pondere în ajutorul de stat acordat industriei extractive	%	92,36	100,00	0,00	100,00

Din datele prezentate mai sus rezultă că, în anul 2012, ajutoarele de stat din industria extractivă au fost acordate numai pentru **obiective sectoriale**, respectiv numai pentru închiderea celor trei unități de producție din cadrul Companiei Naționale a Huilei Petroșani.

În acest sens, la data de 10 decembrie 2010, Consiliul Uniunii Europene, a emis **Decizia 2010/787/UE privind ajutorul de stat acordat pentru facilitarea închiderii minelor de cărbune necompetitive**, decizie ce marchează tranziția în sectorul cărbunelui, de

la aplicarea de norme sectoriale, la aplicarea de norme generale privind ajutorul de stat, măsuri aplicabile tuturor sectoarelor economice.

Începând cu anul 2011, ajutoarele de stat acordate întreprinderilor pentru acoperirea pierderilor aferente producției curente ale unităților de producție a cărbunelui, pot fi considerate compatibile cu piața internă numai dacă îndeplinesc următoarele condiții:

1. exploatarea unităților în cauză, de producție a cărbunelui trebuie să facă parte dintr-un plan de închidere al cărui termen limită nu depășește data de 31 decembrie 2018;
2. unitățile de producție a cărbunelui trebuie închise definitiv în conformitate cu planul de închidere;
3. ajutorul notificat nu trebuie să depășească diferența dintre costurile de producție previzibile și veniturile previzibile pentru un an carbonifer;
4. prin instituirea măsurilor de ajutor de stat prețul de revânzare al cărbunelui nu trebuie să atingă un nivel mai mic decât cel al cărbunelui de o calitate similară, provenit din terțe țări;
5. unitățile care vor beneficia de ajutor de stat pentru închidere trebuie să fi fost active până la 31 decembrie 2009;
6. cuantumul total al ajutorului acordat pentru închidere trebuie să aibă o tendință descrescătoare;
7. cuantumul total al ajutorului de stat acordat pentru închidere nu trebuie să depășească, pentru oricare an ulterior anului 2010, cuantumul ajutorului de stat acordat și autorizat de către Comisia Europeană în conformitate cu art. 4 și 5 din Regulamentul (C.E.) nr. 1407/2002 pentru anul 2010;
8. statele membre, prin furnizorii de ajutor de stat, trebuie să elaboreze un plan de măsuri care să aibă ca scop atenuarea impactului asupra mediului, a producției de cărbune, măsuri în domeniul eficienței energetice, al energiei regenerabile sau al captării și stocării dioxidului de carbon.

Totodată, ajutorul de stat acordat în anul 2010 s-a concretizat prin acordarea de subvenții directe destinate acoperirii costurilor legate de producția curentă și a unor subvenții destinate acoperirii cheltuielilor sociale, de către Ministerul Economiei. Prin Decizia nr. N 239/2007, Comisia Europeană a decis că ajutorul de stat acordat pentru restructurarea industriei cărbunelui, nu va duce la denaturarea concurenței dintre cumpărătorii și utilizatorii de cărbune din comunitatea europeană sau pe piața energiei electrice, interzise de art. 4 lit. d și e din Regulamentul privind industria cărbunelui.

4.1.3. Concluzii și perspective

- ajutoarele de stat acordate în cadrul **industriei prelucrătoare** au scăzut în anul 2012, din cauza volumului redus al ajutoarelor de stat acordate întreprinderilor mici și mijlocii ce își desfășoară activitatea în industria prelucrătoare, precum și din cauza scăderii ajutoarelor de stat acordate pentru dezvoltarea regională, prin neacordarea în anul 2011 a ajutorului de stat individual acordat pentru S.C. Ford România S.A. de către Ministerul Finanelor Publice;
- în ceea ce privește ajutoarele de stat acordate pentru **industria extractivă**, se remarcă tendința descrescătoare a acestor ajutoare, însă furnizorii de ajutor de stat trebuie să inițieze noi scheme de ajutor de stat în **sprijinul salariaților disponibilizați din acest sector, având ca obiectiv reconversia profesională a foștilor mineri, crearea de noi locuri de muncă, promovarea antreprenoriatului**;
- ajutoarele de stat acordate în anul 2012, pentru închiderea minelor nerentabile din cadrul C.N. a Huilei Petroșani, acoperă pe de o parte costurile de producție (cheltuielile materiale și cheltuielile de personal) și pe de altă parte costurile excepționale aplicabile unităților incluse în planul de închidere, dintre care enumerăm costurile pentru lucrătorii care și-au pierdut locul de muncă, costuri pentru reconversia profesională a foștilor mineri, costuri de formare, costuri care rezultă din închiderea unităților de producție, costuri legate de reabilitarea fostelor exploatare miniere, de recultivare a solurilor de suprafață;
- totodată, în cadrul Programului național pentru turismul montan sunt prevăzute investiții în Valea Jiului, inclusiv în perimetrul celor trei unități de producție ce se vor închide până la sfârșitul anului 2017, respectiv crearea unui parc industrial la Petrita, redarea în circuitul agricol a unui teren ce aparține minei Paroșeni și crearea unei baze de agrement pe o suprafață de teren ce aparține minei Uricani;
- pe termen scurt, furnizorii de ajutor de stat trebuie să regândească **noi modalități de sprijin al sectorului cărbunelui**, atragere de investiții private prin **crearea unor parteneriate public privat**;

4.2. AJUTORUL DE STAT ACORDAT ÎN AGRICULTURĂ

4.2.1 Volum și tendințe

După aderarea României la Uniunea Europeană, Politica Agricolă Comună (PAC), pe lângă avantajele *economice* certe aduse agricultorilor români ca urmare a obiectivelor majore pe care Uniunea dorește să le implementeze pe întreg teritoriul său, (promovarea progresului tehnic, alocarea optimă a resurselor, creșterea producției, nivel de viață echitabil pentru agricultori, prețuri rezonabile pentru consumatori, garantarea securității alimentare), a „adus” și o piață unică adaptată foarte bine la mediul concurențial.

Acest fapt a pus o presiune deosebită pe agricultorii români care încă mai au probleme la capitole precum, creșterea productivității, promovarea și implementarea progresului tehnic, dezvoltarea în concordanță cu strategia națională a producției agricole și utilizarea optimă a factorilor de producție.

Întrucât în România, după dezindustrializarea economiei naționale – fenomen petrecut în ultimii 20 de ani – agricultura a ajuns să ocupe un loc important atât la nivel strategic cât și la nivel practic în economie, aceasta contribuie consistent la realizarea Produsul Intern Brut și are premise serioase de a crește în următoarea perioadă de programare financiară (2014 – 2020), dacă stimularea investițiilor va fi susținută atât de politicile guvernamentale cât și de mediul financiar-bancar, pentru că acestea pot să sporească creșterea economică potențială și să ducă la formarea de noi locuri de muncă, implicit la o creștere economică sănătoasă.

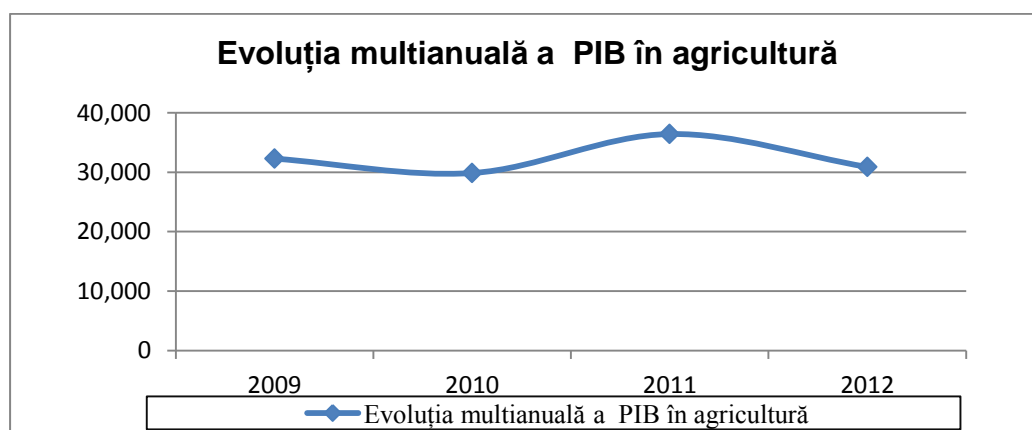
Referitor la aceste aspecte, în concret, putem observa în tabelul următor (Tabelul 4.2.1.), o evoluție generală a agriculturii pe parcursul ultimilor patru ani, pentru ca mai apoi să analizăm în context global efectul ajutorului de stat acordat pentru agricultură din fonduri publice și evoluțiile indicatorilor sintetici din perspectiva legislației aplicabile în România pentru ajutorul de stat.

Tabel 4.2.1. Contribuția agriculturii la volumul Produsului Intern Brut din România în perioada 2010 – 2012.

AGRICULTURA	UM	2009	2010	2011	2012
Valoarea Produsului Intern Brut în România – prețuri curente -	milioane lei	501.139,4	523.693,3	556.708,4	587.499,4
Valoarea Agriculturii în Produsul Intern Brut din Romania – prețuri curente -	milioane lei	32.297,8	29.874,2	36.438,6	30.897,7
Pondere Agricultura în Produsul Intern Brut	%	6,4	5,7	6,5	5,3

O abordare multinațională consistentă din partea întreprinderilor producătoare și distribuitoare de produse agro-alimentare originare din state puternic industrializate ale Uniunii Europene marchează în statistici o contribuție la formarea Produsului Intern Brut al agriculturii în jurul unei valori ce rareori depășește 4%.

Observăm în tabelul de mai sus, că deși Produsul Intern Brut al României a revenit pe o pantă crescătoare, după recesiunea economică suferită la nivelul anului 2009, aportul agriculturii înregistrează o evoluție oscilatorie în jurul valorii de 30 miliarde lei. Pentru a pune și mai bine în evidență această situație, prezentăm următorul grafic.

Întrucât tendința înregistrată în perioada analizată este ca ponderea aportului agriculturii să depășească frecvent 10% în Produsul Intern Brut, cu variațiile inerente determinate în special de evoluția factorilor climatici, se impune o atentă supraveghere și o reacție pro-activă în sensul pregătirii unor măsuri de ajutor de stat și a unui fond de rezervă care să poată fi activate extrem de rapid mai ales în cazurile în care întreprinderile ar urma să sufere pierderi masive care pot periclita continuarea activității sau reluarea ciclurilor de producție.

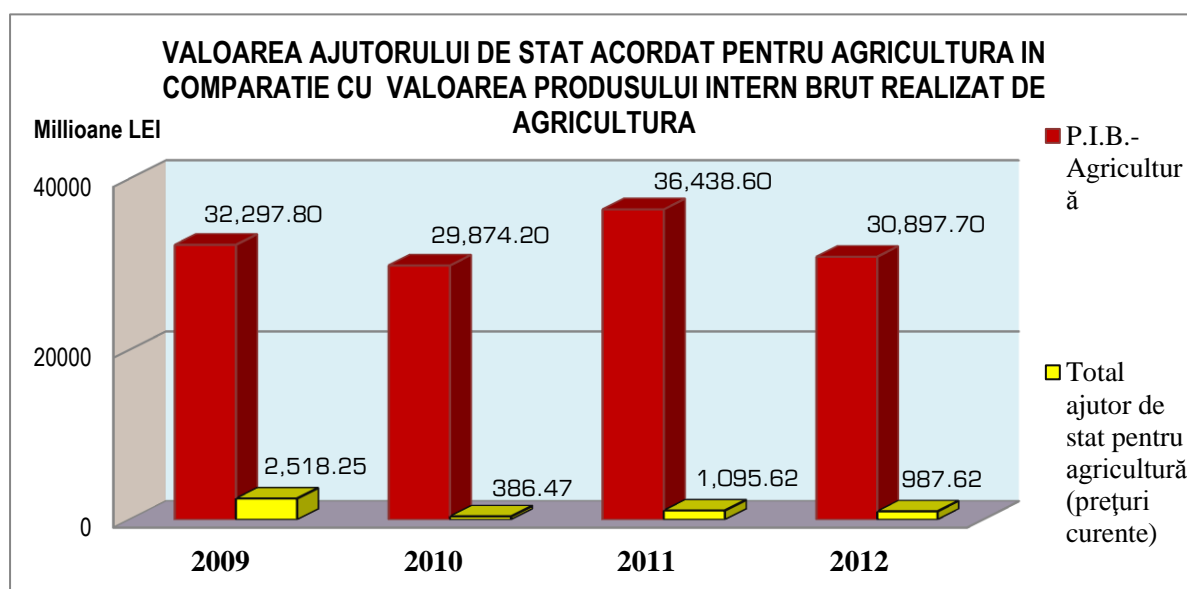
În efortul său de a suplini unele deficiențe din sistemele de producție, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, gestionează din ce în ce mai bine nișele specifice domeniului său de activitate și intervine în limitele resurselor bugetare prin infuzia unor ajutoare de stat.

În România, Consiliul Concurenței realizează anual un *Inventar național privind ajutoarele de stat acordate*, inventar care cuprinde și informațiile raportate de către furnizorii de ajutor de stat care au acordat ajutoare pentru agricultură.

În graficul următor se pune în evidență, mai ales, diferența majoră dintre evoluția Produsului Intern Brut realizat de agricultură în perioada supusă analizei și cuantumul

alocărilor sub forma ajutorului de stat pentru agricultură în favoarea întreprinderilor care activează în zona domeniului analizat în prezentul capitol.

Graficul 4.2.1. Produsul Intern Brut în raport cu ajutorul de stat în perioada 2010 - 2012.

Pentru anul de raportare 2012, graficul de mai sus pune în evidență diferența dintre ajutorul de stat primit de agricultură și cuantumul cu care aceasta participă la realizarea Produsului Intern Brut în economia României și poate sintetiza într-un mod clar faptul că 0,99 miliarde lei ajutor de stat au contribuit la realizarea a 30,89 miliarde lei aport în PIB-ul național.

În acest context se impune precizarea că din datele statistice publicate de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale în Raportul său de activitate pe anul 2012, reiese că în acest an, România a exportat 8,3 milioane tone de alimente, în valoare de 3,9 miliarde euro - au fost exportate aproape 4,6 milioane de tone de grâu și porumb (producție vegetală), încasările totale depășind 1,14 miliarde de euro. O legătură clară de cauzalitate între performanța la export, ajutorul de stat acordat și valoarea adăugată brută realizată, este apanajul unor ample analize ex-ante.

Așadar, este dificil de stabilit, cât și cum, ajutorul de stat produce efecte benefice asupra creșterii aportului acestei ramuri economice la realizarea PIB, dar cu certitudine o concentrare pe anumite subdomenii ale agriculturii ar putea determina ajustarea importurilor, care, în România, în anul 2012, au fost de peste 6 milioane de tone de produse

agroalimentare, în creștere cu 6% față de anul 2011. Din punct de vedere valoric, produse importate au depășind 4,6 miliarde euro.

Trebuie amintit faptul că pentru domeniul agriculturii categoriile de ajutor de stat care au fost incluse în competențele Direcției Generale Agricultură și Dezvoltare Rurală din cadrul Comisiei Europene cuprind ajutorul de stat pentru conformare la standarde, ajutorul de tip "Natura 2000", ajutorul legat de plățile prevăzute de Directiva 2000/60/CE (politica apei), ajutorul legat de scutirea de accize conform Directivei 2003/96/CE (impozitarea produselor energetice și a electricității) și ajutorul pentru sectorul forestier. În ceea ce privește transformarea și comercializarea produselor agricole, acordarea ajutorului de stat se supune prevederilor aplicabile ajutorului de stat din sectorul industrial (D.G. Competition).

În cifre, din Graficul 4.2.1, se remarcă o creștere consistentă (de peste 2,5 ori) a ajutorului de stat acordat pentru agricultură raportat la PIB-ul realizat de aceasta între anii 2010 și 2012, măsurată ca pondere, vorbim despre 1,3% în anul 2010 și despre 3,2% în anul 2012, ani în care diferența este făcută totodată de, cu puțin peste 1 miliard de lei în favoarea PIB-ului obținut în anul 2012.

Pentru a desprinde o imagine completă asupra tendințelor și a evoluției ajutorului de stat acordat pentru agricultură, în tabelul următor (Tabelul 4.2.2.), prezentăm ansamblul principalilor indicatori care caracterizează evoluția și tendința volumului ajutorului de stat acordat pentru agricultură în perioada 2010 – 2012.

Tabel 4.2.2. Ajutorul de stat acordat agriculturii în perioada 2010 – 2012.

AGRICULTURA	UM	2009	2010	2011	2012
Total ajutor de stat pentru agricultură – prețuri curente -	mii lei	2.518.246,23	386.473,00	1.095.620,00	987.620,00
	mii euro	594.304,45	91.800,99	258.529,00	221.638,20
Dinamica ajutorului de stat acordat pentru agricultură - prețuri 2009 -	mii lei prețuri 2009	2.518.246,20	365.631,98	966.018,20	856.565,50
	%	100,0	14,50	39,60	34,0
Cuantumul anual al ajutorului de stat pe salariat din agricultură	lei/ salariat	22.876,72	4.060,23	11.507,40	9.527,22
	euro/ salariat	5.398,89	964,45	2.715,40	2.138,07
Cuantumul anual al ajutorului de stat pe persoană ocupată în agricultură	lei/ persoană ocupată	1.044,61	158,40	449,91	367,65

	euro/ persoană ocupată	246,53	37,62	106,16	82,51
Pondereajutorului de stat pentru agricultură în ajutorul de stat național (exclusiv ajutorul pentru SIEG-uri și minimis)	%	44,55	10,50	20,04	16,74

La o prima observație, se remarcă faptul că în prețuri curente, la nivelul anului 2012 vorbim de o scădere consistentă a valorii ajutorului de stat acordat pentru agricultură, până la 987,6 milioane lei (față de anul 2009 când s-au acordat 2.518,2 milioane lei sub formă de ajutor de stat). Valoarea înregistrată în anul 2009 rămâne un reper de ordin și interes statistic întrucât anul agricol 2008 nu poate fi considerat ca fiind unul normal din punctul de vedere al condițiilor agro-climatice, condiții care au cauzat atunci pierderi excepționale de producție, dar atenția se situează acum pe intervalul supus analizei, și anume perioada 2010 – 2012.

În anii 2011 și 2012 s-au acordat ajutoare de stat pentru acest domeniu de peste 2,5 ori mai mari decât în anul 2010, urmare a revenirii economiei la nivel intern după criza economică.

Remarcile anterioare acestui Raport cu privire la revenirea pe ansamblu a economiei interne și a cererii pentru produse de origine agro-alimentară care a cunoscut o concentrare asupra produselor cu certificare de produs natural și de o calitate superioară, determinând astfel întreprinderile și fermierii să realizeze asociații agricole însemnate, sunt de actualitate și pentru anul de raportare 2012.

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a continuat și în anul 2012 sprijinul acordat întreprinderilor și fermierilor distribuind peste 69% din totalul ajutorului acordat agriculturii în anul 2012 pentru realizarea angajamentelor asumate în favoarea bunăstării și protecției pasărilor și porcilor, în conformitate cu schemele de ajutor de stat N 342/2010, respectiv N 341/2010, care împreună au atins un quantum de peste 688 milioane lei (echivalent a 154,46 milioane euro).

Observăm că, pe ansamblu, în prețuri constante 2009, evoluția ajutorului de stat acordat agriculturii în perioada analizată, are o tendință puternic crescătoare în anul 2011 și anul de raportare 2012, ca urmare a eforturilor bugetare angajate de Guvernul României în strânsă corelație cu ceea ce privește politica agricolă din România.

Față de anul de referință al prezentei analize - anul 2009, dinamica ajutorului de stat

cunoaște o recesiune pe întregul interval luat în considerare și se remarcă cu o scădere cu 66 puncte procentuale la nivelul anului 2012.

În ansamblu, ponderea ajutorului de stat acordat agriculturii în ajutorul de stat național (inclusiv agricultura, pescuitul și transporturile) a scăzut în anul 2012 la 16,74% față de anul 2011 când a înregistrat 20,04%, dar un lucru pozitiv, a crescut în comparație cu anul 2010, când reprezenta numai 10,50 % din acesta, iar în prețuri constante 2009, aceeași referire înregistrează o creștere efectivă a cuantumului alocărilor de peste 57%, de la 365,6 milioane lei până la 856,5 milioane lei.

Ajutorul de stat acordat în anul 2010 a înregistrat valoarea cea mai scăzută a intervalului studiat, fapt care a condus la o clasare inferioară pe toate liniile tabelului 4.2.2, indiferent de cotația monedei naționale în raport cu cea europeană sau de fluctuația salariațiilor și a persoanelor ocupate în agricultură.

În această situație, dacă privim ajutorul de stat alocat pentru un salariat care a pornit în anul 2010 de la valoarea de numai 946,45 euro și a crescut până la 2.138,07 euro în anul 2012, trebuie subliniat că, în condițiile în care nu se poate discuta de o diminuare a numărului de salariați din această ramură, mai mult, numărul salariaților a crescut de la circa 95 mii în anul 2010 la peste 103 mii în anul 2012, ajutorul de stat acordat în anul 2010 a urmat tendința generală privind politicile de resurse umane care au acordat mai puțină atenție salariaților în general, pregătirii profesionale și creării de noi locuri de muncă în special. Acest fenomen este întărit și de lipsa totală de alocări pentru cele două obiective amintite anterior, lipsă consemnată cu valoarea zero în *Inventarul ajutoarelor de stat acordate în România* întocmit de Consiliul Concurenței în anul 2011.

Așa cum este statuată în definiția¹⁴ din legislația națională, zona rurală din România cuprinde 87,1% din teritoriul țării, și include 45% din populație (Institutului Național de Statistică¹⁵), și anume 9,6 milioane de locuitori (Sursa: INS 2011).

Deși procesul de urbanizare a populației prin migrarea acesteia către zona orășenească

---

¹⁴ Din punct de vedere administrativ, teritoriul României este organizat, la nivel NUTS 5, în 319 localități (dintre care 103 municipii – cele mai importante orașe), care formează zona urbană, și 2.851 comune, care constituie zona rurală (la 31 decembrie 2005), conform Legii 350/2001 privind amenajarea teritorială și urbanismul și Legii 351/2001 referitoare la aprobarea Planului Național de Amenajare Teritorială. La rândul lor, comunele sunt, în majoritatea lor, formate din mai multe sate (existând, în total, 12.946 sate), care nu au responsabilități administrative. Pentru ca o comună să devină oraș, trebuie aprobată o lege specifică. Orașele și comunele sunt grupate în județe (nivel NUTS3), care au funcții administrative. Cele 42 județe sunt grupate în 8 regiuni de dezvoltare (NUTS2), care nu au funcții administrative.

¹⁵ În prezent, România dispune de o bază de date care cuprinde indicatorii relevanți ai zonelor rurale, definiți conform legislației naționale. Analiza din Planul Național Strategic se bazează pe acești indicatori; în viitor, se va examina posibilitatea aplicării metodologiei OCDE.

înregistrează o diminuare față de anii '90 a populației rurale, dar densitatea medie a populației din zonele rurale a rămas relativ constantă de-a lungul anilor (aproximativ 45,1 locuitori/km²).

În acest context, Guvernul României, prin Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a acordat o atenție deosebită accelerării procesului de dezvoltare rurală, inclusiv a serviciilor din spațiul rural prin îmbunătățirea cadrului normativ/administrativ necesar implementării Programului Național de Dezvoltare Rurală. Astfel s-a reușit ca în data de 4 aprilie 2012 să fie aprobate de către Comisia Europeană versiunea a VIII-a a PNDR 2012 care a vizat în mod direct și modificări aduse Măsurii 112 „*Instalarea tinerilor fermieri*”, referitoare la nivelul maxim al sprijinului acordat tinerilor fermieri care a crescut de la 25.000 la 40.000 euro, precum și modificarea nivelului minim de formare profesională pentru accesarea Măsurii.

Această politică de repopulare și dezvoltare a zonei rurale a fost o continuare firească a celei de-a șasea sesiuni de cereri de proiecte lansată spre sfârșitul anului 2011 pentru Măsura 112 „*Instalarea tinerilor fermieri*”, program prin care se urmărește îmbunătățirea și creșterea competitivității sectorului agricol prin promovarea instalării tinerilor fermieri în vârstă de până la 40 de ani în zonele rurale.

Pentru Măsura 112 au fost disponibile 331 milioane de euro prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) pentru perioada 2007 – 2013. Aceasta măsură de sprijin finanțată din bani europeni este parte integrantă a PAC (Politica Agricolă Comună Europeană), depunere de proiecte fiind prelungită până la 1 februarie 2013.

În perioada 2010 - 2012, pentru sectorul piscicol, în cadrul procesului de inventariere a ajutoarelor de stat acordate în România, nu au fost raportate ajutoare de stat.

În perioada analizată, în acest sector, implicarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale s-a concentrat mai ales pe implementarea proiectelor cu finanțare din bani europeni prin Axa 2 a POP¹⁶ 2007-2013.

Autoritatea de Management pentru P.O.P. (Programul Operațional Pescuit) aflată în coordonarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, a anunțat publicarea calendarului privind lansarea sesiunilor de depunere de noi proiecte pentru anul 2012.

Astfel în cursul anului 2012 au fost lansate 3 linii de finanțare în cadrul Axelor prioritare 1 și 2 privind finanțările pentru:

---

¹⁶ Programul Operațional pentru Pescuit, România 2007-2013

- Măsura 1.3 Investiții la bordul navelor și selectivitate;
- Măsura 1.4 Pescuitul de coastă la scară redusă;
- Măsura 1.5 Compensații socio-economice pentru managementul flotei comunitare;
- Măsura 2.1 Acvacultură;
- Măsura 2.2 Pescuit în apele interioare;
- Măsura 2.3 Prelucrarea și comercializarea peștelui;

În acest moment, în România (pentru perioada de programare 2007 – 2013) în vederea dezvoltării pisciculturii, se află în derulare Programul Operațional pentru Pescuit prin care Uniunea Europeană a aprobat un buget de peste 307,6 milioane euro, din care 230,7 milioane euro reprezintă contribuția Fondului European pentru Pescuit. Din datele furnizate de către Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale până la finalul anului 2012, Autoritatea de Certificare și Plată a transmis către Comisia Europeană declarații de cheltuieli în valoare totală de peste 49,1 milioane euro.

4.2.2 Furnizorii de ajutor de stat în domeniul agriculturii

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale este autoritatea publică centrală responsabilă cu aplicarea Programului de guvernare, având rolul principal în elaborarea și implementarea strategiilor naționale sectoriale în domeniile agriculturii și producției alimentare, dezvoltării rurale, îmbunătățirilor funciare, precum și în domeniile conexe: fitosanitar, cercetarea științifică de specialitate, conservarea și managementul durabil al solurilor și al resurselor genetice vegetale și animale¹⁷.

Pentru anul de raportare 2012, Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale a furnizat informații în vederea întocmirii *Inventarului privind ajutoarele de stat acordate în România*, respectiv au fost transmise zece scheme de ajutor de stat aflate în vigoare, dintre care un număr de 6 scheme au cuantificat plăți efective.

În tabelul următor (Tabelul 4.2.3) se observă evoluția în timp a concentrării întregii activități și politici de sprijin pentru întreprinderile și fermele din domeniul agriculturii și slaba participare și a altor furnizori de ajutor de stat la susținerea agriculturii cu ajutoare de stat.

---

¹⁷ Sursa: Raportul de activitate al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale pe anul 2012

Tabel 4.2.3. Furnizorii de ajutor de stat pentru agricultură.

FURNIZORUL	2009		2010		2011		2012	
	mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
M.A.D.R	2.493.812,0	99,03	386.473,0	100,0	1.095.620,0	100,0	987.620,0	100,0
M.F.P	7.892,95	0,31	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ALȚII	16.541,29	0,31	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
TOTAL	2.518.246,23	100,0	386.473,0	100,0	1.095.620,0	100,0	987.620,0	100,0

Începând cu anul 2010 și până la sfârșitul anului 2012, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a rămas singurul furnizor de ajutor de stat din țară care gestionează scheme de ajutor de stat având ca obiectiv agricultura, dintre care amintim:

1. *Hotărârea Guvernului nr. 408 din 28 aprilie 2010 privind aprobarea acordării unui ajutor de stat pentru motorina utilizată în agricultură, notificată Comisiei Europene (N 155/2010) cu termen de aplicare până la data de 31 decembrie 2012, deține o pondere de 48,1% în totalul ajutorului de stat acordat în anul 2010 și înregistrează o scădere până la 27,8% în anul 2012.*
2. *Hotărârea de Guvern nr. 838 din 11 august 2010 privind aprobarea normelor metodologice de acordare a ajutoarelor de stat pentru realizarea angajamentelor asumate voluntar în favoarea bunăstării păsărilor, schema care a deținut o pondere însemnată în anul 2011 - măsura vizează stimularea creșterii competitivității sectorului avicol românesc și atingerea obiectivelor europene privind bunăstarea animalelor, prin acoperirea costurilor suplimentare și a pierderii de venituri datorate angajamentelor asumate pe bază voluntară pentru o perioadă de 5 ani, prin aplicarea unor măsuri, altele decât măsurile tehnologice obligatorii care asigură bunăstarea păsărilor.*

Valoarea ajutorului de stat acordat în baza acestui act normativ a depășit suma de 432 milioane lei, echivalentul a peste 43,8% din totalul ajutorului acordat în anul 2012, în creștere cu 44,2 milioane față de anul 2011.

3. *Legea nr. 247 din 19 iulie 2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, prin Norme metodologice de aplicare a prevederilor titlului XI "Renta viageră agricolă", aprobate prin*

Ordin comun MAPDR și MFP nr. 1272/26503/2005 a deținut poziția a patra ca pondere în ajutorul de stat acordat în anul 2010 cu peste 74,6 milioane lei, reprezentând 6,81%.

4. *Ordinul nr.12 din 25 ianuarie 2010 privind aprobarea_“Schemei de ajutor de stat ”Stimularea dezvoltării regionale prin realizarea de investiții pentru procesarea produselor agricole și forestiere în vederea obținerii de produse neagricole“, schemă notificată la Comisia Europeană cu numărul N 578/2009 care prevede sprijinul public nerambursabil compus din 80% contribuție comunitară – FEADR și 20% contribuție națională - bugetul de stat.*

Prin intermediul acestei scheme în anul 2012 au fost alocate peste 109 milioane lei din care 98,2 milioane au reprezentat fondurile europene, schemă care cel mai probabil va avea o importanță mărită și în perioada următoare dacă ne raportat la anul 2011 când plățile au trecut cu puțin peste 16,5 milioane lei.

5. *Hotărârea de Guvern nr. 207 din 24 martie 2011 pentru aprobarea normelor metodologice privind modul de acordare a ajutorului de stat pentru ameliorarea raselor de animale (XA 32784/2011) cu o contribuție redusă de numai 1,8 milioane lei, reprezentând 0,2% în totalul ajutorului de stat acordat în anul 2012.*

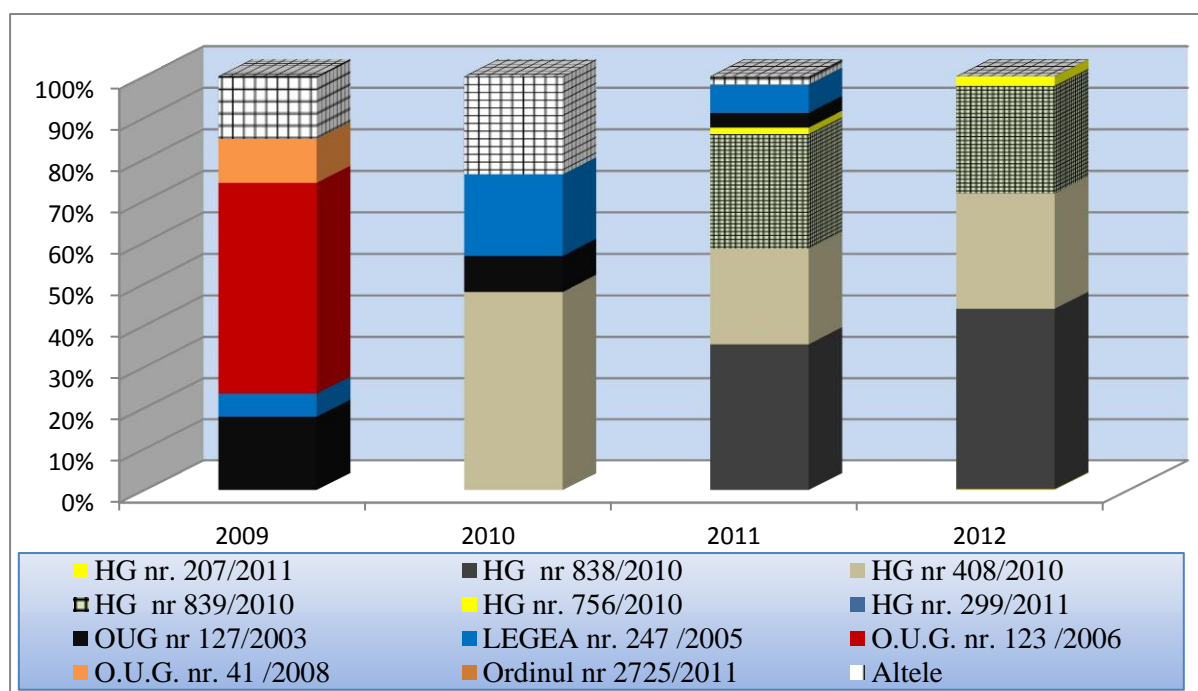
De subliniat este și faptul că Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale gestionează în cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală bugete importante din care acorda ajutoare de stat și pe o serie de scheme de minimis și nu numai, care însumate reprezintă un sprijin consistent pentru întreprinderile și fermierii din domeniul agriculturii. Dintre acestea dorim să amintim schemele de minimis cuprinse în:

6. *Ordinul nr. 567 din 2 septembrie 2008 pentru aprobarea Schemei de ajutor de minimis "Sprijinirea activităților economice în vederea diversificării economiei rurale și a creșterii calității vieții în spațiul rural", cu modificările și completările ulterioare – ajutor de minimis care la nivelul anului 2012 prin Măsura 312 și 313, au fost acordați peste 281 milioane lei, din care peste 225 milioane lei reprezintă fonduri europene.*
7. *Ordinul nr. 211 din 25 martie 2008 privind aprobarea Schemelor de ajutor de stat ”Stimularea IMM-urilor care procesează produse*

agricole în vederea obținerii unor produse alimentare, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului CE, precum și a celor care desfășoară activități de procesare a produselor agricole în vederea obținerii și utilizării surselor de energie regenerabilă și a biocombustibililor” și ”Stimularea microîntreprinderilor din domeniul prelucrării primare a produselor forestiere lemnoase și nelemnoase”, scheme exceptate de la notificare, care împreună au totalizat în anul 2012, peste 30 de milioane lei, din care peste 25 milioane lei reprezintă fonduri europene.

Pentru a putea concluziona dimensiunea implicării Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale în fenomenul transformării sale în cel mai mare furnizor de ajutor de stat, am sintetizat în graficul următor cele mai importante acte normative care conțin măsuri de ajutor de stat, prin punerea în evidență a ponderii nivelului ajutorului de stat acordat, defalcat pentru fiecare dintre anii de raportare cuprinși în analiza acestui capitol.

Graficul 4.2.2. Ponderea principalelor acte normative în totalul ajutorului de stat acordat în perioada 2010 - 2012.

4.2.3. Domenii beneficiare

Precum și în celelalte state europene, în țara noastră ajutorul de stat acordat pentru agricultură este alocat în conformitate cu orientările stabilite prin politica agricolă comună comunitară, fiind concentrat în primul rând pe dezvoltarea competitivității, pe importanța factorului ecologic și a productivității pentru a putea diminua riscurile legate de pătrunderea în piața internă a produselor cu o trasabilitate greu de verificat din afara Uniunii Europene.

În tabelul următor (4.2.4) este prezentată repartiția ajutorului de stat acordat pentru perioada 2010 – 2012 principalelor domenii de activitate subsumate agriculturii, valori exprimate în prețuri curente și ponderea acestora în raport cu cuantumul total al ajutorului acordat în anul de referință.

Tabel 4.2.4. Ajutorul de stat acordat în agricultura pe domenii de activitate.

DOMENIUL	2009		2010		2011		2012	
	mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
Sectorul vegetal	465.834,2	18,50	75.880,0	19,63	269.340,0	24,58	770,0	0,1
Zootehnie	1.067.912,0	42,41	49.740,0	12,87	745.010,0	68,00	690.170,0	69,9
Dezvoltare Rurală	635.430,0	25,23	66.240,0	17,14	80.720,0	7,36	0,00	0,00
Îmbunătățiri funciare	226.430,0	8,99	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cercetare	7.920,0	0,32	8.710,0	2,25	0,0	0,00	0,00	0,00
Silvicultură	21.780,0	0,86	0,0	0,00	0,0	0,00	0,00	0,00
Calamități/Seceta	16.300,0	0,65	99,0	0,03	0,0	0,00	21.920,0	2,2
Alte domenii	76.640,0	3,04	185.804,0	48,08	650,0	0,06	274.760,0	27,8
TOTAL	2.518.246,2	100,0	386.473,0	100,0	1.095.620,0	100,0	978.620,0	100,0

În anul de raportare 2012, ajutorul de stat acordat pentru **zootehnie** se situează la nivelul atins încă din anul 2011 când s-a remarcat o creștere substanțială față de anul 2010, atât ca pondere în totalul domeniilor beneficiare cât mai ales ca valoare absolută.

Alocările de ajutoare de stat pentru zootehnie au reprezentat la nivelul anilor 2011 și 2012 o prioritate strategică, fapt ce a contribuit pozitiv în bilanțul efectivelor de animale și păsări care a continuat să crească cu circa 20 de mii capete bovine, 300 de mii capete ovine și peste 290 de mii păsări.

Efectul pozitiv a fost susținut prin alocările de granturi, în baza *Hotărârii Guvernului nr. 838 din 11 august 2010 privind aprobarea normelor metodologice de acordare a*

ajutoarelor de stat pentru realizarea angajamentelor asumate voluntar în favoarea bunăstării păsărilor și Hotărârii Guvernului nr. 839 din 11 august 2010 privind aprobarea normelor metodologice de acordare a ajutoarelor de stat pentru realizarea angajamentelor asumate voluntar în favoarea bunăstării porcinelor care cumulativ reprezintă 688.290 mii lei

O cotă puternic diminuată față de anul 2011 a fost atinsă în anul 2012 de ajutorul de stat acordat pentru sectorul vegetal, alocările din cadrul acestei subramuri foarte importante au reprezentat numai 0,1%. Această situație a fost compensată prin alte măsuri complementare prevăzute prin politica de coeziune care include un regulament general de stabilire a normelor comune pentru toate fondurile care fac parte din Cadrul Strategic Comun: Fondul european pentru dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru afaceri maritime și pescuit.

Se poate observa că, mai ales în anii 2011 și 2012, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale și-a concentrat resursele bugetare disponibile, pentru acordarea ajutoarelor de stat într-o proporție covârșitoare pentru zootehnie, pentru culturile vegetale și pentru sprijinirea și încurajarea mecanizării, cea din urmă fiind finanțată în baza H. G. nr. 408 din 28 aprilie 2010 privind aprobarea acordării unui ajutor de stat pentru motorina utilizată în agricultură (N 155/2010) cu peste 274 milioane lei în anul 2012.

Deoarece în anul agricol 2011 – 2012 nu au fost înregistrate fenomene meteorologice majore care să determine unele condiții perturbante asupra activităților legate de cultivarea plantelor, aceasta a condus la situația în care pentru domeniul *calamități/secetă*, să înregistrăm ajutoare de stat acordate numai pentru plata primelor de asigurare în condițiile *H.G. nr. 756/2010 pentru aprobarea normelor metodologice referitoare la modul de acordare a ajutorului de stat în agricultură pentru plata primelor de asigurare*.

4.2.4. Instrumente financiare utilizate

Ca o regulă bine stabilită, se poate observa că în perioada 2010 - 2012, cele mai importante instrumente financiare, prin care s-au acordat ajutoare de stat pentru agricultură au fost granturile, sumele nerambursabile și subvențiile.

Pe parcursul perioadei analizate subvențiile au reprezentat baza ajutorului de stat acordat pentru agricultură, acestea fiind calculate fie pe unitatea de produs, fie la suprafață,

sau pe cap de animal în cadrul zootehniei.

Participarea cu capital a statului cuprinsă în grupa de ajutoare (B1), înregistrează valori nule atât la nivelul anului 2012 cât și în anii anteriori din intervalul prezentat.

Ponderea structurii ajutorului de stat acordat agriculturii, în perioada 2010 - 2012 în funcție de instrumentele financiare utilizate, este prezentată în Tabelul următor.

Tabel 4.2.5. Structura ajutorului de stat acordat în agricultură în funcție de natura ajutorului.

%

Natura ajutorului (tipuri de instrumente)	2009	2010	2011	2012
A1 - subvenții, granturi, alocații, prime, subvenționarea dobânzii, alte sume nerambursabile	98,96	100,0	100,0	100,0
A2 - scutiri/reduceri de la plata obligațiilor fiscale	0,27	0,00	0,00	0,00
B1 - participarea cu capital a statului	0,00	0,00	0,00	0,00
C1 - scutiri de dobândă la creditele bugetare	0,00	0,00	0,00	0,00
C2 - scutiri/reduceri de la plata majorărilor de întârziere și a penalităților aferente	0,76	0,00	0,00	0,00
D1 - acordarea de garanții de stat	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAL	100,00	100,00	100,00	100,00

Datele din tabelul 4.2.5. pun în evidență faptul că ajutoarele de stat pentru agricultură au fost acordate în proporție de peste 98% în anul 2009 sub formă de *plăți directe* - pentru producția curentă, *plăți compensatorii*, *subvenții* - pentru producția al cărei consum ar fi fost descurajat ca urmare a unui preț de intrare în piață prea mare, *alocații*, *prime* și alte sume nerambursabile și au atins maximum în perioada anilor 2010 – 2012.

Alături de plățile directe la unitatea de suprafață primite de către fermieri în cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală, subvențiile reprezintă stimulentele preferate de către utilizatori datorită faptului că sunt mult mai accesibile, transparente și ușor de cuantificat.

Sintetic, se remarcă faptul că în perioada 2010 - 2012 grupa instrumentelor financiare de tip **A1** a deținut pe linie o pondere de 100% față de anul 2009 când grupele A2 și C2 dețineau valori nesemnificative ce însumate depășeau cu puțin peste un procent.

Pentru ajutoarele de stat din grupa **A2** au fost identificate unele facilități precum scutiri sau reduceri la plata obligațiilor fiscale, în anul 2009 când dețin o pondere de 0,27%.

Despre grupa instrumentelor financiare de tip **C2** se poate aminti că la nivelul anului 2009 au deținut o pondere de 0,76 procente, apoi această tipologie de ajutoare de stat constând în scutiri sau reduceri la plata majorărilor de întârziere și a penalităților aferente a dispărut practic din atenția furnizorilor.

Așadar precizăm că în anul 2009 au fost acordate ajutoare de tip C2 în principal de către Ministerul Finanțelor Publice și Casa Națională de Pensii și Asigurări Sociale, în baza *Legii nr. 190/2004 privind stimularea privatizării și dezvoltării societăților comerciale din domeniul agriculturii* unor întreprinderi dintre care mai menționăm SC Ostrovit SA care a primit în anul 2009 un ajutor de 8,7 milioane lei din partea Ministerului Finanțelor Publice și 8,3 milioane lei din partea Casei Naționale de Pensii și Asigurări Sociale.

În concluzie, datele din tabelul de mai sus pun în evidență faptul că ajutoarele de stat acordate în perioada anilor 2010 – 2012, sunt doar de natura **cheltuielilor bugetare** (A1+B1) îmbrăcând forma subvențiilor, alocațiilor, primelor și granturilor.

În aceste condiții, pentru perioada analizată nu se înregistrează ajutoare de stat pentru agricultură la nivelul grupei de natura renunțărilor la venituri (A2+C1+C2+D1) care cuprinde scutiri sau reduceri de la plata obligațiilor fiscale, scutiri de dobândă la creditele bugetare, scutiri sau reduceri de la plata majorărilor de întârziere și a penalităților aferente și acordarea de garanții de stat.

4.2.5. Concluzii și perspective

Lansarea, începând cu luna august 2012, a consultărilor publice și demararea procesului de elaborare a documentelor de programare pentru perioada 2014 - 2020 în vederea implementării viitoarelor acțiuni ce vor putea fi finanțate din PNDR anunță premisele unor infuzii viitoare de capital în agricultura românească. În acest context regulile în materie, trebuie să asigure și să faciliteze și utilizarea în paralel a ajutoarelor de stat bine orientate, prin crearea cadrului necesar concentrării resurselor asupra acelor măsuri de sprijin care conduc la întărirea exploatațiilor pe de o parte și la creșterea competitivității pe de altă parte pentru viitor.

De remarcat faptul că în anul 2012 au fost gestionate mai bine resursele financiare disponibile și se încearcă să se traseze o reducere treptată a implicării guvernamentale în agricultură din perspectiva acordării de ajutoare de stat provenite de la bugetul național, în

contrapartidă cu accelerarea absorbției de resurse financiare din fondurile europene.

Pentru următorii ani, accentul trebuie pus pe elaborarea unor planuri de acțiune clare, de tip pro-activ pentru a valorifica la un nivel superior oportunitățile oferite de Uniunea Europeană prin bugetul FEADR (Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală) alocat României pentru perioada de programare financiară 2007 – 2013.

Deoarece ajutorul de stat reprezintă un mijloc puternic de influențare a motivațiilor „actorilor” participanți pe o piață, ceea ce îl face în egală măsură avantajos și extrem de riscant, considerăm că pentru perioada următoare trebuie pus accent pe un management performant la nivelul furnizorilor de ajutor de stat, care să poată pe baza unor analize economice complexe să ofere soluții optimizate despre felul cum trebuie să fie folosit ajutorul de stat într-o manieră eficientă, ca mijloc de îmbunătățire a funcționării piețelor.

Din perspectiva experienței Consiliului Concurenței, consolidarea capacității administrative prin pregătirea și motivarea unui personal specializat în domeniul ajutorului de stat ar trebui să reprezinte de asemenea, o prioritate la nivelul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Regionale întrucât extinderea folosirii exceptărilor pe categorii, ce permit acordarea ajutorului fără a fi fost notificat Comisiei Europene ar asigura un timp de reacție în piață mai redus, cu efecte benefice la nivelul întreprinderilor și fermierilor care își desfășoară activitățile în domeniul agricol.

Întrucât România are încă cel mai fragmentat teren din Europa, având în vedere că aproximativ 53% din terenul arabil este lucrat în cadrul fermelor mai mici de zece hectare (din datele Eurostat), realizarea unor producții fluctuante care înglobează totodată și consumuri mari de energie și coroborat cu posibile condiții agroclimatice nefavorabile poate distorsiona piața internă a produselor agro-alimentare în orice moment.

4.3. AJUTOARE DE STAT ACORDATE ÎN SECTORUL TRANSPORTURI, ÎN PERIOADA 2010 - 2012

4.3.1. Volum și tendințe înregistrate

Transportul reprezintă un domeniu vital al activității social-economice iar competitivitatea unei economii depinde nu numai de calitatea tehnică sau de productivitate, ci și de calitatea transporturilor, deoarece acest sector influențează conexiunea dintre actorii de pe piață (producători, comercianți, consumatori).

În România se urmărește în continuare o îmbunătățire a infrastructurii în conformitate cu standardele europene, modernizarea sectorului transporturi fiind necesară, așa cum am mai spus, dezvoltării economice și a comerțului, atât la nivel național, cât și european.

Uniunea Europeană recomandă statelor membre să modernizeze infrastructura feroviară prin alocarea de fonduri publice, sprijinind financiar trecerea traficului de mărfuri de la transportul rutier la transportul feroviar.

Volumul ajutoarelor de stat acordate în România în sectorul transporturi, în perioada 2010-2012 și principalii indicatori care reflectă evoluția înregistrată de aceste ajutoare, sunt prezentați în Tabelul 4.3.1. Pentru a facilita observarea dinamicii ajutoarelor de stat, în tabel sunt incluse și datele aferente anului anterior perioadei analizate, respectiv anul 2009.

Tabel 4.3.1.

Volumul ajutoarelor de stat acordate în transporturi în perioada 2010 – 2012

	UM	2009	2010	2011	2012
Total ajutor de stat pentru transporturi	Mii lei	2.376.400,14	2.473.905,47	2.776.069,89	2.243.530,75
	Mii euro	560.828,86	587.639,96	655.057,90	503.485,36
	Mii lei prețuri 2009	2.376.400,14	2.340.497,13	2.523.699,90	1.945.820,25
Dinamica (an 2009 = 100)	(%)	100,00	98,49	106,20	81,88
Ponderea ajutorului de stat pentru transporturi în:					
Ajutorul de stat național (exclusiv ajutoarele de stat acordate SIEG-urilor și a ajutoarelor de minimis)	(%)	42,04	67,21	50,78	38,03

În anul 2012, ajutorul de stat alocat sectorului transporturi a înregistrat o scădere semnificativă comparativ cu anii anteriori. Dacă în anul 2010 se înregistra o reducere cu 1,5 puncte procentuale a volumului ajutoarelor de stat pentru transport față de anul 2009, în 2011 se constată o creștere cu peste 6 puncte procentuale, urmând ca în anul 2012 valorile ajutorului de stat să scadă la 81,88% față de valorile din anul de referință 2009.

Ca pondere în ajutorul de stat național, ajutorul acordat pentru sectorul transporturi a avut o tendință descrescătoare pe parcursul perioadei 2010-2012: de la o valoare de 67,21% în 2010, această pondere a scăzut la 50,78% în anul 2011, pentru ca în anul 2012 să se reducă la 38,03%.

4.3.2. Subdomeniile beneficiare de ajutor de stat în sectorul transporturi

Ponderea ajutoarelor de stat acordate pe subdomenii în sectorul transporturi are o evoluție diferită. În cadrul unei ierarhii a acestor subdomenii, transporturile feroviare ocupă primul loc (Tabelul 4.3.2):

Tabel 4.3.2.

Nivelul ajutoarelor de stat acordate pe subdomenii ale transporturilor în perioada 2010 – 2012

- Mii lei prețuri curente -

	2009	2010	2011	2012
Total transporturi, din care:	2.376.400,14	2.473.905,47	2.776.069,89	2.243.530,75
Transport feroviar	1.230.770,00	1.344.420,00	1.643.500,00	1.153.000,00
Transport aerian	63.964,29	14.234,70	13.598,90	39.220,85
Transport auto combinat	646.889,65	645.277,64	642.179,00	651.619,20
Alte subdomenii ale transporturilor	434.776,20	469.973,13	476.791,99	399.690,70

În perioada analizată, în sectorul transporturi, distribuția pe subramuri a ajutoarelor de stat acordate (exprimate în prețuri curente) se menține relativ constantă. Astfel, după cum se poate observa în Tabelul 4.3.2., ajutorul de stat acordat „transportului feroviar” reprezintă aproximativ 50% din totalul ajutorului de stat acordat sectorului transporturi. Subsectorul „transporturi aeriene”, după o scădere în anii 2010 și 2011, a înregistrat o creștere semnificativă în anul 2012. Sectorul „transport auto combinat” a avut o evoluție aproximativ constantă în perioada 2010-2012.

Structura ajutorului de stat acordat sectorului transporturi pe subdomenii beneficiare este prezentată în Tabelul 4.3.3.

Tabel 4.3.3.

Structura ajutorului de stat pentru transporturi pe subdomenii beneficiare

	- în procente -			
	2009	2010	2011	2012
Total ajutor de stat acordat pentru transporturi, din care pentru:	100,00	100,00	100,00	100,00
➤ transport feroviar	51,79	54,34	59,20	51,39
➤ transport aerian	2,69	0,58	0,49	1,75
➤ transport auto combinat	27,22	26,08	23,13	29,04
➤ alte subdomenii ale transporturilor	18,30	19,00	17,18	17,82

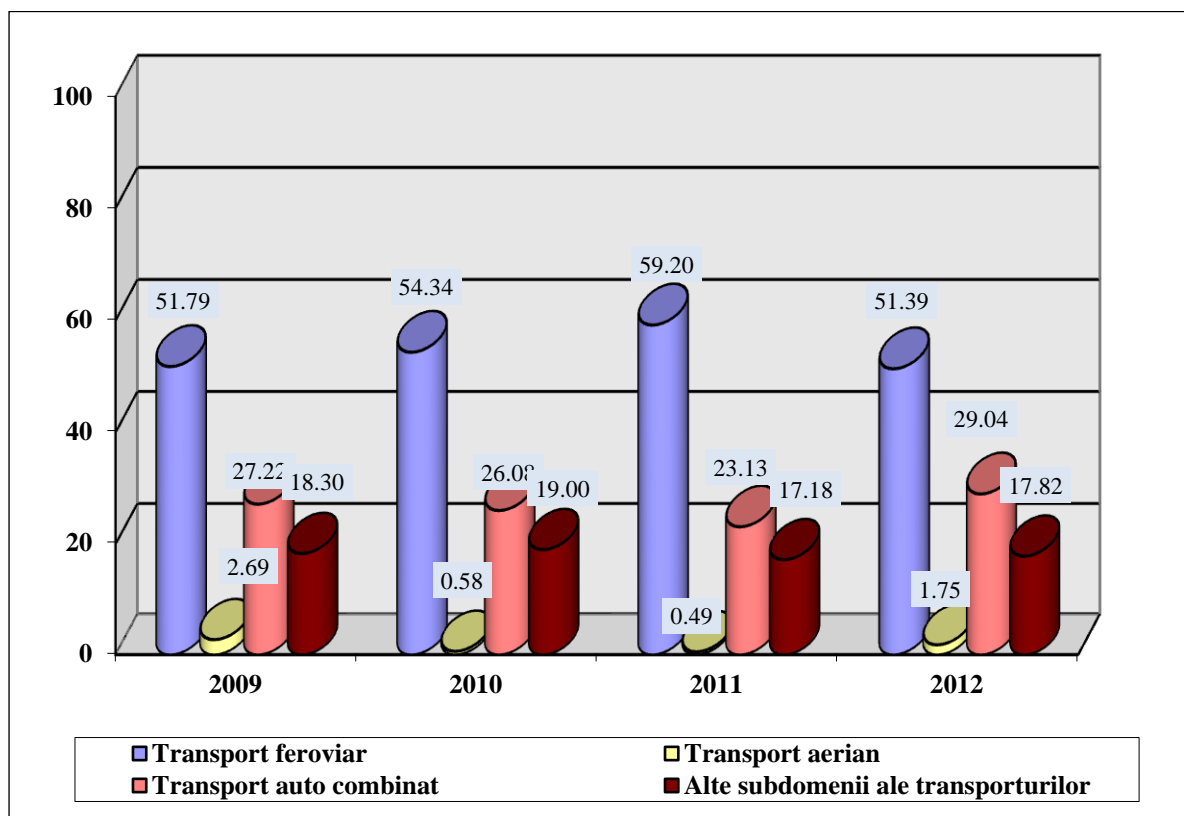
Analizând evoluția structurii ajutoarelor de stat acordate pe subdomenii ale transporturilor în principal, se desprind următoarele:

- în perioadă studiată, ponderea principală în sectorul transporturi, a fost deținută de ajutoarele de stat acordate în transportul feroviar;
- se remarcă o creștere a ajutoarelor de stat acordate transportului aerian, de la 0,58% în 2010, la 1,75% în 2012;
- și în cazul transportului auto combinat se remarcă o creștere a ajutorului de stat la finalul perioadei.

Categoria „alte subdomenii ale transporturilor” include ajutoarele de stat acordate pentru susținerea și reabilitarea metroului din municipiul București, ponderea acestor ajutoare având o evoluție oscilantă în perioada 2010-2012.

Graficul 4.3.1.

Structura ajutoarelor de stat acordate transporturilor, în perioada 2010 – 2012

4.3.2.1. Ajutorul de stat acordat transporturilor feroviare

În perioada analizată, beneficiar al ajutorului de stat pentru transporturi feroviare a fost Societatea Națională de Transport Feroviar de Călători (CFR Călători S.A.), societate care a fost supusă unui proces complex de restructurare și modernizare, desfășurat în perioada 2001-2011. În cadrul acestui program s-au realizat o serie de măsuri menite să asigure îndeplinirea obiectivului de creștere a competitivității transportului feroviar de călători din România. Pentru asigurarea resurselor financiare necesare, subsectorul analizat a fost sprijinit de către stat printr-o finanțare suplimentară, sub formă de compensări destinate acoperirii costurilor legate de realizarea unui serviciu de interes economic general (SIEG).

Caracterizarea generală a măsurilor de ajutor acordate transportului feroviar, respectiv volumul, dinamica, precum și ponderea în total ajutor de stat pentru transporturi sunt prezentate în Tabelul 4.3.4:

Tabel 4.3.4.**Volumul și dinamica ajutoarelor de stat acordate transporturilor feroviare în perioada 2010 - 2012**

	UM	2009	2010	2011	2012
Total ajutor de stat pentru transporturi feroviare	Mii lei	1.230.770,00	1.344.420,00	1.643.000,00	1.153.000,00
	Mii euro	290.460,91	319.347,25	387.810,00	258.752,24
	Mii lei prețuri constante 2009	1.230.770,00	1.271.920,53	1.494.090,91	1.000.000,00
Dinamica (2009 = 100)	(%)	100,00	103,34	121,39	81,25
Ponderea ajutorului de stat pentru transporturi feroviare în:					
Ajutorul de stat național	(%)	21,77	36,52	30,06	19,55
Ajutorul de stat acordat transporturilor	(%)	51,79	54,34	59,20	51,39

Privind evoluția acestora ajutoarelor de stat pentru transporturile feroviare ca pondere în ajutorul de stat național, se constată o creștere în 2010, la 36,52%, urmată de o reducere continuă (30,06% în 2011 și 19,55% în 2012).

Instrumentele financiare utilizate de furnizorii de ajutor de stat pentru transportul feroviar au fost:

- subvenții directe pentru transportul de călători pe calea ferată;
- cheltuielile de capital pentru modernizarea și revitalizarea activităților din transportul feroviar.

4.3.2.2. Ajutorul de stat acordat transporturilor aeriene

Ajutoarele de stat acordate transportului aerian au fost necesare pentru realizarea de investiții de către S.C. Compania Națională de Transporturi Aeriene Române TAROM S.A., precum și în vederea modernizării aeroporturilor din România.

Tabel 4.3.5.**Volumul și dinamica ajutoarelor de stat acordate transporturilor aeriene, în perioada 2010 - 2012**

	UM	2009	2010	2011	2012
Total ajutor de stat pentru transporturi aeriene	Mii lei	63.964,29	14.234,70	13.598,90	39.220,85
	Mii euro	15.095,53	3.381,24	3.208,88	8.801,81

	Mii lei prețuri constante 2009	63.964,29	13.467,08	12.362,64	34.016,35
Dinamica (an 2009=100)	(%)	100,00	21,05	19,33	53,18
Ponderea ajutorului de stat pentru transporturi aeriene în:					
Ajutorul de stat național	(%)	1,13	0,39	0,25	0,66
Ajutorul de stat acordat transporturilor	(%)	2,69	0,58	0,49	1,75

Din datele prezentate rezultă că ponderea ajutoarelor de stat acordate transportului aerian în totalul ajutorului de stat acordat sectorului de transporturi a avut o creștere în 2012 față de perioada precedentă (2010 – 2011)..

4.3.2.3. Ajutorul de stat pentru transportul auto combinat

În acest subdomeniu al sectorului transporturi sunt cuprinse ajutoare de stat acordate pentru transportul auto de pasageri, atât urban, cât și interurban.

Transportul auto de călători efectuat în zonele urbane este o activitate care îndeplinește caracteristicile unui serviciu de interes public și presupune alocarea unor fonduri necesare desfășurării în condiții optime a acestuia.

Volumul, dinamica și ponderea acestor ajutoare în total ajutor de stat sunt redată în Tabelul 4.19.

Tabel 4.3.6.

Volumul și dinamica ajutoarelor de stat acordate transportului auto combinat, în perioada 2010 - 2012

	UM	2009	2010	2011	2012
Total ajutor de stat pentru transportul auto combinat	Mii lei	646.889,65	645.277,64	642.179,00	651.619,20
	Mii euro	152.665,53	153.276,24	151.532,36	146.234,11
	Mii lei prețuri constante 2009	646.889,65	610.480,26	583.799,09	565.151,08
Dinamica (an 2009=100)	(%)	100,00	94,37	90,25	87,36
Ponderea ajutorului de stat pentru transportul auto combinat în:					
Ajutorul de stat național	(%)	11,44	17,53	11,75	11,05
Ajutorul de stat acordat transporturilor	(%)	27,22	26,08	23,13	29,04

Așa cum se poate observa și din Tabelul 4.3.6., ponderea ajutorului de stat pentru transportul auto combinat în ajutorul de stat național a avut un trend descendent în perioada analizată.

În prețuri constante 2009, ajutoarele acordate subsectorului „auto combinat” au scăzut, de la 610.480,26 mii lei în 2010, la 583.779,09 mii lei în 2011 și la 565.151,08 mii lei în 2012.

Principalul instrument financiar folosit pentru acordarea de ajutoare de stat în cadrul transportului auto combinat a fost cel de natura compensărilor pentru realizarea unui serviciu public de interes economic general (în special pentru transportul urban de călători din București și marile orașe din țară).

4.3.2.4. Ajutorul de stat pentru alte subdomenii ale transporturilor - S.C. Metrorex S.A.

În această grupă vom analiza ajutoarele de stat acordate Societății Comerciale de Transport cu Metroul București “Metrorex” S.A., societate ce desfășoară un serviciu public de transport în comun de călători, activitate aflată în coordonarea Ministerului Transporturilor și Infrastructurii.

Evoluția acestor ajutoare de stat este prezentată în Tabelul 4.3.7.

Tabel 4.3.7.

Volumul și dinamica ajutoarelor de stat acordate pentru alte subdomenii ale transporturilor, în perioada 2010 - 2012

	UM	2009	2010	2011	2012
Total ajutor de stat pentru alte subdomenii ale transporturilor	Mii lei	434.776,20	469.973,13	476.791,99	399.690,70
	Mii euro	102.606,90	111.635,22	112.506,66	89.697,19
	Mii lei prețuri constante 2009	434.776,20	444.629,26	433.447,26	346.652,82
Dinamica (an 2009 = 100)	(%)	100,00	102,27	99,69	79,73
Ponderea ajutorului de stat pentru alte subdomenii ale transporturilor în:					
Ajutorul de stat național	(%)	7,69	12,77	8,72	6,78
Ajutorul de stat acordat transporturilor	(%)	18,30	19,00	17,18	17,82

În prima parte a perioadei analizate, se observă o evoluție relativ constantă a volumului de ajutoare de stat exprimat în prețuri constante, pentru ca în 2012 acesta să scadă la 346.652,82 mii lei.

Acest subsector beneficiază de ajutoare de stat pentru susținerea activității de transport în comun cu metroul, acestea fiind în special sub formă de subvenții și de garanții la împrumuturi pentru investiții, de care beneficiază S.C. „Metrorex” S.A.

4.3.3. Concluzii și perspective

- Volumul ajutoarelor de stat acordate sectorului transporturi, în perioada 2010-2012, a avut o pondere însemnată în totalul ajutorului de stat acordat la nivel național, respectiv 38,08% în total ajutor de stat exclusiv ajutoarele de stat acordate pentru servicii de interes economic general și ajutoarele de minimis, iar subsectorul transporturilor feroviare a deținut peste 50% din ajutorul acordat transporturilor în România;
- Din punct de vedere al obiectivului principal al acordării ajutoarelor de stat pentru acest sector, primul loc a fost ocupat de realizarea unor servicii de interes economic general;
- În ceea ce privește ajutorul de stat acordat întreprinderilor ce își desfășoară activitatea în sectorul feroviar, în anul 2012 au fost acordate ajutoare de stat în valoare de 39,9 mld. euro la nivel comunitar. La nivel european Franța a acordat cele mai mari ajutoare de stat în sectorul feroviar (13,1 mld. euro), urmată de Germania (9,3 mld. euro), Italia (4,4 mld. euro), Cehia (1,25 mld. euro), Ungaria (0,88 mld. euro) și Polonia (0,385 mld. euro).

CAPITOLUL 5

ALTE AJUTOARE DE STAT ACORDATE ÎN ROMÂNIA

5.1. AJUTOARELE DE MINIMIS ACORDATE ÎN ROMÂNIA, ÎN PERIOADA 2010 - 2012

Furnizorii de ajutor de stat au promovat în perioada analizată măsuri de ajutor a căror valoare se situează sub pragul de minimis prevăzut de legislația europeană în vigoare; aceste măsuri sunt tratate distinct în cadrul prezentului raport întrucât, așa cum consideră și Comisia Europeană¹⁸, sunt ajutoare care nu afectează comerțul dintre statele membre și/sau nu denaturează sau amenință să denatureze concurența și, prin urmare, nu intră sub incidența prevederilor art.107 alin.(1) din Tratatul de Funcționare al Uniunii Europene.

Conform Regulamentului comunitar, valoarea totală a ajutoarelor de minimis acordate unei întreprinderi nu trebuie să depășească pragul de 200.000 Euro pe durata a trei exerciții financiare, iar valoarea totală a ajutoarelor de minimis acordate unei întreprinderi care își desfășoară activitatea în sectorul transportului rutier nu trebuie să depășească pragul de 100.000 Euro pe durata a trei exerciții financiare.

Aceste plafoane se aplică indiferent de forma ajutorului de minimis sau de obiectivul urmărit la acordarea ajutorului și indiferent dacă ajutorul acordat de statul membru este finanțat în totalitate sau parțial din resurse de origine comunitară.

Conform Regulamentului Comisiei Europene se pot acorda ajutoare de minimis, cu excepția:

- ajutoarelor acordate întreprinderilor care își desfășoară activitatea în sectoarele pescuitului și acvaculturii, reglementate prin Regulamentul (CE) nr. 104/2000 al Consiliului¹⁹;
- ajutoarelor acordate întreprinderilor care își desfășoară activitatea în producția primară de produse agricole, astfel cum sunt enumerate în anexa I la Tratatul UE;

---

¹⁸ Regulamentul Comisiei nr.1998/2006 din 15 decembrie 2006, privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul ajutoarelor de minimis (în prezent articolele 107 și 108 din TFUE)

¹⁹ Regulamentul Consiliului (CE) nr. 104/2000 din 17 decembrie 1999 privind organizarea comună a piețelor produselor piscicole și de acvacultură

- ajutoarelor acordate întreprinderilor care își desfășoară activitatea în transformarea și comercializarea produselor agricole, astfel cum sunt enumerate în anexa I la Tratatul UE, în următoarele cazuri:
  - atunci când valoarea ajutorului este stabilită pe baza prețului sau a cantității produselor în cauză, achiziționate de la producătorii primari sau introduse pe piață de întreprinderile în cauză;
  - atunci când ajutorul este condiționat de transferarea lui parțială sau integrală către producătorii primari;
- ajutoarelor destinate activităților legate de export către țări terțe sau către state membre, respectiv ajutoarelor legate direct de cantitățile exportate, ajutoarelor destinate înființării și funcționării unei rețele de distribuție sau destinate altor cheltuieli curente legate de activitatea de export;
- ajutoarelor subordonate folosirii mărfurilor naționale în locul celor exportate;
- ajutoarelor acordate întreprinderilor care își desfășoară activitatea în sectorul cărbunelui, în sensul Regulamentului (CE) nr. 1407/2002²⁰;
- ajutoarelor pentru achiziția de vehicule de transport rutier de mărfuri, acordate întreprinderilor care efectuează transport rutier de mărfuri în numele terților;
- ajutoarelor acordate întreprinderilor aflate în dificultate.

Evoluția nivelului și a dinamicii ajutorului de minimis în România, în perioada 2010-2012, este redată în Tabelul 5.1.

Tabel 5.1.

Ajutorul de minimis acordat în România, din fonduri de la bugetul de stat, în perioada 2010 - 2012

	2009	2010	2011	2012
Ajutorul de minimis exprimat în:				
• Mii lei prețuri curente	122.417,93	322.518,44	429.530,43	219.740,55
• Mii euro prețuri curente*	28.890,55	76.609,53	101.354,55	49.313,41
• Mii lei prețuri constante 2009**	122.417,93	305.126,24	390.482,21	190.581,57
Dinamica %	100,00	249,25	318,97	155,68

* calculat pe baza cursului mediu anual al leului în raport cu euro, sursa INSSE;

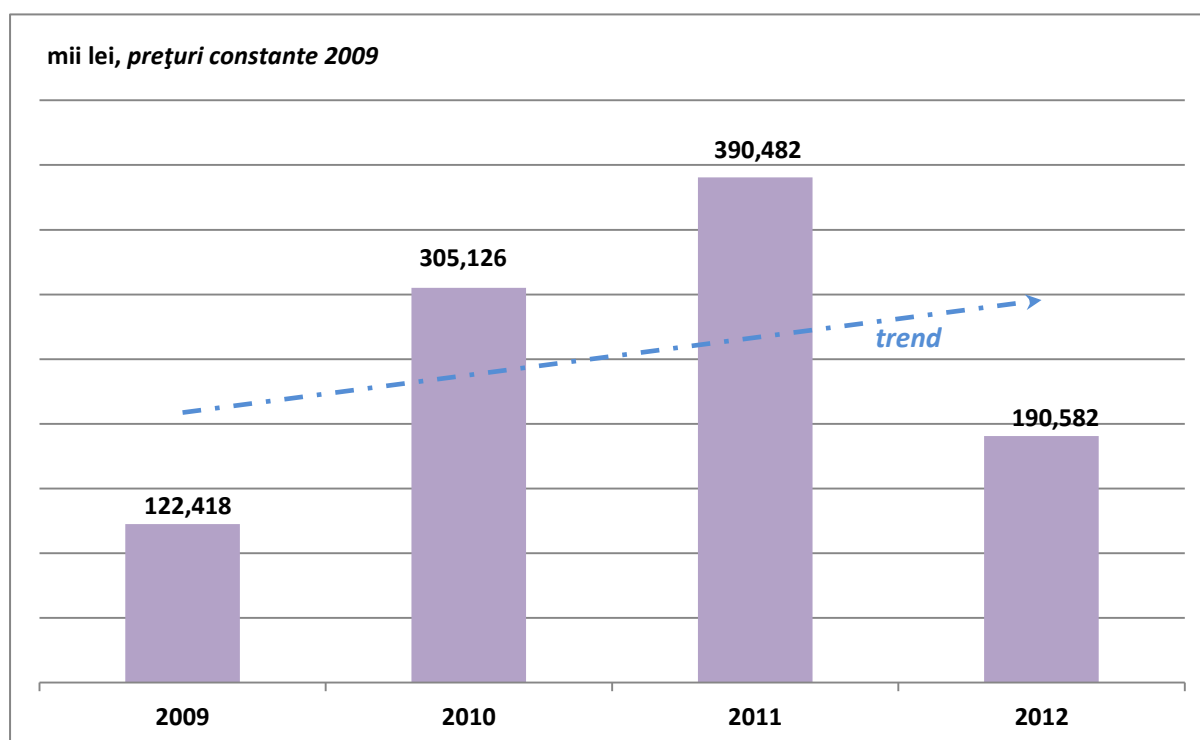
** s-a utilizat deflatorul PIB pentru transformarea în prețuri constante 2009, sursa INSSE
(deflator PIB anul 2009=100%; 2010=105,7%; 2011=110,0%; 2012=115,3%);

²⁰ Regulamentul Consiliului nr. 1407/2002 din 23 iulie 2002 privind ajutorul de stat pentru industria cărbunelui

Din datele prezentate mai sus, rezultă că, în perioada analizată, valoarea ajutoarelor de minimis a crescut, de la o valoare minimă înregistrată în anul 2009 de 28,89 mil. euro, la o valoare de 49,31 mil. euro înregistrată în anul 2012, cu o valoare maximă atinsă în anul 2011 de 101,35 mil. euro (Tabel 5.1.).

Graficul 5.1.

Structura ajutoarelor de minimis, în perioada 2010 – 2012

Totodată, scăderea ajutoarelor de minimis înregistrată în anul 2012 se explică prin finalizarea de către Ministerul Finanțelor Publice a schemei de ajutor de stat prevăzută de *H.G. nr. 1164/2007 privind acordarea de ajutoare de minimis pentru dezvoltarea sau modernizarea întreprinderilor*.

Schema de minimis promovată de către M.F.P a avut un impact major asupra întreprinderilor mici și mijlocii, în perioada 2009-2011 fiind acordate ajutoare în valoare de 369,4 mil. lei, unui număr de 816 întreprinderi, iar obiectivele ale schemei de minimis au fost:

- sprijinirea întreprinderilor care au nevoie de sume mici în dezvoltarea sau modernizarea activității lor;

- atragerea de forță de muncă din zonele limitrofe, utilizarea resurselor locale;
- susținerea meseriașilor din zonele rurale și din micile localități;
- sprijinirea întreprinderilor care au ca obiect de activitate domeniul serviciilor, dezvoltarea sau modernizarea activității întreprinderilor prestatoare de servicii pentru a se ridica la nivelul standardelor europene.

În ceea ce privește ajutoarele de minimis acordate în anul 2012, cele mai importante măsuri de sprijin au fost acordate de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale prin *Ordinul 567/2008 pentru aprobarea Schemei de ajutor de minimis "Sprijinirea activităților economice în vederea diversificării economiei rurale și a creșterii calității vieții în spațiul rural"*, în perioada 2010-2012 au fost alocate granturi în valoare de 170,2 mil. lei de la bugetul de stat și 680,6 mil. lei din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală unui număr de 1688 întreprinderi, pentru dezvoltarea durabilă a economiei rurale.

Schema de minimis prevede trei măsuri principale de acțiune în vederea realizarea obiectivelor stabilite, respectiv:

1. dezvoltarea durabilă a economiei rurale prin încurajarea activităților nonagricole, în scopul creșterii numărului de locuri de muncă și a veniturilor adiționale (conform fișei tehnice a măsurii 312);
2. dezvoltarea activităților turistice în zonele rurale, care să contribuie la creșterea numărului de locuri de muncă și a veniturilor alternative, precum și la creșterea atractivității spațiului rural (conform fișei tehnice a măsurii 313);
3. îmbunătățirea condițiilor de viață pentru populație, asigurarea accesului la serviciile de bază și protejarea moștenirii culturale și naturale din spațiul rural în vederea realizării unei dezvoltări durabile (conform fișei tehnice a măsurii 322 - componenta "c").

Totodată, prin promovarea acestor măsuri de sprijin, s-a avut în vedere crearea și menținerea locurilor de muncă în spațiul rural, creșterea valorii adăugate în activități non-agricole, crearea și diversificarea serviciilor pentru populația rurală prestate de microîntreprinderi, crearea și menținerea locurilor de muncă prin activități de turism, în special pentru tineri și femei, creșterea valorii adăugate în activități de turism prin crearea,

îmbunătățirea și diversificarea infrastructurii și serviciilor turistice, creșterea numărului de turiști și a duratei vizitelor, precum și creșterea numărului de obiective de patrimoniu din spațiul rural sprijinite din fonduri comunitare.

Măsuri de sprijin au fost acordate de către furnizorii de ajutor de minimis și pentru:

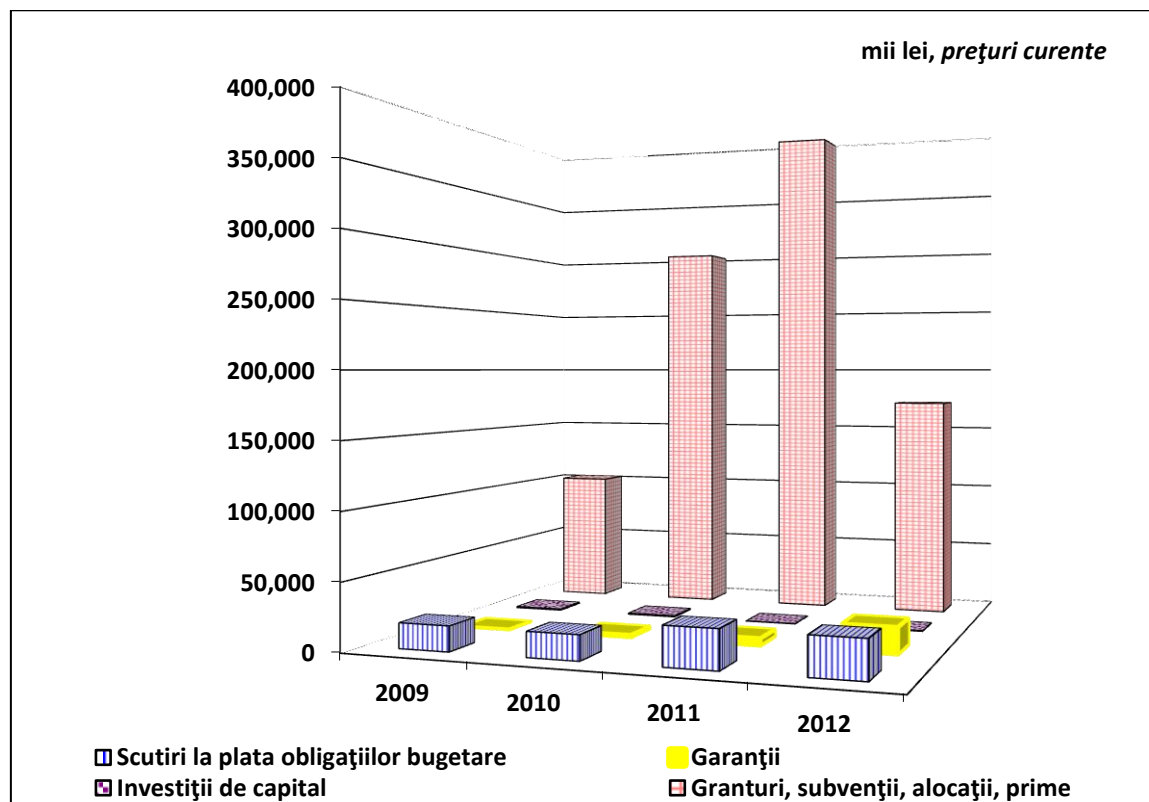
- a. **participarea întreprinderilor la târguri și expoziții** de către Ministerul Economiei prin implementarea de programe având ca obiectiv creșterea competitivității produselor industriale și pentru sprijinirea exportului prin participarea la târguri și expoziții internaționale;
- b. **contragarantarea garanțiilor aferente finanțărilor** contractate de microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii (start-up) de la bănci și instituții financiare nebancare prin S.C. Fondul Român de Contragarantare S.A. (F.R.C. este o societate comercială pe acțiuni, deținută în proporție de 68% de statul român, reprezentat de Ministerul Economiei și în proporție de 32% de Fundația Post Privatizare, al cărei unic obiect de activitate constă în preluarea unei părți din riscul asumat de fondurile de garantare, prin garantarea unei părți din garanțiile acordate de acestea băncilor sau altor finanțatori pentru creditele ori alte instrumente de finanțare obținute de întreprinderile mici și mijlocii);
- c. **dezvoltarea și modernizarea a activităților de comercializare a produselor și serviciilor de piață pentru întreprinderi**, prin facilitarea accesului la finanțare, în scopul îmbunătățirii performanțelor economice și tehnice ale operatorilor economici, prin creșterea nivelului de competitivitate, crearea și menținerea locurilor de muncă, sporirea protecției consumatorilor și securității alimentare;
- d. **accesul întreprinderilor mici și mijlocii la garantare și creditare**, prin acordarea unei linii de credit cu dobândă subvenționată și/sau, după caz, garantată parțial de stat (**Programul Mihail Kogălniceanu** pentru întreprinderi mici și mijlocii). Programul și-a propus facilitarea accesului la finanțare a IMM-urilor, prin suplinirea nevoilor acestora de lichiditate pe termen scurt, creșterea gradului de capitalizare, menținerea activității și a locurilor de muncă existente și susținerea competitivității economice, reducerea arieratelor datorate statului, precum și limitarea numărului de falimente;
- e. măsuri de sprijin acordate în cadrul schemei transparente de ajutor de minimis, denumită "**Schemă transparentă de ajutor de minimis sub formă de garanții de portofoliu de credite, ca parte integrantă a implementării inițiativei JEREMIE în România**", aferentă domeniului major de intervenție 1.2 "Accesul IMM la finanțare",

axa prioritară 1 "Un sistem de producție inovativ și ecoeficient", din cadrul Programului operațional sectorial pentru creșterea competitivității economice. În România, inițiativa JEREMIE este organizată prin intermediul Fondului European de Investiții, care la rândul său administrează fonduri puse la dispoziție de Fondul European de Dezvoltare Regională.

- f. **protejarea mediului înconjurător** de către Administrația Fondului pentru Mediu (spre exemplu „*Proiectul privind epurarea apelor uzate orășenești*”, „*Programul de stimulare a înnoirii parcului auto național*”);
- g. **producția de film** de către Centrul Național al Cinematografiei;
- h. **sprijinirea microîntreprinderilor** de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice - schemă de ajutor de minimis pentru sprijinirea microîntreprinderilor pentru domeniul major de intervenție „Sprijinirea dezvoltării microîntreprinderilor” în cadrul axei prioritare „Sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri regional și local” din cadrul Programului Operațional Regional 2007-2013;
- i. **ocuparea forței de muncă și formare profesională** de către Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă prin schema de minimis „*Acordarea de credite cu dobândă avantajoasă din bugetul asigurărilor pentru șomaj pentru IMM-uri, unităților cooperatiste, asociațiilor familiale și persoanelor fizice autorizate să desfășoare în mod independent activități economice*”;
- j. **sănătatea și siguranța salariaților** de către Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale (A.M.P.O.S.D.R.U.) prin schema de minimis pentru ocuparea forței de muncă “Bani pentru sănătatea și siguranța salariaților”, aferentă Programului Operațional Sectorial “Dezvoltarea resurselor umane 2007-2013”, axa prioritară 3 “Creșterea adaptabilității lucrătorilor și a întreprinderilor”, domeniul major de intervenție 3.2 “Formare și sprijin pentru întreprinderi și angajați pentru promovarea adaptabilității”.

Grafic 5.2.

Evoluția ajutorului de minimis, în funcție de natura măsurilor de sprijin, în perioada 2010-2012

Măsurile de sprijin acordate în perioada 2010 - 2012 au fost alocate sub forma granturi, sume nerambursabile, credite cu dobândă subvenționată, scutiri de taxe și impozite locale, garanții, investiții de capital etc.

În anul 2012, se constată că cele mai mari valori le înregistrează ajutoarele acordate sub forma granturilor, subvențiilor, alocațiilor și primelor, instrumente foarte ușor de cuantificat de către furnizori și agreate de către Comisia Europeană (Grafic 5.2.).

Trebuie menționat faptul că, în cadrul schemelor de minimis au fost atrase și sume importante din **fonduri comunitare**, sub forma cofinanțării (Tabel 5.2.). În anul 2012 sumele provenite din fondurile europene au fost de 3,4 ori mai mari decât sumele provenite din fonduri de la bugetul de stat, respectiv 755,5 mil lei din fonduri comunitare, față de 219,7 mil. lei de la bugetul de stat.

Tabel 5.2.**Ajutorul de minimis, acordat în România, din fonduri comunitare în perioada 2010-2012**

	2010	%	2011	%	2012	%
Ajutorul de minimis, provenit din fonduri comunitare, exprimat în:						
• Mii lei prețuri curente	206.804,50	100	556.814,29	100	755.549,45	100
• Mii euro prețuri curente*	49.123,38		131.389,20		169.557,78	
din care:						
Ajutoare provenite din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală – mii lei	153.184,90	74,07	406.142,33	72,94	225.226,20	29,81
Ajutoare provenite din Fondul European pentru Dezvoltare Regională – mii lei	48.781,85	23,59	133.839,70	24,04	520.924,80	68,95
Ajutoare provenite din Fondul Social European – mii lei	4.837,75	2,34	16.832,24	3,02	9.398,42	1,24

* calculat pe baza cursului mediu anual al leului în raport cu euro, sursa INSSE;

Din date prezentate în Tabelul 5.2. rezultă că, dacă în perioada 2010 - 2011 cele mai mari fonduri au fost atrase de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale pentru sprijinirea activităților economice în vederea diversificării economiei rurale și a creșterii calității vieții în spațiul rural, din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală, în anul 2012 cele mai importante ajutoare de minimis din fonduri europene au fost acordate de către Ministerul Dezvoltării și Administrației Publice, pentru sprijinirea dezvoltării microîntreprinderilor în cadrul axei prioritare "Sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri regional și local" din cadrul P.O.R. 2007 – 2013, măsuri de sprijin provenite din Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

Ajutorul de minimis nu se cumulează cu ajutorul de stat acordat în legătură cu aceleași costuri eligibile în cazul în care o astfel de măsură ar avea drept rezultat o intensitate a ajutorului care depășește intensitatea ajutorului stabilită, în fiecare caz.

Prin intermediul acestor categorii de ajutoare, Comisia Europeană permite statelor membre să economisească timp și resurse, în sensul că schemele de ajutor de minimis pot fi implementate fără a fi necesară notificarea/informarea lor către Comisie, evitând birocrația și prevenindu-se totodată, distorsionarea concurenței.

5.2. AJUTOARELE DE STAT ACORDATE ÎN BAZA CADRULUI TEMPORAR

Încă din toamna anului 2008 economia mondială a început să se confrunte cu una dintre cele mai aspre crize economico-financiare, care s-a propagat cu maximă rapiditate pe plan mondial, economiile tuturor statelor întâmpinând serioase dificultăți atât în cadrul sistemului bancar, cât și în economia reală.

În acest context, ca răspuns la criza financiară din ce în ce mai acută cu care începea să se confrunte Uniunea Europeană, Comisia Europeană a propus un pachet de măsuri pe termen limitat pentru a veni în sprijinul sectoarelor/activităților vulnerabile, având ca bază legală articolul 107 (3) litera b) din Tratatul de funcționare a Uniunii Europene care permite acordarea de ajutor de stat în scopul remedierii unei perturbări grave în economia statelor membre. Această prevedere din Tratat se aplică atâta vreme cât situația de criză o justifică.

Pachetul de măsuri adoptat de Comisia Europeană a fost inițiat pentru a ajuta statele membre să ia măsuri concrete în vederea restaurării încrederii în piețele financiare precum și măsuri care se adresează stării de dificultate deosebită în care se află companiile în această perioadă pentru a obține finanțare.

Practic, Comisia a oferit inițial o comunicare referitoare la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul măsurilor adoptate pentru instituțiile financiare²¹. Ulterior, Comisia și-a completat și îmbunătățit reglementările prin publicarea unei noi comunicări privind modul în care statele membre pot recapitaliza băncile în condițiile actualei crize financiare²², în scopul asigurării unui nivel adecvat al creditării către restul economiei și stabilizării piețelor financiare. În plus, Comisia a adoptat un cadru temporar²³ care oferă statelor membre posibilități suplimentare de contracarare a efectelor limitării creditelor asupra economiei reale.

---

²¹ Comunicarea Comisiei – Aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul măsurilor adoptate în legătură cu instituțiile financiare în contextul actualei crize financiare mondiale, publicată în Official Journal C 270/25.10.2008

²² Comunicare a Comisiei – Recapitalizarea instituțiilor financiare în contextul actualei crize financiare: limitarea ajutorului la minimul necesar și garanții împotriva denaturărilor nejustificate ale concurenței, publicată în Official Journal C 10/15.01.2009

²³ Comunicare a Comisiei – Cadru comunitar temporar pentru măsurile de ajutor de stat de sprijinire a accesului la finanțare în contextul actualei crize financiare și economice, publicată în Official Journal C 83/7.04.2009

Inițial, toate măsurile au avut ca termen limită sfârșitul anului 2010, dar Comisia a evaluat pe baza rapoartelor statelor membre, oportunitatea menținerii acestora și după această dată în funcție de evoluția crizei, dar nu mai târziu de 31 decembrie 2011²⁴.

Măsurile temporare prevăzute în cadrul comunitar de sprijinire a accesului la finanțare urmăresc două obiective. În primul rând deblocarea activității de creditare bancară către societăți și prin aceasta, garantarea continuității accesului acestora la finanțare. Al doilea obiectiv este încurajarea societăților să continue să investească în viitor, într-o economie cu o creștere durabilă.

România a beneficiat de autorizarea din partea Comisiei Europene a 4 scheme de ajutor de stat, inițiate în baza cadrului comunitar temporar, din care una a fost destinată sectorului agricol. Sectorul bancar din România nu a beneficiat de ajutoare de stat.

După numărul atribuit de către Comisia Europeană, au fost autorizate pentru România următoarele ajutoare de stat:

- N 286/2009, modificată prin N 173/2010, prelungită prin S.A. 32551, schemă de ajutor de stat destinată facilitării accesului la finanțare în actuala perioadă de criză economică și financiară, constând în garanții de stat acordate IMM-urilor și întreprinderilor mari;
- N 478/2009, modificată prin N 680/2009, constând în garanție de stat pentru împrumutul acordat în favoarea Ford România de Banca Europeană de Investiții;
- N 547/2009, schemă de ajutor de stat în baza cadrului temporar pentru sprijinirea societăților afectate de actuala criză economică și financiară (ajutor de până la 500.000 Euro);
- N 372/2010, schemă de ajutor de stat temporar destinat să asigure accesul la finanțare în agricultură.

Pentru anul 2010, s-au acordat ajutoare de stat în baza schemei N 286/2009, sub formă de garanții la credite pentru investiții de către EximBank S.A., a căror valoare a fost de **104,40 mii lei** (de acest ajutor de stat beneficiază operatorii economici care nu se aflau în dificultate la data de 1 iulie 2008, dar care au început să se confrunte cu greutăți ulterior, aflându-se în dificultate în momentul solicitării ajutorului, urmare crizei economico-

---

²⁴ Comunicarea Comisiei – Cadrul temporar al Uniunii pentru măsurile de ajutor de stat de sprijinire a accesului la finanțare în contextul actualei crize financiare și economice, publicată în Official Journal C 6/5 11.01.2011

financiare), precum și ajutorul de stat individual acordat pentru **S.C. Ford România S.A.** în baza N 478/2009 modificat prin N 680/2009, constând într-o garanție de stat în valoare de **134,8 mil. lei**. În anul 2012, furnizorii de ajutor de stat nu au acordat ajutoare de stat în baza cadrului temporar de criză, aceste măsuri fiind valabile până la sfârșitul anul 2011.

5.3. CONCLUZII ȘI PERSPECTIVE:

- În ansamblu, ajutoarele de minimis s-au menținut la un nivel ridicat în anul 2012, furnizorii au înțeles importanța acestor ajutoare asupra întreprinderilor și asupra mediului economic în ansamblul, atingând o valoare cumulată de peste 975,3 mil. lei, sume provenite atât de la bugetul de stat, cât și din fonduri comunitare;
- Ajutoarele de minimis provenite din fonduri comunitare au depășit cu mult ca valoare ajutoarele provenite din fonduri de la bugetul de stat în anul 2012, cele mai mari fonduri fiind atrase de către Ministerul Dezvoltării și Administrației Publice;
- Pe viitor, autoritățile publice locale trebuie să se implice mai mult în acordarea acestor ajutoare, să găsească resursele și să informeze agenții economici de la nivel local de existența și condițiile de accesare a acestor fonduri;
- În ceea ce privește ajutoarele de stat acordate în baza Cadrului Temporar, măsurile de sprijin au expirat la sfârșitul anului 2011, în anul 2012 nu s-au acordat astfel de ajutoare de stat.

ANEXA TEHNICĂ

Anexa tehnică oferă informații cu caracter general privind sfera de cuprindere a Raportului, modul de încadrare a ajutoarelor de stat pe obiective, categorii și forme, metodele de evaluare a ajutoarelor de stat, precum și sursele de obținere a datelor care au fost utilizate.

Informațiile menționate mai sus au fost grupate pe următoarele capitole:

- I. Sfera ajutoarelor de stat analizate în Raport;
- II. Categorii și obiective ale ajutorului de stat;
- III. Sursele obținerii datelor și metodele de evaluare a elementului de ajutor.

I. Sfera ajutoarelor de stat analizate în Raport

Raportul ajutoarelor de stat a fost elaborat pe baza „Inventarului ajutoarelor de stat” întocmit conform raportărilor transmise de furnizorii de ajutor de stat, potrivit *Regulamentului Consiliului Concurenței privind procedurile de monitorizare a ajutoarelor de stat*²⁵, pus în aplicare prin *Ordin al Președintelui Consiliului Concurenței nr. 175/28.06.2007*, în vigoare la data raportării.

Totodată, în vederea realizării compatibilității informațiilor, s-a ținut seama de Scoreboard-urile ulterioare ale ajutoarelor de stat date publicității de Comisia Europeană.

Ajutoarele de stat acordate în România în perioada 2010-2012 care fac obiectul prezentului Raport, intră sub incidența:

- Tratatului de funcționare a Uniunii Europene;
- Tratatului de aderare a României și Bulgariei la Uniunea Europeană;
- *Ordonanței de Urgență nr. 117 din 21 decembrie 2006 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat*, aprobată prin *Legea nr. 137 din 17 mai 2007*²⁶.

De asemenea, în Raport sunt cuprinse date privind ajutoarele de stat acordate pentru sectoarele agricultură și piscicultură, în conformitate cu dispozițiile art. 32 din Tratatul de instituire a Comunității Europene.

²⁵ Publicat în Monitorul Oficial nr. 436 din 28.06.2007

²⁶ Publicată în Monitorul Oficial nr. 354 din 27 mai 2007.

II. Categoriile și obiectivele ajutorului de stat

Categoriile ale ajutorului de stat

Acordarea de ajutoare de stat reprezintă pentru bugetul public, un cost sau o renunțare la venituri, iar pentru beneficiar, un avantaj. Totuși, „elementul de ajutor”, respectiv avantajul financiar final asigurat de suma nominală transferată, precum și eficiența și impactul concurențial al acordării acestuia depind într-o mare măsură de natura ajutorului acordat.

Conform metodologiei comunitare de elaborare a Raportului privind ajutoarele de stat acordate în Uniunea Europeană, s-au identificat patru categorii de ajutor (grupe).

Fiecare grupă este reprezentată printr-o literă (A, B, C sau D), urmată de cifra 1, în cazul ajutorului de natura cheltuielilor bugetare sau a veniturilor bugetare la care statul renunță, altele decât cele de natură fiscală, sau de cifra 2, în cazul ajutoarelor de natura renunțării la venituri bugetare acordate prin intermediul sistemului fiscal sau a sistemului asigurărilor sociale.

În grupa A ($A1 + A2$) este inclus ajutorul care este transferat în întregime la beneficiar. În acest caz, elementul de ajutor este egal cu valoarea nominală a ajutorului.

În categoria A1 - acordarea cu titlu gratuit a unor sume - sunt cuprinse:

- subvenții, alocații, prime (inclusiv prime pentru export) precum și orice alte sume nerambursabile;
- vânzări sub prețul pieței de terenuri, clădiri și alte active, aparținând domeniului privat al statului;
- reduceri de preț la bunurile furnizate și la serviciile prestate de către autoritățile publice sau alte organisme care administrează resurse ale statului;
- subvenționarea dobânzii în situația în care subvenția este primită direct de către beneficiar.

În categoria A2 - anularea și reducerea de datorii fiscale – sunt cuprinse:

- excepții, reduceri și/sau scutiri la plata taxelor vamale;
- reduceri și/sau scutiri la plata impozitelor, taxelor și a altor obligații bugetare, inclusiv ale contribuțiilor la asigurările sociale.

În grupa B (B1) sunt incluse participările cu capital ale statului sau ale altor organisme care administrează fonduri în numele statului atunci când statul nu se comportă ca un investitor privat prudent.

Pentru includerea în categoria B1 este necesar să se determine dacă transferul financiar realizat de către o autoritate publică sub forma participării la capital reprezintă un ajutor pentru beneficiar sau acțiunea respectivă reprezintă o angajare a sectorului public într-o activitate comercială, operând asemeni unui investitor privat în condiții normale de piață. În consecință, deși participările cu capital ale statului sau ale altor organisme care administrează fonduri în numele statului, sub diverse forme, ar putea fi incluse în grupa A, ele au fost grupate într-o categorie separată (B1).

În categoria B1 se regăsesc și ajutoarele de natura conversiei datoriilor agenților economici către stat, prin transformarea acestor datorii în acțiuni la valoarea nominală, de regulă sensibil mai mare decât valoarea de piață a acestor acțiuni.

Grupa C (C1 + C2) include transferurile în care elementul de ajutor este reprezentat de dobânda economisită de către beneficiar de-a lungul perioadei pentru care capitalul transferat, respectiv sumele datorate statului și devenite scadente (creditul bugetar) sunt la dispoziția sa. De regulă, elementul de ajutor inclus în această categorie este mult mai mic decât valoarea capitalului transferat.

În categoria C1 transferul financiar ia forma creditului bugetar, iar ajutorul de stat constă în profitul obținut de beneficiar în timpul perioadei în care capitalul transferat este la dispoziția sa.

În categoria C2 sunt incluse scutirile, reducerile, reeșalonările la plata majorărilor de întârziere și a penalităților aferente, atât ca urmare a amânărilor și/sau reeșalonărilor la plată a obligațiilor fiscale, cât și a majorărilor de întârziere propriu-zise acumulate de agentul economic și datorate autorității publice.

În grupa D sunt incluse garanțiile acordate de către stat, ajutorul de stat fiind evaluat în perioada 2010-2012 în conformitate cu Comunicarea Comisiei Europene privind aplicarea art. 87 și 88 din Tratatul C.E. ajutorului de stat sub forma de garanții²⁷.

---

²⁷ Publicat în Jurnalul Oficial nr.C71/2000

Obiectivele ajutorului de stat

Încadrarea pe obiective a ajutoarelor de stat (atât a alocărilor specifice în cadrul schemelor de ajutor, cât și a ajutoarelor individuale acordate în afara unei scheme) s-a făcut ținând seama de obiectivul principal al acordării acestora, în conformitate cu modalitățile de clasificare și grupare comunitare, astfel:

Codul obiectivului	Clasificarea obiectivelor
1.1.	• Agricultura
1.2.	• Pescuit
2.	• Obiective orizontale
2.1.	○ Cercetare-dezvoltare
2.2.	○ Inovare
2.3.	○ Mediul înconjurător
2.4.	○ Întreprinderi mici și mijlocii
2.5.	○ Comerț, export
2.6.	○ Economisirea energiei
2.7.	○ Salvarea firmelor aflate în dificultate
2.8.	○ Restructurarea firmelor aflate în dificultate
2.9.	○ Închidere
2.10.	○ Ocuparea forței de muncă
2.11.	○ Formare profesională
2.12.	○ Capital de risc
2.13.	○ Alte obiective
3.	• Obiective sectoriale (sectoare sensibile)
3.1.	○ Oțel
3.2.	○ Construcții navale
3.3.	○ Fire și fibre sintetice
3.4.	○ Autovehicule
3.5.	○ Alte sectoare din industria prelucrătoare
3.6.	○ Cărbune: ajutoare pt. producția curentă
3.7.	○ Cărbune: alte ajutoare
3.8.	○ Transporturi, din care:
3.8.1.	- Transport feroviar
3.8.2.	- Transport aerian
3.9.	○ Turism
3.10.	○ Servicii financiare
3.11.	○ Alte obiective

4.	<ul style="list-style-type: none"> • Obiective regionale
4.1.	<ul style="list-style-type: none"> ○ Zone pentru care au fost elaborate programe naționale de dezvoltare regională, altele decât zonele defavorizate
4.2.	<ul style="list-style-type: none"> ○ Zone defavorizate
5.	<ul style="list-style-type: none"> • Cultura și conservarea patrimoniului
6.	<ul style="list-style-type: none"> • Ajutoare de stat cu caracter social
7.	<ul style="list-style-type: none"> • Ajutoare de stat pentru înlăturarea efectelor cauzate de dezastre naturale
8.	<ul style="list-style-type: none"> • Ajutoare de minimis
9.	<ul style="list-style-type: none"> • Ajutoare de stat acordate pentru servicii de interes economic general
10.	<ul style="list-style-type: none"> • Ajutoare de stat acordate în baza Cadrului Temporar

Menționăm faptul că în clasificările comunitare, ajutorul regional este grupat astfel:

➤ **codul 4.1.**

Ajutorul pentru proiecte de dezvoltare a anumitor activități sau a anumitor zone economice, cu condiția să nu fie afectate în mod nefavorabil condițiile de comerț, contrar interesului comunitar, respectiv ajutoare de stat care se încadrează în prevederile articolului 87 (3) (c) din Tratatul comunitar;

➤ **codul 4.2.**

Ajutorul pentru zonele prevăzute la art. 87 (3) (a), respectiv acele zone ale Uniunii Europene în care nivelul de trai este anormal de scăzut sau șomajul este mare.

Ajutorul de stat acordat pentru dezvoltare regională în România poate fi încadrat în totalitate ca *ajutor acordat în regiuni care se încadrează în prevederile art. 87 (3) (a)*, dar pentru o analiză mai detaliată a acestuia au fost reflectate distinct zonele defavorizate.

III. Sursele obținerii datelor și metodele de evaluare a elementului de ajutor

Sursele obținerii datelor

Cifrele din Raport sunt exprimate în termenii cheltuielilor efective sau ale veniturilor efective la care statul renunță.

Cifrele sunt exprimate în prețuri curente și prețuri constante 2009 pentru moneda națională și în prețuri curente pentru euro.

Evaluarea în mii lei, prețuri constante 2009, s-a realizat pe baza deflatorului P.I.B. (medie anuală față de media anului precedent) comunicat de Institutul Național de Statistică.

Cursului mediu anual de schimb leu/euro utilizat a fost publicat în cadrul Raportului anual al Băncii Naționale a României.

Datele efectiv utilizate pentru prelucrarea informațiilor privind ajutorul de stat sunt următoarele:

	UM	2009	2010	2011	2012
Deflator PIB* anul 2009 = 100	%	100,00	105,7	110,0	115,3
Curs de schimb - valoare medie anuală* -	leu/euro	4,2373	4,2099	4,2379	4,4560

* Surse: Site-ul Băncii Naționale a României, comunicarea Institutului Național de Statistică

Astfel, pentru determinarea ajutorului de stat în euro - prețuri curente, s-a raportat ajutorul de stat în lei prețuri curente la cursul de schimb mediu anual al leului în raport cu euro.

Pentru realizarea „Inventarului ajutoarelor de stat” acordate în perioada analizată au fost utilizate actele normative care conțin scheme de ajutor de stat și/sau ajutoare individuale, raportate de furnizorii de ajutor de stat.

Raportările au fost solicitate în configurație standard, conform reglementărilor în vigoare la data redactării raportului²⁸, respectiv prin completarea Anexelor la regulament (Anexa nr. 1 – Fișă generală pentru ajutoarele de stat acordate, Anexa nr. 2 – Fișă privind ajutoarele de stat din categoriile exceptate de la obligația notificării, Anexa nr. 3 – Fișă privind ajutoarele de minimis, Anexa nr. 4 - Fișă privind ajutoarele de stat acordate pentru sectorul agricultură și Anexa nr. 5 – Fișă privind ajutoarele de stat acordate pentru piscicultură) și au cuprins următoarele elemente:

- titlul schemei;
- baza legală;
- numărul ajutorului;
- categoria ajutorului;
- data la care a încetat acordarea ajutorului;

²⁸ respectiv ale *Regulamentului Consiliului Concurenței privind procedurile de monitorizare a ajutoarelor de stat*, publicat în Monitorul Oficial nr. 436 din 28.06.2007

- cofinanțare;
- obiectivele acordării ajutorului de stat;
- regiunea;
- originea ajutorului de stat;
- modalitatea de acordare a ajutorului de stat;
- descrierea instrumentelor de acordare a ajutorului de stat;
- tipul ajutorului de stat;
- condițiile de acordare a ajutorului;
- beneficiarii ajutorului de stat;
- sectorul de activitate în care operează beneficiarii de ajutor de stat;
- quantumul sumelor acordate ca ajutor anual, în perioada analizată, pe beneficiar, precum și cumulativ pe ultimii trei ani;
- date privind modul de determinare a ajutorului de stat;
- observații.

Informațiile statistice primite de la Institutul Național de Statistică și Studii Economice conțin:

- produsul intern brut;
- deflatorul PIB, având ca an de bază anul 2009;
- populație, din care salariați – total și pe ramuri ale economiei naționale;
- cursul mediu anual de schimb leu/euro.

Totodată, s-a urmărit actualizarea informațiilor din Raportul 2009-2011 cu noile informații din prezentul Raport.

Metode de evaluare a elementului de ajutor de stat

Cuantumul ajutorului de stat a fost determinat conform prevederilor din actele normative prin care s-a instituit o schemă de ajutor de stat sau s-a acordat un ajutor individual, precum și ținându-se cont de legislația secundară, respectiv Regulamentele comunitare specifice fiecărui tip de ajutor de stat.

LISTA ACTELOR NORMATIVE
care conțin scheme de ajutor de stat sau ajutoare individuale
care au generat efecte în perioada 2009-2011

1. **LEGEA nr. 84 din 21 iulie 1992** privind regimul zonelor libere, modificată prin Legea nr. 244 din 9 iunie 2004, dispozițiile referitoare la impozitul pe profit prevăzute la art. 14 au fost abrogate prin Legea nr. 414 din 26 iunie 2002;
2. **HOTĂRÂREA nr. 510 din 5 august 1994** pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 191/1992 privind aprobarea condițiilor de realizare și finanțare a obiectivului de investiții „Dezvoltarea și modernizarea Aeroportului Internațional București - Otopeni”;
3. **ORDONANȚA nr. 37/1997** pentru ratificarea Acordului de împrumut - Programul de dezvoltare a utilităților municipale, etapa a II-a, dintre România și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, semnat la București la 4 august 1997;
4. **HOTĂRÂREA nr. 398 din 4 august 1997** privind trecerea unor regii autonome aeroportuare de sub autoritatea Ministerului Transporturilor sub autoritatea consiliilor județene, modificată prin Hotărârea nr. 594 din 27 iulie 1999 privind salarizarea personalului din regiile autonome aeroportuare cu specific deosebit care își desfășoară activitatea sub autoritatea consiliilor județene, în conformitate cu prevederile Hotărârii nr. 398/1997 și prin Hotărârea nr.1004 din 26 octombrie 2000;
5. **HOTĂRÂREA nr. 668 din 24 octombrie 1997** privind acordarea garanției statului în favoarea Societății Comerciale „Compania Națională de Transporturi Aeriene Române TAROM” - S.A.;
6. **HOTĂRÂREA nr. 557 din 3 septembrie 1998** privind acordarea garanției statului pentru creditele externe contractate de Societatea Comercială „Compania Națională de Transporturi Aeriene Române - TAROM” - S.A.;

7. **ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 24 din 30 septembrie 1998** privind regimul zonelor defavorizate, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 20 din 15 ianuarie 1999 (actualizată până la data de 11 iunie 2004), modificată de Ordonanța nr. 94 din 26 august 2004, republicată;
8. **ORDONANȚA nr. 60 din 24 august 1999** pentru ratificarea Acordului de împrumut dintre România, Banca Europeană de Investiții și Societatea Comercială de Transport cu Metroul București „Metrorex” - S.A. (fosta Regie Autonomă de Exploatare a Metroului București - Metrorex) privind finanțarea Proiectului de modernizare a metroului din București, semnat la Luxembourg și București la 8 și respectiv 9 iunie 1999, aprobată prin Legea nr. 15 din 6 martie 2000;
9. **ORDONANȚA nr. 97 din 30 august 1999** privind garantarea furnizării de servicii publice în transporturile rutiere și pe căile navigabile interioare, republicată în anul 2002;
10. **ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 73 din 24 mai 1999** pentru aprobarea continuării lucrărilor și a finanțării obiectivului de investiții „Dezvoltarea și modernizarea Aeroportului Internațional București - Otopeni” și pentru aprobarea garantării unui credit în favoarea Companiei Naționale „Aeroportul Internațional București - Otopeni” - S.A. aprobată prin Legea nr. 21 din 27 martie 2000, abrogată de art. 298, pct. 31 din Legea nr. 571 din 22 decembrie 2003;
11. **LEGEA nr. 96 din 2 iunie 2000** privind organizarea și funcționarea Băncii de Export - Import a României EXIMBANK - S.A. și instrumentele specifice de susținere a comerțului exterior, republicată în anul 2005;
12. **HOTĂRÂREA nr. 205 din 23 martie 2000** privind garantarea de către Ministerul Finanțelor a unui credit extern pentru Societatea Comercială de Transport cu Metroul București „Metrorex” - S.A.;
13. **ORDONANȚA nr. 7 din 21 ianuarie 2000** privind ratificarea Contractului de finanțare dintre România și Banca Europeană de Investiții și Compania Națională de Transporturi Aeriene Române - TAROM - S.A. pentru finanțarea Proiectului de reînnoire a flotei TAROM, semnat la București la 24 decembrie 1999 și la Luxemburg la 27 decembrie 1999, aprobată prin Legea nr. 140 din 24 iulie 2000;

14. **ORDONANȚA nr. 65 din 30 august 2001** privind constituirea și funcționarea parcurilor industriale, aprobată de Legea nr. 490 din 11 iulie 2002, literele b) și c) ale articolului 7 abrogate de Legea nr. 571 din 22 decembrie 2003;
15. **LEGEA nr. 137 din 28 martie 2002** privind unele măsuri pentru accelerarea privatizării cu modificările și completările ulterioare, art. 18 și 18¹ din lege și art. II din Legea nr. 191/2004 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 36/2004 pentru modificarea și completarea Legii nr. 137/2002 sunt abrogate de Ordonanța de urgență nr. 26 din 31 martie 2005;
16. **LEGEA nr. 290 din 15 mai 2002** privind organizarea și funcționarea unităților de cercetare-dezvoltare din domeniile agriculturii, silviculturii, industriei alimentare și a Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești”, cu modificările și completările ulterioare, art. 16 abrogat de Legea nr. 241 din 12 iulie 2007;
17. **LEGEA nr. 630 din 2002** privind cinematografia și **LEGEA nr. 577 din 14 decembrie 2004** pentru modificarea și completarea Legii cinematografiei nr. 630/2002
18. **HOTĂRÂREA nr. 607 din 13 iunie 2002** privind acordarea garanției statului pentru creditele contractate de Societatea Comercială „Compania Națională de Transporturi Aeriene Române - TAROM” - S.A.;
19. **ORDONANȚA nr. 72 din 29 august 2002** privind unele măsuri pentru finalizarea procesului de privatizare a Societății Comerciale „Șantierul Naval” - S.A. Constanța, aprobată prin Legea nr. 33 din 13 ianuarie 2003, completată de art. 52 din Ordonanța de urgență nr. 26 din 29 aprilie 2004;
20. **ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 120 din 25 septembrie 2002** privind aprobarea Sistemului de susținere și promovare a exportului cu finanțare de la bugetul de stat - republicată;
21. **LEGEA nr. 318 din 8 iulie 2003** a energiei electrice, abrogată de Legea nr. 13 din 9 ianuarie 2007;
22. **LEGEA nr. 324 din 8 iulie 2003** pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, modificată prin Ordonanța de Urgență nr. 88 din 20 noiembrie 2006;

23. **LEGEA nr. 371 din 19 septembrie 2003** pentru ratificarea Memorandumului de finanțare dintre Guvernul României și Comisia Europeană privind asistența financiară nerambursabilă acordată prin Instrumentul pentru Politici Structurale de Preaderare pentru măsura „Îmbunătățirea sistemelor de alimentare cu apă potabilă, colectare a apelor uzate și a stației de epurare în municipiul Satu Mare, Regiunea de Nord-Vest, România”, semnat la Bruxelles la 13 decembrie 2002 și la București la 31 martie 2003;
24. **HOTĂRÂREA nr. 1305 din 13 noiembrie 2003** privind contractarea de către Societatea Comercială „Compania Națională de Transporturi Aeriene Române - TAROM” - S.A. a unor credite externe, garantate de către Ministerul Finanțelor Publice, necesare pentru achiziționarea a patru aeronave tip Airbus A 318, modificată și completată de Hotărârea nr. 599 din 21 aprilie 2004 și de Hotărârea nr. 1331 din 31 octombrie 2007;
25. **ORDONANȚA nr. 92 din 24 decembrie 2003** privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
26. **LEGEA nr. 190 din 24 mai 2004** privind stimularea privatizării și dezvoltării societăților comerciale din domeniul agriculturii, modificată și completată de Ordonanța nr. 94 din 26 august 2004, art. 1, 2, art. 4 - 10 și art. 12 - 14 sunt abrogate de Ordonanța de urgență nr. 26 din 31 martie 2005;
27. **LEGEA nr. 230 din 1 iunie 2004** privind aprobarea Ordonanței nr. 38/2004 pentru modificarea Ordonanței nr. 57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, completată și modificată de Ordonanța nr. 94 din 26 august 2004, art. II abrogat de Ordonanța de urgență nr. 26 din 31 martie 2005;
28. **HOTĂRÂREA nr. 307 din 4 martie 2004** privind acordarea județului Prahova a unui împrumut din disponibilitățile contului curent general al Trezoreriei Statului, pentru finalizarea lucrărilor de infrastructură prevăzute în etapa I de pe platforma Societății Comerciale „Ploiești Industrial Parc” - S.A.;
29. **HOTĂRÂREA nr. 1461 din 9 septembrie 2004** privind aprobarea Programului pentru sprijinirea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii prin fonduri în limita sumelor plătite pentru impozitul pe profitul reinvestit;

30. **HOTĂRÂREA nr. 1469 din 9 septembrie 2004** privind aprobarea indicatorilor tehnico-economici ai obiectivului de investiții cuprins în programul ISPA "Reabilitarea stației de epurare, a rețelei de canalizare și a sistemului de alimentare cu apă din municipiul Pitești și zonele arundate", județul Argeș;
31. **HOTĂRÂREA nr. 1900 din 4 noiembrie 2004** privind compatibilizarea ajutoarelor de stat existente, acordate în temeiul Legii nr. 84/1992 privind regimul zonelor libere;
32. **HOTĂRÂREA nr. 2089 din 24 noiembrie 2004** privind aprobarea Listei unităților de cercetare-dezvoltare care beneficiază de înlesnirile la plata obligațiilor fiscale restante prevăzute de art. II din Legea nr. 230/2004 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 38/2004 pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, precum și a plafoanelor până la care se acordă scutiri la plată;
33. **ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 37 din 19 mai 2004** privind măsuri de diminuare a arieratelor din economie, aprobată de Legea nr. 358 din 8 septembrie 2004, modificată și completată de Ordonanța nr. 94 din 26 august 2004 și Legea nr. 507 din 17 noiembrie 2004;
34. **LEGEA nr. 56 din 17 martie 2005** privind aprobarea Contractului de finanțare dintre România și Banca Europeană de Investiții pentru Proiectul privind infrastructura municipală în domeniul alimentării cu apă, etapa a II-a, semnat la București la 15 martie 2004 și la Luxemburg la 19 martie 2004 - Republicare*);
35. **HOTĂRÂREA nr. 368 din 28 aprilie 2005** privind aprobarea Programului Cercetare de Excelență - CEEX, modificată prin Hotărârea nr. 1077 din 15 septembrie 2005;
36. **HOTĂRÂREA nr. 1862 din 22 decembrie 2005** pentru aprobarea proiectului „Incinerarea deșeurilor periculoase și sterilizarea deșeurilor provenite din activități medicale”;
37. **ORDONANȚA nr. 39 din 14 iulie 2005** privind cinematografia, aprobată prin Legea nr. 328 din 14 iulie 2006, modificată și completată de Ordonanța de Urgență nr. 97 din 6 decembrie 2006, aprobată de Legea nr. 145 din 21 mai 2007;

38. **ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 48 din 15 iunie 2004** pentru adoptarea unor măsuri privind furnizarea energiei termice populației, pentru încălzirea locuinței și prepararea apei calde de consum, prin sisteme publice centralizate de alimentare cu energie termică;
39. **ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 198 din 22 decembrie 2005** privind constituirea, alimentarea și utilizarea Fondului de întreținere, înlocuire și dezvoltare pentru proiectele de dezvoltare a infrastructurii serviciilor publice care beneficiază de asistență financiară nerambursabilă din partea Uniunii Europene;
40. **LEGEA nr. 241 din 22 iunie 2006** pentru realizarea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare;
41. **ORDONANȚA nr. 36 din 2 august 2006** privind instituirea prețurilor locale de referință pentru energia termică furnizată populației prin sisteme centralizate;
42. **ORDINUL nr. 173 din 17 mai 2006** al președintelui Agenției Naționale pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperație privind modificarea Procedurii de implementare a Programului pentru informarea și educarea comercianților, aprobată prin Ordinul președintelui Agenției Naționale pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperație nr. 56/2006;
43. **ORDINUL nr. 2335 din 14 august 2006** pentru aprobarea Regulamentului privind concursul de selecție a proiectelor cinematografice în vederea acordării de credite financiare directe pentru dezvoltare de proiecte, producție și distribuire de filme;
44. **HOTĂRÂREA Comitetului de Avizare al Agenției Fondului pentru Mediu nr. 4.2 din 9 iunie 2006** privind aprobarea „Proiectului privind procesarea deșeurilor de sticlă în vederea reciclării”;
45. **DECIZIA Consiliului Uniunii Europene nr. 722/2007** privind acordarea unui ajutor de stat de urgență de către autoritățile din România pentru atenuarea efectelor secetei din 2006/2007 în sectorul agricol;
46. **HOTARAREA colegiului director al AVAS nr. 39 din 29 august 2007** privind schema de ajutor de minimis acordat agenților economici din portofoliul AVAS în vederea maximizării recuperării creanțelor preluate de AVAS;

47. **HOTĂRÂREA nr. 112 din 7 februarie 2007** pentru aprobarea subvențiilor pe produse, a subvențiilor privind protecția socială acordate companiilor, societăților naționale și societăților comerciale din sectorul minier, precum și a cheltuielilor de procesare pentru obținerea a 1 kg de octoxid de uraniu prin reprocesarea concentratelor tehnice neconforme, modificată prin Hotărârea nr. 1203 din 4 octombrie 2007;
48. **HOTĂRÂREA nr. 296 din 21 martie 2007** privind aprobarea Mecanismelor de derulare a acțiunilor din Programul de promovare a exportului, administrat de Ministerul Economiei și Comerțului;
49. **HOTĂRÂREA nr. 339 din 11 aprilie 2007** pentru aprobarea subvenției unitare acordate pentru acțiuni de ecologizare Societății Comerciale "Romplumb" - S.A. Baia Mare;
50. **HOTĂRÂREA nr. 475 din 23 mai 2007** privind aprobarea Planului național de cercetare-dezvoltare și inovare II, pentru perioada 2007-2013, modificată parțial prin Hotărârea nr. 705 din 2 iulie 2008;
51. **HOTĂRÂREA nr. 1164 din 26 septembrie 2007** privind acordarea de ajutoare de minimis pentru dezvoltarea sau modernizarea întreprinderilor;
52. **HOTĂRÂREA nr. 1165 din 26 septembrie 2007** pentru stimularea creșterii economice prin sprijinirea realizării de investiții;
53. **ORDINUL nr. 125 din 19 ianuarie 2007** privind aprobarea Schemei de ajutor de stat pentru compensarea pierderilor înregistrate ca urmare a prestării serviciilor de interes economic general de către societățile care produc, transportă, distribuie și furnizează energie termică, conținută de Ordonanța Guvernului nr. 36/2006 privind instituirea prețurilor locale de referință pentru energia termică furnizată populației prin sisteme centralizate;
54. **ORDINUL nr. 296 din 18 septembrie 2007** privind aprobarea schemei de ajutor de stat regional acordat pentru investițiile realizate în parcurile industriale;
55. **ORDINUL nr. 452 bis din 28 septembrie 2007** privind acordarea de credite cu dobândă avantajoasă din bugetul asigurărilor pentru șomaj, pentru întreprinderi mici și mijlocii, unități cooperatiste, asociații familiale și persoane fizice autorizate care să desfășoare în mod independent activități economice;

56. **ORDINUL nr. 1609 din 27 martie 2007** pentru aprobarea instituirii schemelor de ajutor de minimis pentru acțiunile de promovare a exportului privind participarea la târguri și expoziții internaționale în străinătate, organizarea de misiuni economice și acțiuni de promovare a exporturilor în străinătate și realizarea de studii de piață și pe produse, inclusiv pentru obiective complexe;
57. **HOTĂRÂREA Comitetului de Avizare al AFM nr. 15/2007** proiect privind promovarea tehnologiilor curate și a producerii energiei din surse regenerabile de energie;
58. **DISPOZIȚIA președintelui AFM nr. 69/2007** pentru aprobare proiect privind modernizarea, retehnologizarea și achiziționarea instalațiilor de epurare a apelor uzate și industriale;
59. **LEGE nr. 220 din 27 octombrie 2008** pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie*) – republicată;
60. **HOTĂRÂREA nr. 121 din 6 februarie 2008** pentru aprobarea subvențiilor pe produse și a subvențiilor privind protecția socială, acordate companiilor, societăților naționale și societăților comerciale din sectorul minier;
61. **HOTĂRÂREA nr. 451 din 21 aprilie 2008** privind aprobarea subvenției unitare acordate pentru acțiuni de ecologizare Societății Comerciale "Romplumb" - S.A. Baia Mare;
62. **HOTĂRÂREA nr. 718 din 2008** privind aprobarea schemei de ajutor de stat orizontal pentru dezvoltarea regională durabilă și reducerea emisiilor;
63. **HOTĂRÂREA nr. 1431 din 12 noiembrie 2008** privind aprobarea bugetelor de venituri și cheltuieli rectificate pe anul 2008 ale Societății Naționale a Lignitului Oltenia - S.A. și Companiei Naționale a Uraniului - S.A., aflate sub autoritatea Ministerului Economiei și Finanțelor;
64. **HOTĂRÂREA nr. 1680 din 10 decembrie 2008** pentru instituirea unei scheme de ajutor de stat privind asigurarea dezvoltării economice durabile; HOTĂRÂRE nr. 776 din 8 iulie 2009 privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1.680/2008 pentru instituirea unei scheme de ajutor de stat privind asigurarea dezvoltării economice durabile;

65. **HOTĂRÂREA nr. 1667 din 10 decembrie 2008** privind aprobarea Contractului de activitate a Companiei Naționale de Căi Ferate "C.F.R." - S.A. pentru perioada 2008-2011
66. **HOTĂRÂREA nr. 1668 din 10 decembrie 2008** privind aprobarea de servicii publice în transportul feroviar de călători pentru perioada 2008-2011.
67. **ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 109 din 2008** privind acordarea de ajutor de stat individual având ca obiectiv dezvoltarea regională.
68. **ORDINUL nr. 155 din 8 februarie 2008** privind aprobarea Schemei de ajutor de minimis pentru sprijinirea microîntreprinderilor pentru domeniul major de intervenție "Sprijinirea dezvoltării microîntreprinderilor" în cadrul axei prioritare "Sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri regional și local" din cadrul Programului operațional regional 2007-2013;
69. **ORDINUL nr. 211 din 25 martie 2008** privind aprobarea schemelor de ajutor de stat „Stimularea IMM-urilor care procesează produse agricole în vederea obținerii unor produse alimentare, altele decât cele prevăzute în anexa 1 la Tratatul CE, precum și a celor care desfășoară activități de procesare a produselor agricole în vederea obținerii și utilizării surselor de energie regenerabilă și a biocombustibililor" și „Stimularea microîntreprinderilor din domeniul prelucrării primare a produselor forestiere lemnoase și nelemnoase";
70. **ORDIN nr. 261 din 3 martie 2008** privind aprobarea Schemei de ajutor de stat pentru dezvoltarea regională prin sprijinirea investițiilor în turism din cadrul Programului operațional regional 2007-2013;
71. **ORDINUL nr. 308 din 2 iulie 2008** privind aprobarea Schemei de ajutor de minimis „Ocuparea temporară a forței de muncă din rândul șomerilor pentru dezvoltarea comunităților locale";
72. **ORDINUL nr. 387 din 11 februarie 2008** privind aprobarea schemei de ajutor de minimis denumite „Ajutor de minimis pentru sprijinirea START-UP-urilor și SPIN-OFF-urilor inovative", aferentă Programului operațional sectorial "Creșterea competitivității economice", axa prioritară 2 "Competitivitate prin cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare", domeniul major de intervenție 2.3 "Accesul întreprinderilor la activități de cercetare-dezvoltare și inovare", operațiunea 2.3.1 "Sprijin pentru START-UP-urile și SPIN-OFF-urile inovative";

73. **ORDINUL nr. 477 din 20 februarie 2008** privind aprobarea schemei de ajutor de stat "Sprijin pentru consolidarea și modernizarea sectorului productiv prin investiții realizate de întreprinderile mici și mijlocii", aferentă operațiunii a) "Sprijin pentru consolidarea și modernizarea sectorului productiv prin investiții tangibile și intangibile", domeniul major de intervenție 1.1 "Investiții productive și pregătirea pentru competiția pe piață a întreprinderilor, în special a IMM", axa prioritară 1 "Un sistem de producție inovativ și ecoeficient", din cadrul Programului operațional sectorial "Creșterea competitivității economice";

74. **ORDINUL nr. 478 din 20 februarie 2008** privind aprobarea schemei de ajutor de minimis "Sprijin pentru consultanță specifică și instruire specializată acordată întreprinderilor mici și mijlocii pentru elaborarea și implementarea proiectelor de investiții", aferentă operațiunii a) "Sprijin pentru consolidarea și modernizarea sectorului productiv prin investiții tangibile și intangibile", domeniul major de intervenție 1.1 "Investiții productive și pregătirea pentru competiția pe piață a întreprinderilor, în special a IMM", axa prioritară 1 "Un sistem de producție inovativ și ecoeficient", din cadrul Programului operațional sectorial "Creșterea competitivității economice";

75. **ORDINUL nr. 567 din 2 septembrie 2008** pentru aprobarea Schemei de ajutor de minimis "Sprijinirea activităților economice în vederea diversificării economiei rurale și a creșterii calității vieții în spațiul rural";

76. **ORDINUL nr. 632 din 4 martie 2008** privind aprobarea schemei "Ajutor de minimis pentru sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii în vederea accesului la broadband și la serviciile conexe", aferentă operațiunii 3.1.1 "Sprijinirea accesului la broadband și la serviciile conexe", domeniul major de intervenție 3.1 "Susținerea utilizării tehnologiei informației", axa prioritară 3 "Tehnologia informațiilor și comunicațiilor pentru sectoarele privat și public", din cadrul Programului operațional sectorial "Creșterea competitivității economice";

77. **ORDINUL nr. 724 din 30 mai 2008** pentru aprobarea Procedurii de implementare a Programului de dezvoltare și modernizare a activităților de comercializare a produselor și serviciilor de piață;

78. **ORDINUL nr. 725 din 30 mai 2008** privind aprobarea Procedurii de implementare a Programului pentru sprijinirea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii prin fonduri în limita sumelor plătite pentru profitul brut reinvestit;
79. **ORDINUL nr. 793 din 12 iunie 2008** privind aprobarea Procedurii de implementare a Programului pentru dezvoltarea abilităților antreprenoriale în rândul tinerilor și facilitarea accesului acestora la finanțare – START;
80. **ORDINUL nr. 1239 din 2 octombrie 2008** pentru aprobarea Procedurii de implementare a Programului național multianual pe perioada 2002-2011 de înființare și dezvoltare de incubatoare tehnologice și de afaceri;
81. **ORDINUL nr. 1293 din 23 aprilie 2008** pentru aprobarea schemei de ajutor de stat regional "Finanțarea proiectelor de investiții inițiale în cercetare-dezvoltare și inovare", aferentă operațiunilor 2.3.2 "Dezvoltarea infrastructurii C-D în întreprinderi și crearea de noi locuri de muncă în cercetare" și 2.3.3 "Promovarea inovării în cadrul firmelor" din cadrul domeniului major de intervenție 2.3 "Accesul întreprinderilor la activități de cercetare-dezvoltare și inovare (CDI)", axa prioritară 2 "Competitivitate prin cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare", din Programul operațional sectorial "Creșterea competitivității economice";
82. **ORDINUL nr. 1862 din 13 iunie 2008** pentru aprobarea schemei de ajutor de minimis "Sprijin acordat IMM pentru implementarea standardelor internaționale și pentru creșterea competitivității prin accesul pe noi piețe și internaționalizare", aferentă operațiunilor b) "Sprijin pentru implementarea standardelor internaționale" și c) "Sprijin pentru accesul IMM pe noi piețe și internaționalizare", domeniului major de intervenție 1.1 "Investiții productive și pregătirea pentru competiția pe piață a întreprinderilor, în special a IMM", axa prioritară 1 "Un sistem de producție inovativ și ecoeficient" din cadrul Programului operațional sectorial "Creșterea competitivității economice";
83. **ORDINUL nr. 3388 din 2008** privind aprobarea schemei de ajutor de stat "Finanțarea proiectelor de cercetare-dezvoltare și inovare (CDS) prin Programul operațional sectorial pentru creșterea competitivității economice (POS-CCE)", aferentă operațiunilor 2.1.1 "Proiecte de cercetare în parteneriat între universități/instituții de cercetare-dezvoltare și întreprinderi", 2.1.2 "Proiecte CD de înalt nivel științific la care vor participa specialiști din străinătate" și 2.3.3 "Promovarea inovării în cadrul întreprinderilor".

84. **LEGEA nr. 18 din 26 februarie 2009** a bugetului de stat pe anul 2009;
85. **HOTĂRÂREA nr. 202 din 26 noiembrie 2009** pentru aprobarea Normei privind finanțarea cu dobândă subvenționată a operatorilor economici, în numele și în contul statului.
86. **HOTĂRÂREA nr. 622 din 20 mai 2009** pentru aprobarea subvențiilor pe produse și a subvențiilor privind protecția socială, acordate companiilor, societăților naționale și societăților comerciale din sectorul minier în anul 2009.
87. **HOTĂRÂREA nr. 722 din 17 iunie 2009** privind aprobarea bugetelor de venituri și cheltuieli pe anul 2009 pentru unii operatori economici aflați sub autoritatea Ministerului Economiei.
88. **HOTĂRÂRE nr. 1215 din 7 octombrie 2009** privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă;
89. **ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 110 din 12 octombrie 2009** privind acordarea unor ajutoare de stat operatorilor economici care prestează serviciul public de producere, transport și distribuție a energiei termice în sistem centralizat către populație.
90. **ORDINUL nr. 252 din 16 octombrie 2009** pentru aprobarea Schemei de ajutor de stat acordat operatorilor economici care prestează serviciul de interes economic general de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice în sistem centralizat către populație.
91. **ORDINUL nr. 308 din 26 martie 2009** privind aprobarea Schemei de ajutor de stat pentru ocuparea forței de muncă "Bani pentru completarea echipei".
92. **ORDINUL nr. 309 din 26 martie 2009** privind aprobarea Schemei de ajutor de stat pentru formare profesională generală și specifică "Bani pentru formare profesională".
93. **ORDIN nr. 2243 din 22 decembrie 2009** pentru aprobarea Schemei de ajutor de stat privind sprijinirea investițiilor în extinderea și modernizarea rețelelor de distribuție a energiei electrice și gazelor naturale
94. **LEGEA nr. 11 din 2010** privind bugetul de stat pe anul 2010.

95. **LEGEA nr. 58 din 2010** pentru ratificarea Acordului de garanție dintre România și Banca Europeană de Investiții, semnat la București la 21 ianuarie 2010, privind garantarea în proporție de 80% a obligațiilor aferente Contractului de finanțare dintre Banca Europeană de Investiții și Societatea Comercială "Ford România" - S.A. în valoare de 400.000.000 euro pentru modernizarea fabricii de automobile de la Craiova.
96. **HOTĂRÂRE nr. 756 din 21 iulie 2010** pentru aprobarea normelor metodologice referitoare la modul de acordare a ajutorului de stat în agricultură pentru plata primelor de asigurare;
97. **ORDIN nr. 1338 din 15 iulie 2010** pentru aprobarea schemei transparente de ajutor de minimis, denumită "Schemă transparentă de ajutor de minimis sub formă de garanții de portofoliu de credite, ca parte integrantă a implementării inițiativei JEREMIE în România", aferentă domeniului major de intervenție 1.2 "Accesul IMM la finanțare", axa prioritară 1 "Un sistem de producție inovativ și ecoeficient", din cadrul Programului operațional sectorial pentru creșterea competitivității economice;
98. **ORDIN nr. 1587 din 1 iunie 2010** privind modificarea Schemei de ajutor de stat pentru dezvoltarea regională prin sprijinirea investițiilor în turism din cadrul Programului operațional regional 2007-2013, aprobată prin Ordinul ministrului dezvoltării, lucrărilor publice și locuințelor nr. 261/2008;
99. **DECIZIA nr. 122 din 27.12.2010** a directorului general al Centrului Național al Cinematografiei - "Normă privind instituirea unei scheme de ajutor de stat destinată să sprijine cinematografia românească".
100. **NORMA nr. 1 din 2010** privind contragarantarea garanțiilor aferente finanțărilor contractate de întreprinderile mici și mijlocii de la bănci și instituții financiare nebancare.
101. **NORMA nr. 2 din 2010** privind contragarantarea garanțiilor acordate pentru sprijinirea înființării și dezvoltării de întreprinderi mici și mijlocii (start-up).
102. **HOTĂRÂRE nr. 207 din 9 martie 2011** pentru aprobarea Normelor metodologice privind modul de acordare a ajutorului de stat pentru ameliorarea raselor de animale;

103. **HOTĂRÂRE nr. 400 din 13 aprilie 2011** privind modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 1.680/2008 pentru instituirea unei scheme de ajutor de stat privind asigurarea dezvoltării economice durabile;
104. **ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ nr. 60 din 29 iunie 2011** privind aprobarea Programului Mihail Kogălniceanu pentru întreprinderi mici și mijlocii;
105. **ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ nr. 61 din 29 iunie 2011** pentru reglementarea unor măsuri privind finanțarea regiilor autonome aeroportuare cu specific deosebit, de interes local;
106. **ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ nr. 88 din 12 octombrie 2011** privind modificarea și completarea Legii nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie;
107. **ORDIN nr. 156 din 25 ianuarie 2011** pentru aprobarea Schemei de ajutor de stat privind sprijinirea investițiilor în extinderea și modernizarea rețelelor de transport al energiei electrice și gazelor naturale;
108. **ORDIN nr. 1932 din 1 august 2011** pentru modificarea anexei la Ordinul ministrului muncii, familiei și protecției sociale nr. 310/2009 privind aprobarea Schemei de ajutor de minimis "Bani pentru sănătatea și siguranța salariaților";
109. **ORDIN nr. 1995 din 28 iulie 2011** pentru aprobarea Ghidului de finanțare a Programului de stimulare a înnoirii Parcului național de tractoare și mașini agricole autopropulsate;
110. **ORDIN nr. 2106 din 15 septembrie 2011** pentru modificarea Schemei de ajutor de stat pentru formare profesională generală și specifică "Bani pentru formare profesională", aprobată prin Ordinul ministrului muncii, familiei și protecției sociale nr. 309/2009;
111. **ORDIN nr. 2252 din 3 octombrie 2011** pentru modificarea Schemei de ajutor de stat pentru ocuparea forței de muncă "Bani pentru completarea echipei", aprobată prin Ordinul ministrului muncii, familiei și protecției sociale nr. 308/2009;
112. **ORDIN nr. 3188 din 12 decembrie 2011** privind aprobarea Schemei de ajutor de minimis pentru sprijinirea și implementarea operațiunii "Dezvoltarea structurilor de sprijin al

afacerilor de Interes național și internațional - Poli de competitivitate" din cadrul domeniului major de intervenție 1.3 "Dezvoltarea durabilă a antreprenoriatului" al Programului operațional sectorial "Creșterea competitivității economice";

113. **DECIZIE nr. 70 din 30 martie 2011** privind aprobarea Procedurii de implementare a Programului pentru dezvoltarea abilităților antreprenoriale în rândul tinerilor și facilitarea accesului acestora la finanțare – START;

114. **DECIZIE nr. 102 din 27 mai 2011** privind aprobarea Procedurii de implementare a Programului național multianual pe perioada 2002-2012 pentru susținerea meșteșugurilor și artizanatului;

115. **DECIZIE nr. 259 din 10 noiembrie 2011** privind modificarea Procedurii de implementare a Programului național multianual pe perioada 2002-2012 pentru susținerea meșteșugurilor și artizanatului, aprobată prin Decizia președintelui Agenției pentru Implementarea Proiectelor și Programelor pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii nr. 102/2011;

116. **DISPOZIȚIA nr. 179 din 24 februarie 2011** pentru aprobarea schemei de ajutor de minimis privind finanțarea Programului de stimulare a înnoirii Parcului auto național;

117. **Dispoziția nr. 437 din 14 iulie 2011** pentru aprobarea ajutoarelor de minimis pentru Programul de stimulare a înnoirii parcului național de tractoare și mașini agricole autopropulsate;

118. **Hotărârea C.I.F.G.A. nr. 165 din 24 noiembrie 2011** pentru aprobarea Normei privind compensarea parțială a dobânzii plătite de operatorii economici la creditele în lei;

119. **HOTĂRÂRE nr. 107 din 28 februarie 2012** privind aprobarea acordării ajutorului de stat pentru facilitarea închiderii minelor de cărbune necompetitive din cadrul Companiei Naționale a Huilei - S.A. Petroșani, pentru anul 2012;

120. **HOTĂRÂRE nr. 797 din 31 iulie 2012** privind instituirea unei scheme de ajutor de stat pentru sprijinirea investițiilor care promovează dezvoltarea regională prin utilizarea tehnologiilor noi și crearea de locuri de muncă;

121. **ORDIN nr. 363 din 23 februarie 2012** pentru aprobarea Schemei de ajutor de stat pentru sprijinirea și implementarea operațiunii "Dezvoltarea structurilor de sprijin al

afacerilor de interes național și internațional - Poli de competitivitate" din cadrul domeniului major de intervenție 1.3 "Dezvoltarea durabilă a antreprenoriatului" al Programului operațional sectorial "Creșterea competitivității economice";

122. **Decizia nr. 9220 din 3 septembrie 2012** privind aprobarea schemei de ajutor de stat „Finanțarea proiectelor CDI conform Programului de Cercetare, Dezvoltare și Inovare – Tehnologie Spațială si Cercetare Avansată – STAR”;

123. **Hotărârea Consiliului Județean Cluj nr. 134/28 mai 2012** privind aprobarea ajutorului financiar la înființare pentru deschiderea de noi rute și/sau frecvențe de operare aeriene Regia Autonomă Aeroportul Internațional Cluj Napoca.

ANEXA III

ANEXA STATISTICĂ